

1966–2016

Paulo50

PAULON SÄÄTIÖN JUHLAJULKAISU

64

PERUSTANA
REKO PAULON
YRITTELIÄISYYS

12

ANNE
PITKÄRANTA

LÄÄKE-
TIETEELLINEN
TIEDEKUNTA
QATARIIN

60

KUUTTI
LAVONEN

22

TUTKIVAT
PROFESSORIT
AALTO-SETÄLÄ JA
YKI-JÄRVINEN

16

AARNO
PALOTIE

LÄÄKETIETEEN TUTKIMUS
MURROKSESSA

10

SÄÄTIÖ AVAA TIEN
TUTKIJAN URALLE

44

PAULON
SELLOKILPAILU

58

KUVATAIDETTA
SAIRAALOIHIIN

PAULON SÄÄTIÖ KATSOO
TULEVAISUUTEEN

Vuonna 2016 tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Paulon Säätiö perustettiin. Säätiö on apurahoja jakava säätiö, jonka alkupääoma perustuu **Reko Paulon** puolison **Hulda Paulon** ja heidän tyttärensä **Marja Paulon** testamenttiin. Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea lääketieteellistä tutkimustyötä, tukea ja kehittää kuvaama- ja musiikkitaidetta sekä edistää liikesivistyksellistä tutkimus- ja koulutustyötä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö jakaa vuosittain apurahoja edellä mainittuihin tarkoituksiin. Säätiön sijoitusomaisuuden arvo käyvin arvoin on kasvanut 50 vuodessa lähes 20 miljoonaan euroon ja viime vuosina säätiö on käyttänyt tuke- miensa alojen edistämiseen yhteensä 700–800 000 euroa.

Vaikka ympäröivä maailma on viidessäkymmenessä vuodessa muuttunut merkit- tävästi, tarve Paulon Säätiön tarjoamalle rahoitukselle ei ole hävinnyt mihinkään. Pääinvastoin, lääketieteen tarve saada väestön ikääntyessä rahoitusta entistäkin korkeatasoisempaan lääketieteelliseen tutkimukseen ja kansainväliseen tutkimus- yhteistyöhön on kasvussa. Säätiö järjestää joka toinen vuosi Paulon lääketieteen symposiumin, joka kerää alan kansainvälisiä huippuja yhteen. Paulon Säätiö on myös pitkään tukenut kansainvälistä tutkijavaihtoa Sapporo Medical Univer- sityn kanssa. Tulevaisuudessakin Paulon Säätiöllä on tärkeä rooli lääketie- teellisen huippututkimuksen ja kansainvälisen yhteistyön vauhdittajana. Globalisaation edetessä Suomen elinkeinoelämän rakenne on murroksessa uusien työpaikkojen syntyessä entistä enemmän suurten yritysten sijaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä mikroyrityksiin. Tässä tilanteessa tarvitaankin entistä monipuolisempaa akateemista tutkimusta pk-yritysten menestystekijöistä ja yrittäjyydestä yleensä. Sellaisen liikesivistyksellisen tutkimuksen tukeminen sopii mitä parhaiten Paulon Säätiölle, olivathan säätiön perustajakin yrittäjiä. Säveltaiteen saralla lippulaivaksi on muodostunut kansainvälinen ja arvostettu Paulon Sellokilpailu, jonka järjestämisessä ja taloudellisessa tukemisessa Paulon Säätiöllä on keskeinen rooli. Seuraava Paulon Sello- kilpailu järjestetään vuonna 2018. Säätiö jakaa myös musiikin tunnustus- palkinnon, Hulda Paulo -palkinnon, sekä tukee apurahoin lahjakkaita solisteja. Kuvataiteen saralla säätiö jakaa apurahoja lupaaville nuorille kuvatai- teilijoille sekä tekee säännöllisesti taideostoja. Paulon Säätiön taidekokoelman teokset elävöittävät ja piristävät monien julkisten rakennusten seiniä. Niin Paulon sellokilpailulle, Hulda Paulo -palkinnolle, taidekokoelmalle kuin nuorten lahjakkaiden sävel- ja kuvataiteilijoiden tukemiselle on tarvetta myös tulevaisuudessa.

Paulon Säätiö lähtee uudelle vuosikymmenelleen vahvassa taloudellisessa kunnossa ja tarmoa täynnä. Haluamme seurata aikaamme ja uudistua. Säätiön perustehtävä ei kuitenkaan muutu: tuemme jatkossakin lääketieteellistä ja liikesivistyksellistä tutkimusta sekä kuva- ja säveltaidetta.

Timo Ritakallio
Hallituksen puheenjohtaja • Paulon Säätiö

10

TIETEESSÄ

Paulon Säätiö avaa tietä tutkijan uralle. Kuvassa Mika Kontro, joka valmistelee Paulon Säätiön tuella väitöskirjaa leukemian yksilöllisistä hoitomuodoista.

64

MUISTOISSA

Säätiön ensimmäinen puheenjohtaja Veikko Palotie pani täytöntöön Paulon perheen tahdon.

44

TAITEESSA

Paulon Säätiön taidekokoelman teokset elävöittävät monien julkisten rakennusten seiniä. Teoksia on käytetty myös tämän julkaisun kuvituksessa.

KUUTTI LAVONEN • OFELIA • 1991
Teos esillä: HYS, Siltäkinliikaa

12

44

64

70

02 ALUKSI

- 02 Pääkirjoitus
- 03 Sisältö
- 04 Säätiöt löytävät tulevat huippuosaajat
- 06 Apurahasäätiöt edustavat luovuutta ja osaamista
- 09 Säätiö on toteuttanut Paulon perheen tahtoa

10 TIETEESSÄ

- 10 Paulon Säätiö avaa tietä tutkijan uralle
- 12 Apuraha kannustaa uran alkuun – seuraukset kantavat kauas
- 16 Big data mullistaa lääketieteellisen tutkimuksen
- 22 Valtion tutkimusrahoituksen väheneminen huolestuttaa
- 24 Lääketieteen symposiumsarja yhdistää perustutkimuksen ja kliinisen lääketieteen
- 30 Yksilöllisiä hoitoja leukemiaan
- 32 Uudet materiaalit apuna suu- ja leukakirurgiassa
- 34 Stipendiaattina Sapporossa
- 36 ”Jos unohdan sinut”. Kirjailija Emmi Itärannan novelli
- 39 Liikesivistyksen apurahoilla on tuettu omaleimaista ajattelua

44 TAITEESSA

- 44 Paulon sellokilpailu tunnetaan kaikkialla
- 50 Musiikin pauloissa – musiikki auttaa nuoria käsittelemään tunteita
- 53 Onko musiikilla sukupuolta?
- 57 Taidetta sairaaloihin 60-luvulta alkaen
- 58 Tekijä on myös katsoja
- 60 Kuutti Lavonen piirtää ihmisiä
- 62 Nelli Palomäki kohtaa kuvattavansa

64 MUISTOISSA

- 64 Reko Paulo perusti kahvilan, suomalaistui ja vaurastui
- 66 Veikko Palotie rakensi perustan Paulon Säätiön toiminnalle
- 69 Sijoituksia kiinteistöihin

70 LOPUKSI

- 70 Taustayhteisöt nimeävät hallituksen jäsenet
- 72 Paulon Säätiön nimikkorahastot
- 76 Paulon Säätiön Kansainvälinen Lääketieteen Symposio
- 78 Suomalaiset stipendiaatit Sapporossa

Rekon äiti Maria, veli Timmo, Reko ja veli Mihhail, Teppo, Hulda ja Marja Tedressä Virossa 1930-luvulla.

TEKSTI YRJÖ PALOTIE
Kirjoittaja on Paulon Säätiön asiamies ja puheenjohtaja vuosina 2001–2012.

SÄÄTIÖ ON TOTEUTTANUT PAULON PERHEEN TAHTOA

Paulon Säätiön tehtävä perustuu **Hulda Paulon** ja hänen tyttärensä **Marjan** tahdonilmaisuuksiin käyttää testamenttilahjoituksen tuotto niiden alojen tukemiseen, jotka olivat perheelle merkityksellisiä.

Hulda ja Marja Paulo näkivät, että lääketieteellinen tutkimustyö ja sen kehittäminen on tärkeää kaikkien kannalta. Liikesivistyksellisen osaamisen edistäminen oli perheyrityksille itsestäänselvyys. Perhepiirissä toteutetut musiikki- ja kuvataideharrastukset toivat iloa ja nautintoa elämään. Nämä neljä elementtiä muodostivat pohjan säätiön säännöille.

Säätiön tarkoituksenaan kirjattiin lääketieteellisen tutkimustyön edistäminen ja tukeminen, johon kohdistetaan puolet myönnettävistä varoista, liikesivistyksellisen tutkimus- ja koulutustyön edistäminen, johon osoitetaan neljäsosa varoista, sekä loppuosalla kuvaama- ja musiikkitaiteen tukeminen, kumpaakin yhtä suurella osuudella.

Vuosien saatossa tehtävää on toteutettu pääasiassa jakamalla apurahoja sääntöjen määräämiin tarkoituksiin, yli 5 100 kappaletta, jakautuen seuraavasti; lääketiede 2 500, liikesivistys 1 100, kuvataide 700 ja säveltaide 800 apurahaa. Näiden lisäksi säätiön tarkoitusta on toteutettu tukemalla kansainvälisiä lääketieteen symposiumeja, tutkijavaihtoa, liiketaloudellista kansainvälistymistä sekä muilla tavoin.

Kuvataiteen apurahojen lisäksi säätiö on tukenut nuoria uransa alussa olevia taiteilijoita hankkimalla kokoelmansa heidän töitään. Mahdollisuuksien mukaan vuosittain on pyritty hankkimaan Vuoden Nuori

Taiteilija -palkinnon saaneen teos. Kokoelmaan on kertynyt yli neljä sataa taideteosta. Vuonna 1994 yhdessä Kuvataideakatemian kanssa perustettu vuosittainen Paulon kutsunäyttely jatkuu edelleen ja siihen liittyy kuraattoritapahtuma.

Säveltaiteen näkyvin yksittäinen tapahtuma on Kansainvälisen Paulon Sellokilpailun tukeminen. Ensimmäisen kerran tämä noin viiden vuoden välein nuorille järjestetty kilpailu toteutui vuonna 1991 säätiön täyttäessä 25 vuotta. Idean isät olivat sellisti, professori **Arto Noras** ja professori **Ahti Tarkkanen**, säätiön hallituksen jäsen. Tähän mennessä seitsemän kertaa jaetulla musiikin Hulda Paulo -palkinnolla kunnioitetaan Huldan muistoa.

Yksistään apurahoihin on vuosien saatossa käytetty ilman indeksikorjausta noin 18,5 miljoonaa euroa. Viimeisen viiden vuoden aikana vuotuisista yhteenlasketuista taloudellisista tuloksista on pelkästään apurahoihin käytetty 82 %. Vuosittainen jako sijoitusomaisuudesta on ollut keskimäärin yli 4 %. Apurahojen jaossa pyritään tasaisuuteen siten, että sijoitustoiminnaltaan hyvinä vuosina varoja pannaan talteen, jotta taloudellisesti heikompina

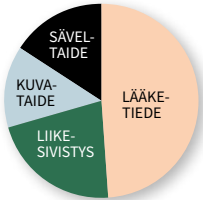
aikoina näitä voidaan käyttää säädekirjan mukaisiin tarkoituksiin.

Viime vuosina tutkimustyön apurahat ovat Suomessa enenevässä määrin kohdentuneet naistutkijoille, nykyinen jakauma on karkeasti 60-prosenttisesti naisille. •

Yrjö Palotie on toiminut Paulon Säätiön asiamiehenä syksystä 1988 alkaen.

MATTI RÄJÄLÄ • KUVAPAIKKA RATIKAMUSEO, HELSINKI

JAETUT APURAHAT 1966–2015

- Lääketiede 2 500 kpl
- Liikesivistys 1 100 kpl
- Kuvataide 700 kpl
- Säveltaide 800 kpl

SÄÄTIÖT LÖYTÄVÄT TULEVAT HUIPPUOSAAJAT

Yksityisillä apurahasäätiöillä on aitiopaikka tarkastella yhteiskuntaa ja vaikuttaa sen kehitykseen. Säätiöt saavat ensimmäisinä tiedon uusista tutkimus- ja kulttuurihankkeista, kun projektejaan suunnittelevat valtakunnan huippulahjakkuudet aloittavat rahanhakukierroksensa. Näille lahjakkuuksille myönnetty taloudellinen tuki hyödyttää tuloksillaan, uudella tieteellisellä tiedolla ja elämyksiä tuottavilla taideteoksilla, koko maata. Tieteen ja taiteen lahjakkaimmat osaajat ovat kansallinen pääoma – kirjaimellisesti.

Suomessa on 2 850 säätiötä, joista yli 160 tärkeintä apurahoja jakavaa säätiötä on muodostanut oman kattojärjestönsä, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan. Yksinomaan neuvottelukunnan jäsenistö tuki vuonna 2014 yli 415 miljoonalla eurolla yleishyödyllisiä tarkoituksia, erityisesti tiedettä ja taidetta.

Säätiöiden kansantaloudellisen merkityksen mittaaminen on vaativaa, koska säätiöiden toiminnan vaikuttavuus on niin laajaa ja pitkäkestoista. On selvää, ettei millään mittareilla tai tutkimuksilla pystytä pitävästi todistamaan, kuinka paljon suomalaiset ovat tervehtyneet, sivistyneet tai viisastuneet juuri säätiöiden – kuten ei minkään muunkaan yksittäisen rahoituslähteen – tuella. Kuitenkin säätiöiden ja niiden yleishyödyllisyyden tarkastelu, vaikkapa vain neuvottelukunnan kautta antaa selvän käsityksen

säätiölaitoksen merkityksestä: jos 5 % suomalaissäätiöistä toimii näin merkityksellisesti, koko säätiökentän yhteiskunnallinen vaikuttavuus on huikea.

APURAHOJEN MERKITYS KASVUSSA

Tieteen yksi kiinnostava numeropari on 10–90: tuoreiden tietojen mukaan yliopistojen tohtoriopinnoista vain 10 % on yliopistojen itsensä rahoittamia, loppujen 90 prosentin rahoitus tulee ulkopuolelta, paljolti säätiöiltä. Kulttuurityöläisten piirissä puolestaan on arvioitu, että joka neljäs taiteen harjoittaja nauttii jonkinlaista apurahaa, kirjailijoista peräti neljä viidestä ja kuvataiteilijoistakin lähes puolet. Yksityisten tieteilijöiden ja taiteilijoiden tukemisen ohella apurahoituksella tuotetaan myös tapahtumia, hankkeita ja instituutioita,

joiden vaikutuspiiriin ulottuvat kaikki suomalaiset.

Monen tieteenalan kehitys on Suomessa ottanut ratkaisevat askeleensa juuri säätiöiden apurahojen turvin. Erityisen voimakkaasti säätiöt ovat vaikuttaneet kauppa- ja korkeakoulujen syntyyn ja kehittämiseen, samoin Suomen tiedejärjestelmän kansainvälistämiseen. Säätiöiden tuki on ollut ratkaisevaa tieteellisen tutkimuksen lisäksi korkeakouluopetuksen kehitykselle: maan ensimmäinen suomenkielinen yliopisto, Turun Suomalainen Yliopisto, ja ruotsinkielinen Åbo Akademi perustettiin säätiörahoituksella. Myös Helsingin kauppakorkeakoulun ja Sotakorkeakoulun rahoituksessa säätiöt ovat olleet avainasemassa.

Hyvä taide on subjektiivinen kokemus, josta on keskusteltu koko ihmiskunnan olemassaolon ajan. Harva meistä on vain

korkeakulttuurin tai vain massaviihteen käyttäjä, eikä ääripäitä ole syytäkään kärjistää. Humaanin yhteiskunnan pitäisi voida tarjota kaikille heidän haluamaansa kulttuuria. Suurten yleisöjen lisäksi tulee muistaa myös suppeita yleisöjä niin tieteessä kuin taiteessakin. Säätiöiden rooli taiteen tukemisessa kasvaa vuosi vuodelta, ja taiteen monikanavaisessa rahoitusyhtälössä säätiöt päätyvät toisinaan todelliseksi vaa’an kiekiksi.

TUKEA VALTAVIRRAN ULKOPUOLELLE

Valtio painottaa herkästi näennäisen suoraan taloutta edistäviä hankkeita, kuten kulttuurivientiä tai tieteen kansallista innovaatiojärjestelmää. Säätiöt voivat omien tarkoituksien rajoissa huolehtia valtavirran ohella myös syrjemmälle jäävistä aloista ja hankkeista. Säätiörahoitus täydentää ja vahvistaa valtion rahoitusta: julkisen ja yksityisen rahan liitolla voidaan parhaiten vahvistaa tieteen ja taiteen asemaa. Säätiötkään eivät kuitenkaan voi vain tilkitä julkisen rahan aukkoja tai tukea vain sitä, mitä muut eivät. Niinpä: mitä monilukuisemmat säätiöt moninaisine säädekirjoinen, sitä monipuolisempaa tiedettä, taidetta ja kulttuuria kansan hyväksi!

Säätiöiden hallintomalli mahdollistaa sen, että säätiöt pystyvät toimimaan päätöksenteossaan nopeasti ja joustavasti. Näin säätiöt pystyvät apurahoituksellaan tekemään sellaisia uusia avauksia ja ottamaan riskejä, joihin muualla ei pystyttäisi. Säätiöiden tehokkuus on yleishyödyllisten tavoitteiden ohella tärkeä syy monien lahjoittajien haluun jättää omaisuutensa nimenomaan säätiömuotoisesti hallinnoitavaksi. Säätiöiden hallintomallia onkin suunniteltu esikuvaksi myös kulttuurialan julkisrahoitteisiin instituutioihin. Säätiöiden

”Nyky maailmassa pitää olla sijaa unelmille. Apurahasäätiöissä hakijan unelma arvioidaan, ja maailmaa parantavalle uskottavalle unelmalle annetaan rahaa.”

hallintoon ja asiantuntijatehtäviin osallistuu paljon kansalaisia omasta vapaasta tahdostaan ja usein ilman korvausta, koska säätiöiden yleishyödyllinen toiminta koetaan niin motivoivaksi. Perusajatuksena on, että nämä asiantuntijat antavat yhteiseksi hyväksi aikaansa siinä missä rahalliset lahjoittajat varojaan.

SÄÄTIÖT RUOKKIVAT IDEOIDEN ITUJA

Nyky maailmassa pitää olla sijaa unelmille. Apurahasäätiöissä hakijan unelma arvioidaan, ja maailmaa parantavalle uskottavalle unelmalle annetaan rahaa. Unelmatehtailullaan säätiöt ovat todellisia ongelmanratkaisijoita. Siinä missä päättäjät valittelevat nyky-yhteiskunnan ongelmia tai kipeitä haasteita, säätiöissä keskitytään löytämään ratkaisuja: Julkisin varoin rahoitetaan usein hankkeita, joiden lopputulos on jo tiedossa. Säätiörahoituksella ruokitaan ideoiden ituja ja pölytetään marginaaleista esiin vaihtoehtoja.

Julkisvallan rahoituksen lisääminen tie- teelle ja taiteelle seuraavan kymmenen vuoden aikana on vähintään vaikeaa, todennäköisemmin mahdotonta. Sen sijaan yksityisten säätiöiden tuki seuraavan vuosikymmenen kuluessa oletettavasti kasvaa edelleen: yksinomaan neuvottelukunnan jäsensäätiöiden tuki tieteelle ja taiteelle lienee noin 4 miljardia euroa vuosina 2015–2025. Mittavalla apurahoituksellaan yksityiset säätiöt pitävät huolta suomalaisen tieteen ja kulttuurin hyvinvoinnista tulevaisuudessaakin. Säätiöt ovat moniarvoisen suomalaisen yhteiskunnan pelastusrengas hiipuvan julkisen rahoituksen havereissa. •

TEKSTI LIISA SUVIKUMPU
Kirjoittaja on Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan toimitusjohtaja ja Euroopan historian dosentti Helsingin yliopistossa.

MILLAISIA SÄÄTIÖT OVAT SUOMESSA?

- Suomessa on hieman alle 3 000 säätiötä.
- Yhdellä säätiöllä voi olla kymmeniä tai satoja nimikko-rahastoja.
- Yleishyödylliset säätiöt jaetaan Suomessa apuraha- eli pääomasäätiöihin ja toiminnallisiin eli jatkuvarahoitteisiin säätiöihin. Ensimmäiset myöntävät hakemuksesta apurahoja säännöissään määrätyn tarkoituksensa toteuttamiseen ja jälkimmäiset ylläpitävät esimerkiksi vanhain- ja lastenkoteja, sairaaloita, kulttuuri-instituutioita ja muita laitoksia.
- Säätiöillä ei ole omistajia (kuten yhtiöillä) eikä jäseniä (kuten yhdistyksillä).
- Apurahasäätiöitä on noin 800, ja niiden tukemat kohteet jakautuvat kaikille elämäniloille lastenkulttuurista työväenliikkeen perinneke-ruiisiin ja syöpätutkimuksesta inarinsaamen pelastamiseen.
- Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta on Suomen ainoa säätiöiden kattojärjestö, jonka jäsenenä on 165 apurahaa jakavaa säätiötä. Jäsenkunta tuki yleishyödyllistä toimintaa yli 415 miljoonalla eurolla vuonna 2014.

APURAHASÄÄTIÖT EDISTÄVÄT LUOVUUTTA JA OSAAMISTA

TEKSTI **RISTO JÄRVINEN**
Kirjoittaja on kanslianeuvos ja
Paulon Säätiön tilintarkastaja vuosina
1974–2004.

Kevään 2015 eduskuntavaaleissa pitivät poliittiset puolueet entiseen tapaan esillä monia hyviä asioita, kuten työllisyyttä, taloudellista kasvua, oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa. Vaikka puolueilla on hyvin erilaisia tavoitteita, on niiden pyrkimyksissä myös yhteisiä nimittäjiä. Apurahasäätiöt toimivat ensisijaisesti säätiölain ja omien sääntöjensä mukaisesti. Niiden olemassaolon ja toiminnan oikeutusta voidaan kuitenkin peilata yhteiskunnassa yleisesti ilmeneviin tavoitteisiin.

Paulon Säätiön apurahat jaetaan lääketieteellisiin ja liikesivistyslisiin sekä kuva- ja säveltaiteellisiin tarkoituksiin. Siten ne edistävät luovuutta ja osaamista. Nämä tekijät toimivat myös talouskasvun ja työllisyyden rakennusaineina. Apurahat ovat sopusoinnussa myös oikeudenmukaisuus- ja tasa-arvovaatimusten kanssa edistäessään mahdollisuuksien tasa-arvon realisoitumista yksilötasolla.

”Erityisen merkityksellistä on apurahojen suuntaaminen nuorille tutkijoille ja taiteilijoille etenkin nyt, kun työpaikat ovat tiukassa.”

Meneillään oleva julkisen talouden kriisi ei voi olla vaikuttamatta valtion panostuksiin tieteeseen ja taiteeseen hyväksi. Tämä tulee osaltaan korostamaan apurahasäätiöiden osuutta. Erityisen merkityksellistä on apurahojen suuntaaminen nuorille tutkijoille ja taiteilijoille etenkin nyt, kun työpaikat ovat tiukassa. Apurahat voivat siten olla varsinaisen tarkoituksensa ohella nuorisotyöttömyyden hoitoa parhaimmillaan.

Toimin Paulon Säätiön tilintarkastajana vuosina 1974–2004. Säätiön toiminnan koin olevan linjassa yhteiskunnassa yleisestikin tärkeinä pidettyjen tarkoituserien kanssa. Toimintakertomuksista ja apurahojen jakoluetteloista voidaan todeta saman linjan jatkuneen. Mieluisa tehtäväni on onnitella Paulon Säätiötä 50-vuotisjuhlan johdosta ja toivottaa menestystä tulevaisuudessa. •

ELINA FÖRSTI • VINOT SEINÄT JA VANHA HEINÄT • 2003
Teos esillä: HYKS, Naistenklubb

PAULON SÄÄTIÖ AVAA TIETÄ TUTKIJAN URALLE

HELSINGIN YLIOPISTO / LINDA TAMMISTO

Paulon Säätiöllä on erittäin merkittävä rooli suomalaisen lääketieteen opetuksen ja tutkimuksen tukijana. Varsinkin uuden tutkijasukupolven koulutuksen avustaminen on työtä, jonka ansiosta koko Suomen terveydenhuolto toimii tulevaisuudessa entistä paremmin ja potilaat saavat nopeammin ja tarkempia diagnooseja ja näin myös tehokkaampia hoitoja.

Suomalaisessa lääketieteen tutkimuksessa on Paulon Säätiöllä pitkään ollut hyvin merkittävä rooli. Säätiöt vastaavat noin puolesta Suomen tiedemaailman saamasta kotimaisesta ulkopuolisesta rahoituksesta ja Suomen Akatemian pääosin toisesta puolesta. Rahoituksen saaminen on aina ollut vaikeaa ja, kuten professori **Aarno Palotie** toisaalla tässä julkaisussa kertoo, on tutkimus muuttunut aina vain kalliimmaksi. Paulon Säätiöllä on useita tapoja tukea lääketieteellistä tutkimustyötä.

PANOSTUKSET NUORIIN VÄITÖS-KIRJAA TEKEVIIN TUTKIJOIHIN

Tämä on lukumääräisesti Paulon Säätiön ylivoimaisesti suurin tukimuoto. Tohtori-koulutettavia on lääketieteessä paljon; yksinomaan Helsingin yliopiston Terveiden tutkimuksen tutkijakoulusta väittelee vuosittain noin 200 tutkijaa. Nämä Life science -alat tuottavat puolet koko Helsingin yliopistossa vuosittain julkaistavista väitöskirjoista, ja lääketieteellisessä tiedekunnassa hyväksytään neljäsosa kaikista Helsingin yliopiston tohtoriopinnoista. Nykyään lääketieteellisestä tiedekunnasta väitelleistä joka toisella on muu kuin lääkärin tai hammaslääkärin peruskoulutus. Näitä bioinformaatikoita, biokemistejä, geneetikkoja jne. tarvitaan yhä enemmän nykyaikaisessa biolääketieteen tutkimuksessa.

Nuorten lääkäreiden into väitellä on ollut hiukan laskusuunnassa, mutta siitä huolimatta joka toinen Helsingistä valmistuneista lääkäreistä tekee väitöskirjan ja väittelee

tohtoriksi. Tämä on erittäin keskeistä myös jatkossakin, sillä yliopistosairaalassa viransaannin ehtona on tohtorin arvo ja sen lisäksi väitöstyön opettamana kyky ja taito oppia, soveltaa ja edelleen kehittää uusia diagnostiikka- ja hoitomuotoja potilaiden parhaaksi.

Siten jatkossakin Paulon Säätiön tukimuodoista väitöstyön tukeminen on hyvin keskeisessä roolissa. Tämän päivän nuoret tutkijat toimivat seuraavina vuosikymmeninä lääketieteellisessä tiedekunnassa ja yliopistosairaalassa johtamassa opetuksen ja tutkimuksen avulla yhä kehittyvää potilaiden hoitoa.

OSALLISTUMINEN VARTTUNEEMPIEN TUTKIJOIDEN TUKEMISEEN

Väitöskirjan valmistumisen jälkeen monet siirtyvät post doc -tutkijoiksi ulkomaille keräämään lisää oppia. Paulon Säätiö on jakanut muutamia hiukan suurempia summia tässä vaiheessa oleville menestyville tutkijoille sekä osallistunut rahoittajana suomalaisen säätiökentän yhdessä luomaan post doc -pooliin. Poolissa on nykyään erittäin kova hakupaine ja vain muutama prosentti hakijoista voi saada rahoitusta tällä instrumentilla.

Samankaltainen professoripooli keräsi myös rahoitusta säätiöltä ja luonnollisesti myös Paulon Säätiö oli mukana. Hyvästä yrityksestä huolimatta tämä rahoitusmuoto ei oikein lyönyt itseään läpi Suomessa ja säätiöt yhdessä päättivät luopua tästä tukimuodosta kesän 2015 rahoituskierroksen jälkeen.

Lääketieteen tutkimus on hyvin kansainvälistä. Siksi on varsin luonnollista, että myös Paulon Säätiö panostaa kansainväliseen tutkijavaihtoon. Vuosittain Sapporon yliopiston kanssa on vastavuoroista professoritasoisten

tutkijoiden vaihtoa, jossa vieraat tutustuvat muutamien kuukausien aikana yliopistosairaalaan ja tiedekunnan tutkimukseen. Tämä jo vuosia jatkunut yhteistyö on tuottanut erittäin hyviä uusia kontakteja Sapporon ja Helsingin välillä ja jatkuu edelleen hyvin aktiivisena. (ks. **Pekka Niemisen** matka-raportti toisaalla tässä juhlaulkaisussa.)

ERITTÄIN MENESTYNEIDEN TUTKIJOIDEN PALKITSEMINEN

Erikseen on vielä syytä mainita Akatemikko **Leena Palotie** -palkinto (*The Leena Peltonen Prize for Excellence in Human Genetics*), joka voidaan joka toinen vuosi antaa kansainväliselle poikkeuksellisen menestyneelle ihmisgenetiikan tutkijalle. Ensimmäinen Leena Palotie -palkinto myönnettiin apulaisprofessori **Cecilia Lindgrenille** vuonna 2013.

YHTEENVETO

Paulon Säätiöllä on, yhdessä muiden lääketiedettä tukevien säätiöiden ja julkisten rahoittajien kanssa, erittäin merkittävä rooli suomalaisen lääketieteen opetuksen ja tutkimuksen tukijana. Varsinkin uuden tutkijasukupolven koulutuksen avustaminen on työtä, jonka ansiosta koko Suomen terveydenhuolto toimii tulevaisuudessa entistä paremmin ja potilaat saavat nopeammin ja tarkempia diagnooseja ja näin myös tehokkaampia hoitoja. •

TEKSTI RISTO RENKONEN
Kirjoittaja on Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan dekaani ja Paulon Säätiön hallituksen jäsen 2015 alkaen.

APURAHA KANNUSTAA
URAN ALKUUN

SEURAUKSET KANTAVAT KAUAS

Anne Pitkäranta työskenteli opetusdekaanina, kun Qatarin yliopistoon perustettiin nopealla aikataululla lääketieteellinen tiedekunta. ”Otin tehtävän vastaan varustautuneena lähes kaikkeen mahdolliseen, mutta ilman minkäänlaista kokemusta ja käsitystä Lähi-idän kulttuurista tai olosuhteista”, Pitkäranta kirjoittaa.

TEKSTI ANNE PITKÄRANTA
Kirjoittaja on korva-, nenä- ja kurkkutautiopin professori ja Paulon Säätiön hallituksen jäsen vuosina 2011–2014.

Pidän lähes neljänneksen vuosisata sitten Paulon Säätiön myöntämää apurahaa yhtenä elämäni käännekohtana. Muistan yhä sen ilon, jonka pyrkimyksiini

uskominen sai aikaan. Käytännössä apuraha tarjosi mahdollisuuden muutaman kuukauden päätoimiseen tutkimustyöhön korva-, nenä- ja kurkkutauteihin erikoistumisen ohessa tehdyn väitöskirjatutkimuksen jälkeen. Tutkimuskausi rohkaisi hakeutumaan Virginian yliopistoon (USA) post doc -tutkijaksi, jatkamaan kliinistä tutkimusta Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa, HYKS:n korvaklinikassa, Luan-dan lastensairaalassa Angolassa ja lopulta opetusdekaaniksi pieneen autiomaan peittämään emiirikuntaan Arabian niemimaalle.

Otin tehtävän Qatarin yliopistossa vastaan 1.3.2015 varustautuneena lähes kaikkeen mahdolliseen, mutta ilman minkäänlaista kokemusta ja käsitystä Lähi-idän kulttuurista tai olosuhteista.

Lähtöni aikaan ilmestyi sopivasti Ylen radio-ohjelma, missä luettiin professori **Jaakko Hämeen-Anttilan** suomentama Koraani 60-osaisena luentana siihen liittyvine puheenvuoroineen. Islam on paljon laajempi kuin uutisia seuraamalla välittyvä kuva ja se sisältää monia eri variaatioita ja asennoitumistapoja.

LÄÄKETIETEELLISEN TIEDEKUNNAN PERUSTAMINEN

Tehtäväni Qatarin yliopistossa oli opetusdekaanina olla mukana perustamassa lääketieteellinen tiedekunta, missä tytöt ja pojat »

opiskelevat yhdessä. Yhteinen opiskelu tuntui ajatuksena olevan vaikeampi osalle opettajista kuin opiskelijoille, johtuen varmaan siitä, että yliopistolla on pitkä perinne ja käytäntö naisten ja miesten erillisille kampuksille. Aikataulu oli tiukka, sillä ensimmäisten opiskelijoiden piti aloittaa jo syksyllä 2015. Käytännössä juuri mitään ei ollut valmiina, ei edes opetusrakennusta, opettajista ja muusta henkilökunnasta puhumattakaan. Työtahti oli todella tiivis, ensimmäiset sähköpostit pingahtivat aamulla kuuden aikaan ja viimeiset puolen yön aikoihin. Kevään aikana luimme paljon hakemuksia ja työnhakijoiden haastattelut olivat jokapäiväisiä. Vaikka tiedekuntaan haluttiin alueellisen kulttuurin tuntevia työntekijöitä ja yhteistyö paikallisen sairaalan ja perusterveydenhuollon kanssa aloitettiin, pyrittiin henkilökuntaan saamaan myös kansainvälistä näkökulmaa. Siinä onnistuttiin mielestäni hyvin ja henkilökuntaa on tulossa mm. Pohjois-Amerikasta, Euroopasta ja Pohjoismaista.

Yksi ensimmäisiä haasteita oli myös pohtia, miten valitaan oikeat opiskelijat. Qatarissa on tavoite, ja siinä on hyvin onnistuttukin, että opiskelijat aloittavat opiskelun heti lukion jälkeen eikä hukka-vuosia kerry. Kouluarvosanat ratkaisevat yliopistoon sisäänpääsyn. Koska maan koulujen arvosanat eivät ole suoraan verrannolliset, eikä maassa ole ylioppilaskirjoitusten tapaista yhtenäistä koetta, päädyimme haastattelemaan paikalliset hakijat. Tiedekunnan opetuskieli on englanti, ja haastattelun avulla saimme käsityksen opiskelijoiden

kielitaidosta ja tietysti myös heidän yleisestä tasostaan ja motivaatiostaan. Pikavauhdilla tehdyt haastattelukysymykset olivat varsin kotikutoiset, mutta yllättävän hyvin haastattelijoiden arviot menivät kuitenkin yksiin. Ihmeellistä oli, että moni haastattelusta kertoi haluavansa erikoistua iho-tauteihin. Syytä tähän eivät paikalliset kollegatkaan osanneet antaa.

Noin kolmasosa opiskelijoista on kansainvälisiä opiskelijoita, jotka valittiin kouluarvosanojen ja motivaatiokirjeiden perusteilla. Samanaikaisesti haastattelujen kanssa kirjoitettiin kuuden vuoden opintosuunnitelma. Opetuksen tulee olla pätevyysperustaista ja perustua ongelmalähtöiseen opiskeluun. Tavoite on siinä, mitä opiskelijat osaavat ja pystyvät tekemään eikä niinkään siinä, mitä he muistavat ulkoa. Elinikäinen oppiminen, ammattien välinen yhteistyö, opiskelijoiden yksilöllinen opintopolku ja modernin teknologian sovellukset ovat curriculumin ydinasioita. Suunnitelmaan sisältyy myös elementtejä meneillään olevasta Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintouudistuksesta, kuten opiskelijoille tarjottavat valinnaiset opinnot. 150-sivuinen suunnitelma lähetettiin ulkomaisille asiantuntijoille Harvardin yliopistoa ja Karolinska instituuttia myöten. Helipotus oli suuri suunnitelman saadessa kiittävät arviot.

ISLAMIN VAIKUTUS ARKIELÄMÄÄN NÄKY

Paikalliset työtoverit eivät tyrkyttäneet uskontoaan, mutta islamiin liittyvät erityispiirteet, kuten pukeutuminen, rukouilemi-

nen, paastoaminen ja alkoholista ja sianlihasta kieltäytyminen, tulivat esille joka-päiväisessä elämässä. Hämmennystä herätti aluksi miehille sallitut neljä vaimoa. Naisten pitää pukeutua säädylisesti ja peittävästi, mutta Qatarissa ei tarvitse käyttää huivia, jos ei ole muslimi. Naisen asema ja paikka islamilaisuudessa on erilainen kuin meillä. Qatarissa naisen asema on kuitenkin vahva, esimerkiksi paikallisen Hamad Medical Corporation -sairaalan johtaja on nainen.

Käytännön tasolla esimerkiksi päivittäiset viisi rukoushetkeä vaikuttivat lääkärin näkökulmasta jopa terveellisiltä; puhtautta, taukoliikuntaa ja meditaatiota kesken työkiireen. Rukouksen kulku menee pääpiirteissään niin, että ensin pestään kädet, hierotaan kevyesti kasvoja, huuhdellaan suu ja sieraimet, sen jälkeen pestään jalat, siirrytään rukousmatolle, taivutetaan vartaloa neljä kertaa niin, että kädet koskevat maata,

Anne Pitkäranta oppi ensin ymmärtämään Qataria, ja lopulta ihailemaan maan kehityshalua.

luetaan hiljaa ääneen koraanin rukouksia ja lopuksi polvistutaan matolle pää Mekkaan päin. Naispuoliset työtoverit saattoivat rukoilla työhuoneissaan tai wc:ssä. Opin nopeasti välttämään rukousten aikaan asiointia näissä paikoissa. Moskeijoista kaikuva rukouskutsu häiritsi parin ensimmäisen viikon aikana yöunta, kunnes siihen tottui. Ramadanin paastokuukausi osui 2015 kuumaan aikaan kesä-heinäkuulle. Valoisaa aikaan ei saanut syödä eikä juoda. Minulla oli salainen vesipullo työpöydän laatikossa, mutta kunnioituksesta työtovereita kohtaan en hörpännyt siitä kuin äärihädässä. Paasto purettiin auringon laskettua nauttimalla ns. iftar-ateria, usein sukulais-ten ja ystävien kanssa.

SEESAM AUKENE

Arabian kieltä olisi ollut kiinnostava opiskella enemmän, mutta aika riitti vain kir-

jainten ja tavanomaisten sanontojen opetteluun. Oli kuitenkin ihmeellinen tunne, kun arabialaisilla kirjaimilla kirjoitettu kuvioilta näyttävä teksti ensimmäisen kerran aukeni kirjaimina ja sanoina. Ihmisen nimet tuottivat myös ongelmia, sillä kaikilla ei ole varsinaista sukunimeä ollenkaan, vaan yleisesti käytettävän etunimen perässä voi olla isän ja isoisan nimi.

QATARIN KANSALLINEN VISIO 2030 LUO POHJAA MAAN TAVOITTEELLISELLE KEHITYKSELLE

Lopulta suurimman ihmetyksen ja ihailun antaa maan hurja kasvuvauhti ja se, että muutama vuosi sitten maalle oli luotu yhteinen tulevaisuuden visio: Qatar 2030. Valtio on valjastettu yhteisen tavoitteen toteuttajaksi. Ympäristön kehitys, jonka huomasin päivittäin esimerkiksi työmatkalla siitä, että matkan varrelle alkoi ilmestyä

isoja istutettuja puita, liikennevaloja tai kokonainen uusi kaista. Tuntui, että olin saanut paikan kiertoradalle laukaistuun rakettiin. Enkä ollut raketissa yksin, Qatar on yksi nopeimmin väkiluvultaan kasvava maa. Ihmisiä tulee kaikkialta, arviolta jopa noin 10 000 henkilön kuukausivauhdilla. Yhteistä kaikille on voimakas yrittämisen halu, oli kyseessä sitten rakennustyömiestä tai yliopiston professori. Olin osa vierastyöläisten suurta joukkoa ja vähitellen huomasin lakkaavani kiinnittämästä entistäkin vähemmän huomiota ihmisten rotuun, ihonväriin tai uskontoon.

Ensimmäisen apurahan jälkeen en enää myöhemmin hakenut Paulon Säätiöltä apurahaa. Sen mahdollisuuden olen halunnut antaa muille. Olen kuitenkin toiminut Paulon Säätiön hallituksessa pyrkien jatkamaan sitä hyvää, mitä itse olen saanut. Apurahan seuraukset voivat kantaa kauas. •

TEKSTI **AARNO PALOTIE**
Kirjoittaja on LKT, professori. Suomen
Molekyyli lääketieteen Instituutti, FIMM,
Helsingin yliopisto. The Broad Institute of MIT
and Harvard, Cambridge MA, Massachusetts
General Hospital, Boston, MA.

BIG DATA

MULLISTAA LÄÄKETIETEELLISEN TUTKIMUKSEN

Viime vuosikymmenten teknologinen kehitys on mahdollistanut valtavien tietomäärien tuottamisen, keräämisen ja analysoimisen. Tämä muutos on mullistanut lääketieteellisen tutkimuksen. Suuret tietoaaineistot mahdollistavat yhä täsmällisemmän ymmärryksen sairauksien synnystä, tarjoavat uusia työkaluja väestön terveyttä edistävälle ratkaisuille ja mahdollistavat yhä räätälöidymmän, henkilöidyn lääketieteen kehittämisen. Muutos avaa valtavat uudet mahdollisuudet myös suomalaiselle tutkimukselle. »

Teknologinen kehitys on mahdollistanut yhä tarkemman ja nopeamman biologisen tiedon keruun. Kun ensimmäisen ihmisperimän sekvensointi (DNA:n nukleotidijärjestyksen määrittäminen) tehtiin laajana kansainvälisenä yhteistyönä, se kesti yli 10 vuotta ja maksoi kolme miljardia Yhdysvaltain dollaria, voidaan sama työ nykyään tehdä muutamassa tunnissa alle 2 000 eurolla. Toisaalta itsemonitorointilaitteet ovat tehneet henkilökohtaisen terveystiedon keruun vaivattomaksi ja nopeaksi, samoin yhä vaativammat ja nopeammat kuvantamistekniikat ovat sairaiden rutiinia, nekin tuottaen suuria tietomääriä. Tällainen suuren tiedon, ”big data”, tuotto on mahdollistanut uudenlaiset lääketieteellisen tutkimuksen kysymyksenasettelut ja tutkimusasetelmat. Samalla se on muuttanut tavan, jolla lääketieteellistä tutkimusta tehdään.

Viime vuosikymmenten lääketieteellinen tutkimus tehtiin tavanomaisimmin muutamien ihmisten ryhmätyönä. Perinteinen biolääketieteen tutkimusryhmä koostui noin kymmenen hengen tiimeistä, jotka itse hallitsivat useimmat tutkimuksen eri vaiheet. Suurten tietomassojen tuottamisessa ja analysoimisessa ei perinteinen yhden ryhmän hallitsema panostus ole enää mahdollista. Tilalle tarjoutuu tutkimusasetelmia, joissa verrataan jopa satojen tuhansien ihmisten perimää heidän terveystietoihinsa ja yhdistetään samassa tutkimuksessa lukuisia eri tutkimusmenetelmiä. Tällaista tutkimusta toteutetaan maailmanlaajuisissa tutkimusverkostoissa, joissa jopa kymmenet tutkimusryhmät yhdistävät voimansa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Niinpä jopa tutkimusjulkaisujen kirjoittajalistat ovat muuttuneet; ennen tyyppillinen kirjoittajamäärä oli muutama tai korkeintaan parikymmentä kirjoittajaa, nykyään kahdensadan kirjoittajan julkaisut ovat tavallisia. Pienten laboratorioiden rinnalle on synty-

nyt tehdasmaisia tuotantolinjoja, joiden tuottamaa tietoa analysoidaan pitkälle erikoistuneissa ryhmissä, jotka usein sijaitsevat kaukana tuotantolaboratoriosta. Aiemmin tiedon tuottamisen rajoitteet määrittivät lääketieteen kehitystä, nyt rajoitteena on datan analysointi. Tavallaan biolääketieteellinen tutkimus on siirtynyt vaiheeseen, jossa fyysiikan tutkimus on jo ollut pitkään.

Genomitietoa kertyy nopeasti ympäri maailmaa ja tavoitteena on soveltaa sitä terveyden- ja sairaanhoidossa yhteisiä, maailmanlaajuisia tietovarantoja käyttäen. Tällaiset tietovarannot tarjoavat huikeita mahdollisuuksia. Mutta samalla on herännyt huoli, että emme varaudu ajoissa niihin teknisiin ja säädöksellisiin vaatimuksiin, joita lukuisten tietoaaineistojen yhdistäminen vaatii. On puhuttu, että kehitetään genomiikan ja terveysalan internetiä. Tällainen ”internet” ei kuitenkaan toimi, jollei tiedon tallettamiselle ja koodittamiselle ole standardeja, teknisiä valmiuksia ja jaettuja eettisiä periaatteita. Global Alliance in Genome Health on laaja kansainvälinen yhteistyöelin, joka pyrkii tukemaan välttämättömiä toimia, jotta tietoa voidaan jakaa turvallisesti ja tehokkaasti lääketieteellisiä sovellutuksia varten. Eräs yksityiskohta liittyy vuosikymmeniä jatkuneeseen tapaan tarkastella tutkimuseettisiä kysymyksiä toisen maailmansodan hirmutekoja vastaan. Tämä perinne on johtanut joskus aika holhoaviinkin käytäntöihin, jotka ovat soveltuneet pieniin, rajattuihin tutkimuksiin, mutta käytänteet ovat umpikujassa, kun tavoitteena on suurten tietomassojen yhdistäminen useista eri tietolähteistä. Global Alliance onkin muistuttanut, että yksilön oikeus osallistua tutkimukseen on määriteltä YK:n ihmisoikeusjulistuksen 23 artiklassa. Tällainen uudenlainen ajattelutapa on tervetullut uusi näkökulma, kun luodaan periaatteita terveyden tutkimusta edistäviin suurten tietomassojen yhdistämiseen lääke-

tieteellisessä tutkimuksessa ja henkilökoh-
taisessa potilashoidossa.

SUOMEN ASEMA UUDESSA TUTKIMUKSEN MAAILMANTILANTEESSA

On paradoksaalista, että tilanteessa, jossa tutkimus on muuttunut paikallisesta, pie-
nehkön yksikön toiminnasta laajaksi, kal-
liiksi, suuria tuotantolinjoja vaativaksi ja
vahvasti kansainväliseksi toiminnaksi, pie-
nellä maalla, kuten Suomella, onkin aivan
erityisen vahvat mahdollisuudet. Taustalla
ovat vuosikymmenten investoinnit pohjois-
maisen yhteiskunnan perusrakenteisiin,
kuten terveydenhuoltoon, koulutukseen ja
niiden toimintaan liittyvän tiedon keräämi-
seen. Toki tätä harmoniaa on aika-ajoin
heiluteltu, kun trendit valtionjohtoisuuden
ja paikallisjohtoisuuden ihannoinnin välillä
vaihtuvat. Nyt syrjäinen sijaintimme,
väestörakenteemme erikaisuus, jossa pol-

veudumme pienestä perustajaväestöstä,
kattavat terveysrekisterimme, kaikenkattava
henkilötunnuksemme, epidemiologisen
tutkimuksen perinne ja suuret väestöaineis-
tojen näytekokoelmat ovat asettaneet mei-
dät kansainvälisen genomitutkimuksen
keskiöön. Olemme siirtyneet uudenlaisen
tutkimuksen keskiöön niin nopeasti, ettei-
vät kaikkien mielet ole pysyneet mukana
muutoksen tahdissa.

Kun uusia teknologioita sovelletaan
Suomen terveydenhuollon ja lääketieteelli-
sen tutkimuksen vahvuusalueille, pystymme
paitsi tuottamaan tärkeää uutta tietoa
terveydestä, sairauksista, niiden tehokkaam-
masta hoidosta ja ennaltaehkäisystä, myös
luomaan uudenlaista liiketoiminnan toi-
mintaympäristöä. Pitkälti yhteiskunnallisen
vaikuttajan **Mikko Alkion** stimuloimana
on kysytty, miksi terveydenhuolto on aina
vain nähty pelkkänä menoeränä, eikä nähty

sen potentiaalia myös hyvinvoinnin ja
taloudellisen toiminnan lisääjänä. Pitkälti
tämän ajatuksen siivittämänä on maamme
ministeriöissä kehitetty ajatusta terveyden-
huollon kasvustrategiasta ja sen stimuloi-
mana kohdennettuja suunnitelmia, kuten
Sosiaali- ja terveysministeriön ja Sitran
yhteistyönä tuottama Kansallinen
genomistrategia. On ollut ilo havaita, että
sote-mylleröksen keskellä maamme ministe-
riöissä on ollut innostusta ja kykyä uusien,
modernien ja visionääristen strategioiden
tuottamiseen. Toivottavasti saamme poliit-
tisia päätöksiä, joiden avulla pääsemme
strategioista toteutukseen.

MITEN GENOMITETOA SIIRRETÄÄN TERVEYDENHUOLLON KÄYTÄNTÖÖN

Meidän jokaisen elämän ja koko ihmislajin
kehittymisen perustana on perimän ja ym-
päristön välinen vuorovaikutus. Koko ih-

misperimän tutkimuksen helpottuminen ja
halpeneminen on mahdollistanut genomi-
lääketieteen kehittymisen. Ennen kuin
genomitietoa voi soveltaa käytännön lääke-
tieteeseen, tarvitaan runsaasti tutkimusta.
Useimpiin sairauksiin ja niiden alttiuksiin
vaikuttavat sadat, jopa tuhannet perimän
pienet muutokset, joiden kunkin vaikutus
sairauteen on pieni. Väestössä esiintyy kym-
meniä miljoonia perimävariaatioita, joiden
yhteisvaikutuksesta emme vielä ymmärrä
juuri mitään. Niinpä, vaikka voisimme
sekvensoida perimämme kuinka nopeasti
tahansa, on tuloksen tulkinta aivan oma
haasteensa, jota vasta nyt opettelemme.

Kaikessa tutkimuksessa on ongelma
pilkottava ymmärrettäviksi kokonaisuuk-
siksi, niin myös genomianalyysissä. Vielä on
pitkä matka siihen, että ymmärrämme koko
perimän kaikkien variaatioiden yhteispelin
ympäristön kanssa ja miten tämä yhteispeli

altistaa tai suojaa sairauksilta. Mutta uusi tieto on avannut täysin uusia näkemyksiä sairauksien synnystä, niiden alaryhmistä ja mahdollistanut uusien lääkkeiden ja hoito-
muotojen kehittämisen. Koska variaatioita on paljon ja yksittäisen variaation merkitys useimmiten pieni, tarvitaan hyvin suuria aineistoja tilastollisen luotettavuuden saavuttamiseksi. Siksi genomitutkimuksessa suuret tietomäärät ovat välttämättömiä. Valmiudet tähän työhön on rakennettava askel askeleelta.

Yksittäisen henkilön löydöksiä on verrattava muihin genomeihin. Aivan kuten kaikissa terveydenhuollon laboratoriotutkimuksissa tarvitaan viitearvot, jotka tuotetaan väestönäytteitä analysoimalla, niin myös genomianalyysit tarvitsevat viitetiedon. Genomitutkimuksessa tällaiset viitetiedot ovat väestökohtaisia, emme voi käyttää esim. englantilaisesta väestöstä kerättyä

viitetietoa. Tällaisen viitetiedoston rakentaminen on yksi ”Sequencing Initiative Suomi” (SISu) projektiin tavoitteista. Tavoitteena on noin 200 000 henkilön kattavan perimätiedon (DNA-sekvenssin) kokoaminen ja yhdistäminen terveystietoihin tutkimuksen ja terveydenhuollon tietopohjaksi. Tämä on myös yksi kansallisen genomistrategian tavoitteista. Kyse on merkittävästä infrastruktuurin luomisesta, jota on joskus verrattu rautatieverkostoon; rautatieverkosto ei yksinään tuota juuri mitään, mutta tarjoaa mahdollisuuden liikenteelle ja toimeliaisuuden lisäämiselle. Kansallinen viitetiedosto on yksi henkilökohtaisen lääketieteen kulmakivistä.

TÄHÄN ASTI OLEMME HOITANEET KESKIARVOJA

Näyttöön perustuva lääketiede on modernin kliinisen toiminnan kivijalka. Tämän

periaatteen rajoituksena on, että hoitosuositukset perustuvat aikaisemman tutkimuksen keskiarvoihin. Todellisuudessa kuitenkin varsin harva meistä on joka suhteessa keskiarvoinen. Eli kykymme ottaa hoitopäätöksissä yksilöllisiä eroavaisuuksia huomioon on rajallinen. On ajateltu, että teknologian kehittyminen ja mahdollisuus kerätä yksilöstä suuria tietomääriä tarjoaisi välineet yksilöllisempien hoito- ja ennaltaehkäisy-
päätösten räätälöimiseen. Tämä ei tarkoita sitä, että yksilöllistetty hoitopäätös olisi intuitiivinen ratkaisu, joka ei perustuisi tutkittuun tietoon, vaan olisi päätös, joka pystyy ottamaan huomioon yksilöllisiä eroavaisuuksia nykyistä enemmän, esim. soveltamalla potilaan geenitietoa. Jotta tällaisia yksilöidympiä hoitoratkaisuja voidaan tehdä, tarvitaan taustalle suuria vertailutietovarantoja ja paljon tutkimista, jonka avulla osaamme tuota tietoa tulkita.

AARNO PALOTIEN KOTITALOJUN

Tekstin kirjoittaja, geenitutkija Aarno Palotie työskentelemässä kesäisessä Suomessa.

Useissa maissa on käynnistetty henkilökohtaisen lääketieteen ohjelmia, jotka suurelta osalta perustuvat genomianalyysien tarjoamiin mahdollisuuksiin. Parhaiten tunnettuja ovat Ison Britannian ”Genomics England” projekti, jossa määritetään (sekvensoidaan) 100 000 Englannin kansallisessa terveydenhuollossa olevan potilaan perimä, USA:ssa presidentti Obaman julkistama kansallinen hanke, jossa kerätään miljoonan ihmisen täydelliset terveystiedot ja määritetään heidän perimänsä, sekä Saksan opetusministeriön 360 miljoonan euron hanke, jolla vahvistetaan henkilökohtaisen lääketieteen tutkimusta ja terveydenhuollon sovelluksia. Suomessa kansallinen genomistrategia tähtää samankaltaisten ohjelmien käynnistämiseen.

Genomiohjelmien päämääränä on tuottaa kansalaisille paremmin suunnattua ja tehokkaampaa sairauksien hoitoa ja ennaltaehkäisyä. Käytännön sairauksien hoidon esimerkkejä voisivat olla paremmin kohdistetut syöpähoidot, jotka perustuvat sekä kasvaimen että potilaan ominaisuuksien parempaan tuntemiseen, sydän- ja verisuonisairauksien ja niiden riskitekijöiden paremmin ajoitettu hoito, diabeteksen alaryhmien parempi tunnistaminen, lääkeannostusten ja lääkkeiden valinnan yksilöllistäminen. Jo nyt kertyy uudenlaista tietoa millaisella geeniprofililla veren lipiditasoja alentava statiinilääkitys tehoaa parhaiten tai miten geenitieto auttaa arvioimaan, missä iässä ehkäisevä lääkitys olisi hyödyllistä aloittaa.

MAHDOLLISUUS AKATEEMISTEN TUTKIJOIDEN JA YRITYSTEN VÄLISEEN YHTEISTYÖHÖN

Genomitiedon, terveysrekisterien, biopankkien ja väestörakenteemme tarjoamat poikkeukselliset tutkimusmahdollisuudet ovat herättäneet useiden lääkeyritysten kiinnostuksen Suomea kohtaan. Kiinnostus liittyy juuri genomitiedon soveltamiseen uusien lääkkeiden kehittämiseksi. Lääketehtaiden yhtenä haasteena on, että uusien lääkkeiden kehittäminen on yhä kalliimpaa ja vaikeampaa. Useasti eläinkokeet eivät ole tarjonneet toivottua tietoa lääkkeiden tehosta ja turvallisuudesta, mutta hyvää rinnakkaista tai korvaavaa menetelmää ei ole ollut. Niinpä geneettistä tietoa käytetään yhä enemmän

lääkekehitysprosessien alkuvaiheen tukena. On mm. ajateltu, että jos voimme tunnistaa väestöstä henkilöitä, joilla on jonkun tietyn geenin puutos, ja tämän geenin puuttuminen suojaa joltakin sairaudelta, esim. sydän- ja verisuonisairauksilta, tällainen geenituote voisi olla hyvä lääkekehityksen kohde. Jos ihminen pärjää ilman tuon geenin tuotetta ja jopa suojautuu esim. sydän- ja verisuonisairauksilta tai diabetekselta on se merkittävä luonnon oma koejärjestelmä, joka voi ohjata lääkkeen kehittämisen eri vaiheita.

Tällaisten harvinaisten ”poistogeenisten” ihmisten tunnistaminen on Suomen kaltaisessa väestöisolaatissa helpompaa kuin sekoittuneimmissa väestöissä. Koska Suomessa on ollut hyvin pieni perustajaväestö tuhansia vuosia sitten, ovat tietyt perustajaväestön mukana tulleet harvinaiset geenimuodot lisääntyneet noin kaksisataa vuotta sitten alkaneen nopean väestönkasvun myötä. Niinpä meillä on esimerkiksi poikkeuksellisen monta suomalaista, jotka ovat täydellisen poistogeenisiä (sekä äidiltä että isältä peritty toimiva geeni puuttuu) erään sepelvaltimotaudin alttiusgeenin (LPA-geeni) suhteen. Niinpä, jos toimiva muoto tuota geeniä puuttuu, on henkilöllä pienempi riski sairastua sepelvaltimotautiin. Tällaisia henkilöitä on Suomessa arviolta noin 35 000, muissa Euroopan väestöissä alle kymmenesosa. Tämänkaltaiset löydökset ovat herättäneet teollisuuden kiinnostuksen suomalaiseen yhteistyöhön.

Lääketeollisuudessa nykytrendi on toimia akateemisten ryhmien kanssa yhteistyössä. Akateemisten toimijoiden kannalta erityisen kiinnostavia ovat lääkekehityksen alkuvaiheen yhteistyöt, joita kutsutaan ”pre-competitive” yhteistöiksi. Ne ovat

tavanomaisia tutkimusprojekteja, niihin ei liity immateriaalioikeudellisia sitoumuksia, vaan tutkimustulokset ovat vapaasti julkaitavissa. Parhaimmillaan näissä yhdistyvät molempien osapuolien vahvimmat osaamiset. Juuri tällaisissa projekteissa on Suomella merkittävät yhteistyön mahdollisuudet. Voimme käyttää suurten keräysten ja biopankeissa säilytettyjen näytteiden tuottamia genomi- ja terveystietoja tunnistamaan LPA-geenilöydöksen kaltaisia ”poistogeenisiä” henkilöitä, tutkia heidän sairastavuuttaan ja valikoiduissa tapauksissa kutsua lisätutkimuksiin. Jo nyt ollaan valmistelussa tällaisia tutkimuksia useamman lääketehdaan yhteisrintamalla suomalaisten toimijoiden kanssa. Näissä tutkimuksissa on usein tilaa myös kotimaisille kaupallisille toimijoille mm. tietotekniikka-
ratkaisujen tarjoamisessa. Tällaisissa tutkimuksissa suomalaisilla voi olla keskeinen merkitys uusien, paremmin räätälöityjen hoitomuotojen kehittämisessä ja taloudellisen toiminnan piristämisessä.

LOPUKSI

Uuden teknologian mahdollistama suurten tietomäärien tuottaminen ja analysoiminen uudistaa merkittävästi lääketieteellistä tutkimusta ja vaikuttaa tulevaisuuden lääketieteen käytäntöihin. Tässä uudistuksessa Suomella on mahdollisuus olla keskeinen toimija. Muutos on kuitenkin maailmanlaajuinen, eikä maailma odota, että Suomi on valmis, vaan siitä meidän on huolehdittava itse. Onnistuessaan uudenlainen tutkimus auttaa paremmin kohdentamaan terveydenhuollon resursseja, tarjoamaan yksilöllistetympää hoitoa ja stimuloimaan uuteen teknologiaan perustuvaa liiketoimintaa. •

”Genomitiedon, terveysrekisterien, biopankkien ja väestörakenteemme tarjoamat poikkeukselliset tutkimusmahdollisuudet ovat herättäneet useiden lääkeyritysten kiinnostuksen Suomea kohtaan.”

UUDEN LÖYTÄMINEN JAKSAA INNOSTAA

Professori Katriina Aalto-Setälä rohkaisee nuoria tutkijanuralle. Työ vaatii paljon, mutta myös antaa paljon. ”Se tunne, kun havaitsee jotain täysin uutta, mitä ei ole koskaan aikaisemmin havaittu, on uskomaton ja sen voimalla jaksaa taas muutaman vuoden uurastaa.”

TEKSTI ILKKA RAURAMO
Ilkka Rauramo, LKT dosentti, toiminut Paulon Säätiön hallituksen jäsenenä 2009-2014 sekä Suomalainen Lääkäriseura Duodecimin pääsihteerinä.

Kardiologi Katriina Aalto-Setälä aloitti uransa tutkijana jo kandidaiheessa.

Katriina Aalto-Setälä, moninkertainen Paulon Säätiön apurahan saaja, on Tampereen Yliopiston fysiologian professori ja Sydänsairaan kardiologian erikoislääkäri. Hän valmistui lääkäriksi vuonna 1986, väitteli vuonna 1989 aiheenaan *“Molecular genetics of hypercholesterolemia: The Finnish type of low density lipoprotein receptor mutations and DNA polymorphism of the apolipoprotein B gene”* ja sai molekyyli-genetiikan dosenttuurin vuonna 1995 Helsingin yliopistossa. Hän valitsi erikoistumisalakseen sisätautiopin ja kardiologian.

Aalto-Setälä aloitti uransa tutkijana jo kandidaiheessa ja oli post doc -tutkijana New Yorkissa Rockefeller Universityssä vuosina 1990–1993, vierailevana tutkijana St Jude Children’s Research Hospitalissa, Memphisissä, Yhdysvalloissa vuosina 1993–1994 ja vierailevana professorina Gladstone Institutessa, San Fransiscossa vuonna 2007. Hän oli Tampereen Yliopiston Biolääketieteellisen teknologian instituutin (Regea) lääketieteellinen johtaja, jossa hänellä oli oma tutkimusryhmä.

Hän on julkaissut ahkerasti arvostetuissa kansainvälisissä lehdissä. Hänen tutkimuksensa on huomioitu tutkijayhteisössä useilla palkinnoilla.

Miten sinusta tuli tutkija?

Nuorena lääketieteen opiskelijana tein syventävät opinnot Helsingin Yliopiston anatomian laitoksella. Tuo aika herätti kiinnostuksen tutkimukseen. Geeniteknologia oli uusi, kiinnostava ja haastava ala ja haikeduin syventävien opintojen jälkeen Helsingin Yliopiston geeniteknologian laitokselle tekemään tutkimusta.

Mitkä ovat tutkijan tärkeimmät avut?

Täytyy olla kiinnostunut löytämään jotain uutta, mutta sietää myös turhautumiset ja pettymykset. Suurin osa tutkimuksista ikävä kyllä joko ei onnistu tai niissä ei pystytty vastaamaan siihen kysymykseen, mihin vastausta haettiin. Täytyy jaksaa uskoa itseensä ja kysymyksen asetteluun ja jatkaa puurtamista vastoin käymisistä huolimatta. Tutkimuksen täytyy myös olla enemmän elämäntapa kuin pelkkä työ. Tutkimus ja siinä menestyminen vaatii uhrauksia muilla elämän aloilla.

Miten suomalainen apurahajärjestelmä pystyy nykyisin tukemaan hyvää tutkimusta?

Hyvä tutkimus ja hyvin perusteltu tutkimussuunnitelma saa rahoitusta. Tutkimusrahoitus on kuitenkin ikävä kyllä pääasiassa lyhytjänteistä. Uusia hakemuksia saa olla kirjoittamassa lähes koko ajan. Tällä hetkellä tutkimusrahoituksen ongelma on sen pirstaloituminen: tuetaan paljon kaikkea. Usein sitten kaikilla on rahaa hyvin rajallisesti.

Oletko mielestäsi saanut riittävästi rahoitusta omiin tutkimuksiisi?

Olen itse ollut varsin onnekas, ja olen saanut rahoitusta hakemiini tutkimushankkeisiin. Tutkimusryhmän rahoituksen hankkiminen on kuitenkin varsin työlästä, koska yliopistot eivät enää juuri tutkimusta tue, vaan kaikki perustutkimus tehdään ulkopuolisella, kilpailutetulla rahoituksella.

Onko kliinikkotutkija uhanalainen laji?

Kliinisen tutkimuksen rahoitus on todella hankalaa ja sitä vähennetään koko ajan. Sairaalat eivät usein ole kiinnostuneita tutkimuksesta, vaan työntekijöiden arvo mitataan lyhytjänteisimmillä ja helpommin mitattavilla mittareilla, kuten miten tehokkaasti ja nopeasti potilaita hoitaa tai toimenpiteitä tekee. Sairaaloilla on myös huoli, että potilasjonot kasvavat eikä pysytä hoitotakuun piirissä. Nämä asiat ikävä kyllä ajavat tutkimusintressien ohi.

Soten synnyttäminen on ollut vaikeaa.

Näetkö, että sote-ratkaisulla on vaikutusta tutkimuksen rahoitukseen ja toteutukseen sairaalaympäristössä? Tietääkseni tässä vaiheessa ei sote-keskustelussa ole otettu mitenkään kantaa tutkimusrahoitukseen – siis erityisesti juuri kliinisen tutkimuksen. Entistä ns. EVO-rahoitusta (nykyisin VTR) ollaan ajamassa alas, mutta mitään konkreettista uutta korvaavaa kliinistä tutkimusta tukevaa rahoitusjärjestelmää ei ole esitetty. Tämä on hyvin huolestuttava asia uudessa sote-suunnittelussa ja tähän pitäisi nyt päästä vaikuttamaan niin, että kliininen tutkimus otettaisiin huomioon koko suunnitteluvaiheen ajan.

Miten neuvoisit tutkijanuraa havittelevaa medisiinaria ja jo uransa alussa olevaa tutkijanplanttua?

Tutkimukseen täytyy antautua ja tehdä sen takia uhrauksia. Kaikki eivät sovi tutkijoiksi eikä se kaikkia kiinnosta, mutta kaikkien kannattaa ja onneksi täytyykin syventävien opintojen muodossa kokeilla tutkimusta. Vaikka tutkimus vaatii paljon, niin kyllä se myös antaa paljon. Se tunne, kun havaitsee jotain täysin uutta, mitä ei ole koskaan aikaisemmin havaittu, on uskomaton ja sen voimalla jaksaa taas muutaman vuoden uurastaa.

Olet saanut useita Paulon Säätiön apurahoja urasi eri vaiheissa. Onko sinulle jäänyt jotain erityistä mieleen, kun olet saanut juuri Paulolta apurahoja.

Nuorena opiskelijana saadut ensimmäiset apurahat olivat tärkeitä ja osoitus, että jokin ulkopuolinenkin taho uskoo suunnitelmiini ja tutkimuksiini. Paulon Säätiö on ollut myös kaksi kertaa vaikuttamassa merkittävästi siihen, että olen voinut lähteä ulkomaille jatkotutkijaksi vuosina 1990 ja 2007. Nämä molemmat kerrat ovat olleet erittäin merkittäviä käännekohtia oman tutkimusurani aikana.

Millaisena lääketieteen

rahoittajana koet Paulon Säätiön?

Säätiö tukee väitöskirjan tekijöitä ja post doc -tutkimusta. Nuo tarkoitukset ovat erittäin tärkeitä ja juuri eräällä tavalla käänteentekeviä tutkijan uran aikana.

Miten Paulon Säätiön tulisi

jatkossa toimia, että se edistäisi mahdollisimman hyvin suomalaista lääketieteen tutkimusta?

Nuorten tutkijoiden tukeminen ja eri vaiheissa olevien tutkijoiden kansainvälisen vaihdon tukeminen ovat edelleen tärkeitä. Ainakin omalla kohdallani jaksot ulkomaila ovat olleet erittäin merkittäviä uusien tutkimussuuntausten ja kontaktien luonnissa ja muutenkin ne ovat olleet erittäin avartavia kokemuksia, joten niiden tukeminen on mielestäni äärimmäisen tärkeää. •

Professori Hannele
Yki-Järvisen tutkimusryhmä
potilaan ääressä.

VALTION TUTKIMUSRAHOITUKSEN VÄHENEMINEN HUOLESTUTTAA

Valtion tutkimusrahoitus on kliinisen potilastutkimuksen ehdoton edellytys, ja sen väheneminen on huolestuttavaa, sanoo professori Hannele Yki-Järvinen. Hän pitää tärkeänä myös dosenttitasoisien kliinisten tutkijoiden työn tukemista.

Olet menestynyt ja arvovaltainen diabetes-tutkija. Mikä sai sinut aikaan innostumaan tutkimuksen teosta?

Ollessani professori **Esko Nikkilän** johtamassa HYKS III sisätautien klinikassa ammuenssina ympärillä oli paljon tutkimusaktiiviteetteja ja todella mukava porukka.

Mikä diabetestutkimuksessa kiinnostaa?

Uuden löytäminen niin patofysiologiassa kuin hoidossa. Olen tutkinut alusta alkaen insuliiniresistenssi-ilmiötä, tilaa, jossa elimistön kudokset eivät reagoi normaalisti insuliinille. Viimeiset 20 vuotta tutkimus on keskittynyt maksaan, joka alkuaikoina jäi vähälle huomiolle. Tyypin 2 diabeetikoiden iltainsuliinihoito, jonka kehitimme

Suomessa 1990-luvulla, toimivuus perustuu maksan merkityksen ymmärtämiseen. Juuri nyt kiinnostaa miksi ns. ei-alkoholista riippuva maksa on puolella suomalaisistakin molekyylin tasolla ihan eri näköinen kuin toisilla.

Tutkimuksen tekemiseen tarvitaan rahaa. Miten mielestäsi tutkimusrahoituksen hankkiminen on kehittynyt urasi aikana?

Valtion tutkimusrahoitus on kliinisen potilastutkimuksen ehdoton edellytys. Sen väheneminen on huolestuttavaa. Ollessani akatemiaprofessorina vuosina 1995–2005 ei ollut juuri huolta huomisesta. Akatemian hankerahat muille kuin omille tutkijoille ovat kuitenkin varsin niukat. Täysimääräi-

”Meillä on paljon väitelleitä kliinisiä dosenttitasoisia tutkijoita, jotka haluaisivat jatkaa tutkimustyötä, jos siihen olisi mahdollisuus.”

nen hankeraha riittää yhden henkilön kokopäiväiseen palkkaukseen ja hieman johonkin muuhun.

Sait Paulon Säätiöltä Professoripooli-rahoituksen vuoden 2013 ajan.

Kuinka tärkeänä pidät varttuneille tutkijoille annettavaa sapattivuotta tutkimuksen tekoa varten?

Aivan loistava asia ja olen Paulon Säätiölle kovin kiitollinen. Toivon perinteen jatkuvan. Muuten yliopiston monet tehtävät vievät senioritutkijan mennessään ja uhkana on akateeminen halvaustila, jossa todellista kehitystä ei enää tapahdu.

Miten käytit sapattivuoden?

Vietin varsin paljon aikaa muun muassa USA:ssa ja myös muissa tutkimuskeskuksissa uusien maksan aineenvaihduntaan liittyvien tutkimusmenetelmien kehittämiseksi.

Mitkä olivat tärkeimmät tulokset sapattivuoden aikana?

Olemme tehneet uuden ravitsemustutkimuksen, jossa selvitimme eri ruokavalioiden vaikutusta maksan eri aineenvaihduntareitteihin.

Onko sinulla ajatuksia, miten esimerkiksi Paulon Säätiö voisi parhaiten edistää tutkimuksen tilaa Suomessa?

Minusta tämä Professoripooli-idea, jossa Paulon Säätiö oli osallisena, oli erinomainen. Meillä on kuitenkin myös paljon väitelleitä kliinisiä dosenttitasoisia tutkijoita, jotka haluaisivat jatkaa tutkimustyötä, jos siihen olisi mahdollisuus. Ehkäpä säätiöt voisivat jotenkin tukea tällaistenkin tutkijoiden toimintaa, jotta meillä on jatkossakin professoreita! •

TEKSTI ANNE PITKÄRANTA
Kirjoittaja on korva-, nenä- ja kurkkutautiopin professori ja Paulon Säätiön hallituksen jäsen vuosina 2011–2014.

TEKSTI **EERO SAKSELA**
Kirjoittaja on patologian
emeritusprofessori.

LÄÄKETIETEEN SYMPOSIOSARJA YHDISTÄÄ **PERUSTUTKIMUKSEN JA KLIINISEN LÄÄKETIETEEN**

Paulo Säätiön kansainvälisen lääketieteen symposiosarjan aiheet ovat vuosien kuluessa muokanneet sarjasta perustutkimuksen ja kliinisen lääketieteen keskinäistä vuorovaikutusta hedelmällisesti kartoittavan kokonaisuuden. Valmisteluvaiheessa on jo 27. symposio vuodelle 2016.

Uudesta 1983 lähtien Paulon Säätiö on järjestänyt parin vuoden välein kansainvälisiä lääketieteen symposioita keskeisestä ajankohtaisesta aiheesta. Säätiö on varannut tutkijaryhmien kilpailtavaksi tarvittavat määrärahat korkeatasoisen kaksi-kolmipäiväisen tieteellisen tapahtuman aikaansaamiseksi Suomessa. Tavoitteena on ollut mahdollistaa 10–15 ulkomaisen huippuasiantuntijan kutsuminen maahamme luennoitsijoina ja organisoida yhdessä suomalaisten tutkijoiden kanssa kattava symposio-ohjelma sekä tapahtuman vaatimat puitteet. Aiheen nykytilanteen ja tulevaisuuden näkymien ventiloimiseksi budjettiin ovat sisältyneet myös mahdollisimman edustavan ja aktiivisti osallistuvan kuulijakunnan kulut.

Sarja on osoittautunut erinomaisen elinvoimaiseksi ja halutuksi mahdollisuudeksi tutkijoiden piirissä ja valmisteluvaiheessa on jo 27. symposio vuodelle 2016. Säätiön tieteellisen neuvottelukunnan toimesta valinnat kokousten aiheiksi ovat vuosien kuluessa muokanneet sarjasta perustutkimuksen ja kliinisen lääketieteen keskinäistä vuorovaikutusta hedelmällisesti kartoittavan kokonaisuuden. »

Paulon Säätiön puolelta otettiin minuun yhteyttä suomalaisten NK-solututkijoiden vuonna 1997 järjestämän ”Society of Natural Immunity” symposion nostamiseksi esiin käsillä olevassa Säätiön 50-vuotisjuhla-julkaisussa ikään kuin esimerkkitapauksena. Mielessäni kävi välittömästi selväksi, että tällainen ei tekisi oikeutta koko komealle sarjalle. Kun symposiosarjan otsikoita ja tutkijaryhmiä tarkastelee, huomaa pian, että siellä ovat edustettuina idut merkittävälle osalle Suomen tämän päivän biolääketieteellistä tutkimusta. Monien kohdalla seuranta-aikaa on jo kertynyt runsaastikin. Siksi tarjouduin kevytmielisesti pohdiskelemaan, miten eri esillä olleet aiheet ovat jatkaneet kehitystään ja millainen on niiden merkitys ollut tutkimuksen kokonaisuuden kannalta tarkasteltuna. Tämä tietenkin johtaa vääjäämättä subjektiiviseen näkökulmaan. Toivoakseni juhla-julkaisun lukijat voivat kuitenkin jokainen omalta kantiltaan pysähtyä hetkeksi vastaaviin mietteisiin ja sitä kautta arvostaa Paulon Säätiön pitkän tähtäimen panostusta maamme lääketieteen hyväksi.

Säätiön pitkäaikaiset asiantuntijajäsenet professorit **Tapani Tammisto** (anestesiologia), **Ahti Tarkkanen** (silmätaudit) ja **Tauno Palva** (korvataudit) järjestivät sarjan ensimmäiset symposiot. Ne kartoittivat jo suunnan kliinisen ja perustutkimuksen liitosta syntyvien kiinnostavien tapahtu-

mien aikaansaamiseksi. Kuvaava on Ahti Tarkkasen valitsema teema intraokulaaristen linssi-implanttien ongelmatiikasta. Taustana oli myöhemmin **Charles Kermanin** postuumiin Lasker-palkintoon johtanut todellinen ”serendipidity” tutkimusprojekti. Hammaskiven ultraäänipoistossa istuessaan hän keksi kaihin samentaman linssin liuotuksen ultraäänellä ja linssin imupisto alkoivat tulla vuosien työn jälkeen vähitellen hyväksytyksi. Korvaavan linssin kehittäminen oli kuitenkin edelleen arvoitus ja tulikuuma ongelma, jonka ratkaiseminen on lopulta tehnyt tällaisesta minitraumaattisesta varttitunnin operaatiosta kaikkein yleisimmän elektiivisen toimenpiteen. Sen arvioidaan pelastavan sokeutumiselta vuosittain jo 30–40 miljoonaa maapallon kansalaista.

Samalla lailla suuntaa antava koko sarjan virityksen kannalta oli **Leena Palotien** vuonna 1986 Majvikin hienossa miljöössä järjestämä tapahtuma ”Recombinant DNA in clinical medicine”. Se oli kaikille osallistujille pysyvästi mieleenpainunut suurmenestys. **Reijo Norion** voimannäyttö kongenitaalifroosin resessiivisen periytymismallin osoittamiseksi suomalaisten kirkonkirjatietojen avulla ja **Harri Nevanlinnan** populaatiotutkimukset Suomen isolaattirakenteesta pohjana tälle suomalaisen geeniperinnön ensimmäiselle ”Perheentuvan portaalle” olivat jo tulleet kansanvälisesti

”Uudelle vuositu- hannelle tultaessa kunnianhimoinen linja on säilynyt.”

tunnetuksi. Molekyyli-genetiikan viimeisimpien edistysaskeleiden soveltaminen tähän maisemaan oli houkutteleva teema, joka sai paikalle alan kovimmat nimet. Näitä väistyvästi periytyviä ”suomalaisia” tauteja on sittemmin karakterisoitu jo yli 30, ja kliininen genetiikka onkin vuosien kuluessa muodostunut impaktiltaan maamme biolääketieteellisen tutkimuksen erääksi lippulaivaksi.

Paulon Säätiön kansainvälisten symposioiden listaa tarkastellessa ei voi kuin ihailla, kuinka aikaisessa vaiheessa asioista päättävät ovat haistaneet tulevaisuuteen nähden pitkällä tähtäimellä kantavat aiheet ja tutkijaryhmät. Tuskin oli mahdollista vuonna 1988 arvata, kuinka hedelmälliseksi tutkimuskentäksi **Matti Haltian** valitsema Alzheimerin taudin patobiologiaa koskeva symposioteema tulisi osoittautumaan. Sen voi sanoa laajentuneen osaksi varsinaista kansainvälistä koulukuntaa kartoittaessaan kroonisten dementoivien aivosairauksien geneettistä epidemiologiaa, molekulaarisia tautimekanismeja ja kliinisiä luokituksia. Samoin **Antti Vaherin** 1995 järjestämän tapahtuman vaatimattomalta kuulostava otsikko ”Molecular and cellular biology of plasminogen activation” sisältää avauksen lähes kaikkien solujen välisen ja ympäröivän matriksin kommunikaation kuvioihin, joita hänen ja **Erkki Ruoslahden** myöhemmät työt ovat piirtäneet maailmankartalle. Tarkkaa silmää osoittivat myös **Hans Åkerblomin** työryhmän valinta seuraavan vuoden symposioksi, joka kaavoitti tulevia näkymiä lasten Tyypin I diabeteksen ennaltaehkäisyyn rokotekehittelyn kautta. Aihe,

Dosentti Jouko Miettusen ja LT Erika Jääskeläisen vetämä ”Schizophrenia – Epidemiology and Biology”-symposio järjestettiin Oulussa vuonna 2012.

joka tänään on lähestymässä käytännön toteuttamistaan ryhmän kehittämän enteroviruscocktailin avulla. Samoin **Pekka Saikun** pioneerityöt Chlamydia osuudesta arterioskleroosin etiologiassa, joka oli vuoden 1998 symposion aiheena, ovat tuottaneet satoa tulehdusreaktion merkityksestä kroonisten tautien patogeneesissä.

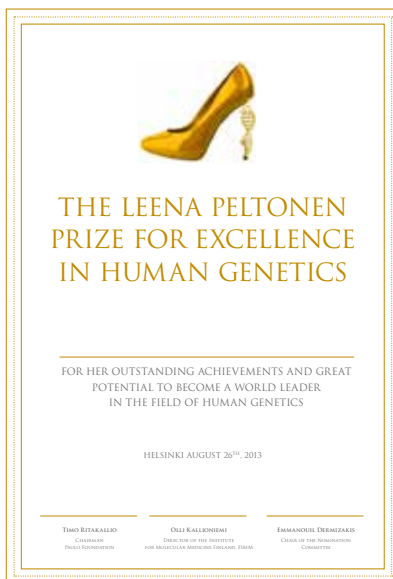
Uudelle vuositu-
hannelle tultaessa kunnianhimoinen linja on säilynyt. Edellä esimerkinomaisesti mainitut ”ensimmäisen polven” symposiojärjestäjät ovat suureksi osaksi eläköityneet, mutta tutkimusryhmien F1-polvi on puolestaan jo merkittävästi mukana. Peruslääketieteen osalta aiheiden valinnassa mukaan ovat tulleet mm. geeni-

siirtojen ja signaalireittien täsmähoitojen mahdollisuudet tulevaisuuden klinikassa. Viimeisimmissä symposioteemoissa uskaltaudutaan kaikkein uusimpien tekniikoiden piiriin osoituksena jatkuvasta luottamuksesta niiden merkitykseen translationaalisten sovellusten kannalta. Uusia haasteita ovat myös psykiatriset ja mielenterveydelliset aiheet. Näissäkin otsikot kertovat Säätiön perinteisestä linjasta tavoitella konkreetiaa ja liittoa jatkuvasti syvenevän molekulaarisen rakennebiologian kanssa toistaiseksi lähes tuntemattomien tautimekanismien ymmärtämiseksi. Kenen muun kuin Paulon Säätiön profilliin sopisi yhtä hyvin ajatus musiikkilääketieteen mahdollisuuksien

laajentamisesta kaiken edellä sanotun lisäbonuksena!

Kaiken kaikkiaan Säätiön kansainvälisen symposiosarjan CV on vaikuttava kokonaisuus. Näiden näyttöjen perusteella on kaikki syy uskoa, että kun seuraavalla pyöreiden vuosien etapilla arvioidaan panostuksen tuotospuolta, tehtyjen valintojen kaukonäköisyys tulee taas yhtä selkeästi osoitettuksi. Kansainvälisten kokousten henkilökohtaisia siltoja rakentava merkitys ei tule digitaaliajasta huolimatta menettämään arvoaan. Sarjan menestyksellinen jatko on nähtävä tärkeänä osana Suomen biolääketieteellisen tutkimuksen terävimmän kärjen kansainvälisen penetraanssin edellytyksiä. •

”Leena Palotien vuonna
1986 järjestämä
tapahtuma ’Recombinant
DNA in clinical medicine’
oli kaikille osallistujille
mieleenpainunut
suurmenestys.”

TEKSTI ANNE PITKÄRANTA
Kirjoittaja on korva-, nenä- ja kurkkutautiopin professori ja Paulon Säätiön hallituksen jäsen vuosina 2011–2014.

YKSILÖLLISIÄ HOITOJA LEUKEMIAAN

Mika Kontro valmistelee Paulon Säätiön tutkimusapurahan avulla väitöskirjaa ja etsii yksilöllisiä hoitomuotoja leukemiaan. Tutkimuksista saatuja tietoja sovelletaan vaikeahoitoisimpien leukemioiden hoitoon.

Mika Kontro on helsinkiläinen sisätautien ja kliinisen hematologian erikoislääkäri. Hän työskentelee HYKS:ssä hematologian klinikalla ja valmistelee väitöskirjaansa Suomen molekyyli lääketieteen instituutin ja Hematologian tutkimusyksikön yhteistyöprojektissa, jonka tavoitteena on hematologisten syöpien hoitojen yksilöllistäminen.

Säätiöillä on merkittävä asema tutkimuksen tukijoina. Miten hyvin nuori tutkija on selvillä säätiöiden apurahojen hakujärjestelmistä?
Uskoisin nuortenkin tutkijoiden olevan hyvin perillä sekä avoimista apurahahauista että apurahojen myöntämisperusteista. Alkuvaiheessa omien ohjaajien, tutkijakollegoiden – ja toki myös Googlen – apu on ollut tarpeen.

Sinulle myönnettiin 2015 Paulon Säätiön tutkimusapuraha. Mikä on tutkimusaiheesi?
Työskentelen Suomen molekyyli lääketieteen instituutin (FIMM) ja HYKS:n hematologian klinikan yhteistyöprojektissa, jossa kehitämme keinoja yksilöllistää akuuttia leukemiaa sairastavien potilaiden hoitoja. Menetelminä käytämme muun muassa leukemiasolujen lääkeherkkyyden testaamista koeputkessa noin 400 lääkeaineelle sekä tautisolukon perimän läpikulua (ns. ekso-

mi- ja RNA-sekvensointi). Tutkimuksista saatuja tietoja sovellamme vaikeahoitoisimpien leukemioiden hoidossa. Tutkimus on siis sangen translationaalista.

Mitkä ovat tähänastiset tärkeimmät tutkimuksesi tulokset?
Olemme kehittäneet ns. ex vivo -lääkeseulamenetelmän, jolla pysymme arvioimaan jokaisen potilaan leukemiasolujen lääkeherkkyyttä koeputkessa. Olemme soveltaneet tuloksia vaikeahoitoisten leukemioiden hoidossa, ja saaneet tärkeää lisätietoa lääkeherkkyyteen ja -resistenssiin johtavista tekijöistä. Työmme pohjalta olemme löytäneet uusia mahdollisia lääkeaineita leukemian hoitoon sekä uusia leukemian syntyyn johtavia mutaatioita. Esimerkiksi olemme havainneet, että T-ALL:ssa noin kymmeneksellä potilaista on aktivoivia STAT5B-mutaatioita, ja tämän mutaation aiheuttamaa poikkeavaa signaalointia voidaan mahdollisesti estää BCL2-inhibiittoreilla. Lisäksi olemme havainneet munuaissyövässä käytetyn axitinibin johtavan hoitovasteisiin myös vaikeahoitettavissa Philadelphia-kromosomin aiheuttamissa leukemioissa. Työmme tuloksia on julkaistu mm. *Cancer Discovery*-, *Leukemia*- ja *Nature*-lehdissä.

Kuinka suuri merkitys säätiöiden rahoituksella on ollut omassa tutkimuksessasi?
Säätiöiden myöntämä rahoitus on ollut edellytys tutkimustyön edistymiselle. Tulok-

sellista tutkimustyötä ei voi tehdä sivutyönä lääkärin klinikkatyön ohessa, vaan se vaatii täysipainoista sitoutumista ja irrottautumista kliinisestä työstä. Ilman säätiöiden myöntämiä apurahoja riittävän pitkät vapaat kliinisestä työstä eivät ole mahdollisia.

Millaisia vinkkejä haluaisit antaa nuorille tutkijoille menestyksellisen apurahahakemuksen laatimisessa?
Hakemus kannattaa laatia kokonaisuudessaan itse – selkeästä tutkimussuunnitelmasta alkaen. Realistinen aikataulus ja apura-

Mika Kontro etsii väitöskirjatyössään tapoja, joilla voidaan yksilöllistää akuuttia leukemiaa sairastavien potilaiden hoitoja.

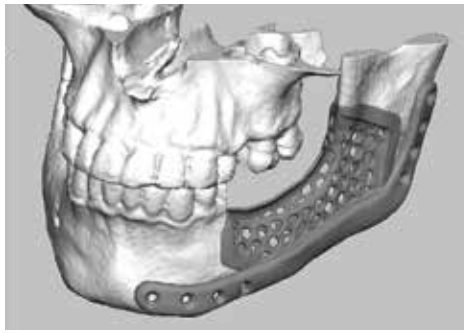
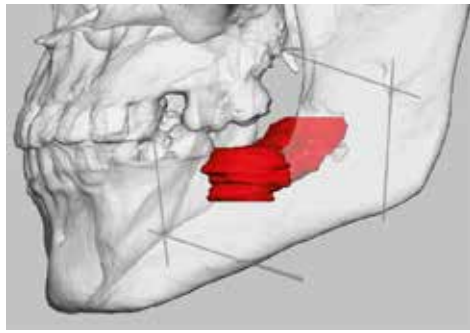
Mika Kontro työskentelee HYKS:n hematologian klinikalla.

”Tuloksellista tutkimustyötä ei voi tehdä sivutyönä lääkärin klinikkatyön ohessa.”

han käyttötarkoitus on syytä mainita. Itsenäisesti, huolella valmisteltu hakemus erottuu kyllä eduksi. Kannattaa myös muistaa, että väitöskirjaprojektin budjetin suunnittelu ja rahoituksen hankkiminen on myös ensiarvoisen tärkeä osa tutkijakoulutusta.

Onko sinulla ideoita, miten esimerkiksi Paulon Säätiön tulisi jatkossa toimia niin, että se edistäisi mahdollisimman hyvin suomalaista lääketieteen tutkimusta?
Väitöskirjaprojektin alkuvaiheessa ja heti väitöksen jälkeen rahoituksen saaminen on

vaikeampaa. Näissä siirtymävaiheissa rahoituksen järjestäminen on erityisen tärkeää tieteellisen työn jatkumisen varmistamiseksi. Suuremmissa projekteissa ensimmäisen julkaisun saaminen voi kestää parikin vuotta, mutta nuorille tutkijoille apurahoja myönnetään usein vasta ensimmäisen julkaisun jälkeen. Kannustaisin apurahoittajia rohkeuteen myös alkuvaiheen tutkijoiden, sekä jo omatoimista tieteellistä uraansa aloittelevien tukemisessa. •

Vasemmalla tietokoneavusteinen kuva potilaan kasvoluustosta, johon merkitty punaisella kasvain. Tämän kirurginen hoito edellyttää leuan katkaisua ja osan poistoa riittävällä reunalla terveeseen kudokseen päin. Suunniteltu poisto merkitty viivoin. Oikeassa kuvassa yksilöllisesti mallinnettu titaaninen aihio, joka leikkauksessa täytetään trikalsiumfosfaatilla, kasvutekijällä ja luuhohkalla. Vuoden kuluttua leikkauksesta alueella on luuta, johon voidaan asentaa istutteen eli hammasimplantit.

UUDET MATERIAALIT APUNA SUU- JA LEUKAKIRURGIASSA

Suu- ja leukakirurgian Tutkimusrahastosta myönnetään vuosittain apurahoja suu-, leuka- ja kasvosairauksien kirurgista hoitoa edistävään tutkimukseen. Apurahojen avulla on edistetty muun muassa uusien materiaalien, kuten metalleja korvaavien maitohappojohdannaisien tutkimusta.

Suu- ja leukakirurgian juuret ovat kirurgiassa, erityisesti tapaturmakirurgiassa ja toisaalta hammaslääketieteessä. Leukamurtumien hoidon kannalta purennalla ja hampaistolla onkin keskeinen merkitys. Toisaalta kasvoluiden murtuma hoito on kautta aikojen perustunut pitkälti leukojen yhteen sitomiseen eli intermaksillaarifiksaatioon, joka potilaalle ja varsinkin monivammapotilaalle on varsin raskasta, jopa vasta-aiheista.

Myös ulkoisia kiinnityksiä on paljon käytetty kasvoluumurtumien hoidossa, mutta muun muassa yleisanestesia ja antibiootit tekivät mahdolliseksi myös murtumien avoimen paikalleen asettamisen ja sitomisen ilman, että rajoitettiin leuan liikkeitä. Murtumahoitoihin kehitettiin erilaisia metallisia levyjä ja ruuveja, jotka alkuun olivat teräksistä, mutta saatettiin sittemmin korvata kudosystävällisemmällä materiaaleilla, kuten titaanilla. Näillä välineillä voitiin toteuttaa niin sanottu funktiotabiili osteosynteesi, eli liittää luut yhteen siten, että liitos sietää normaalin kuormituksen, kuten syömisestä. Näin voitiin osittain tai kokonaan välttää leukojen yhteensitominen. Erityisesti Suomessa tehty tutkimustyö mahdollisti myös itsestään sulavien materi-

aalien käytön. Tänä päivänä on mahdollista valmistaa levyjä ja ruuveja esimerkiksi maitohappojohdannaisista, jotka lujuusominaisuuksiltaan vastaavat metallista tehtyjä.

Suun ja leukojen kasvainkirurgiassa joudutaan toisinaan, kasvaimen luonteesta ja levinneisyysasteesta riippuen, poistamaan kirurgisesti sekä pehmyt- että kovakudoksia. Vapaat, niin sanotut mikrovaskulaariset kudossiirännäiset ovat tehneet mahdolliseksi kehon omien ”varaosien” käytön rekonstruktiossa. Ongelmana on kuitenkin se, että leikkaukset ovat suuria, kudossiirteiden otto aiheuttaa omat ongelmansa ja erityisesti kovakudosten muoto ei vastaa poistetun kudoksen muotoa. Tämän vuoksi on kehitetty erilaisia kantasolutekniikoita, joiden avulla kehon omat, esimerkiksi rasvasolut saadaan muuntumaan siten, että niistä tulee luukudosta muodostavia soluja. Tämä yhdistettynä yksilölliseen mallinnukseen mahdollistaa täsmähoidot, joiden avulla voidaan potilasta vähemmän kuormittavilla tekniikoilla korvata poistettu osa esimerkiksi leuasta, joka on täsmälleen vastaavan terveen kudoksen muotoinen. Yksilölliset aihiot voidaan rakentaa kokonaan tietokoneohjelmilla, joka myös nopeuttaa ja helpottaa suunnittelutyötä ja

säästää kustannuksia. Nämä nykyaikaiset tekniikat ovat suureksi avuksi niin tapaturmien, kasvainten kuin synnynnäisten ja hankittujen kasvuhäiriöiden kokonaisvaltaisessa hoidossa ja hoidon suunnittelussa.

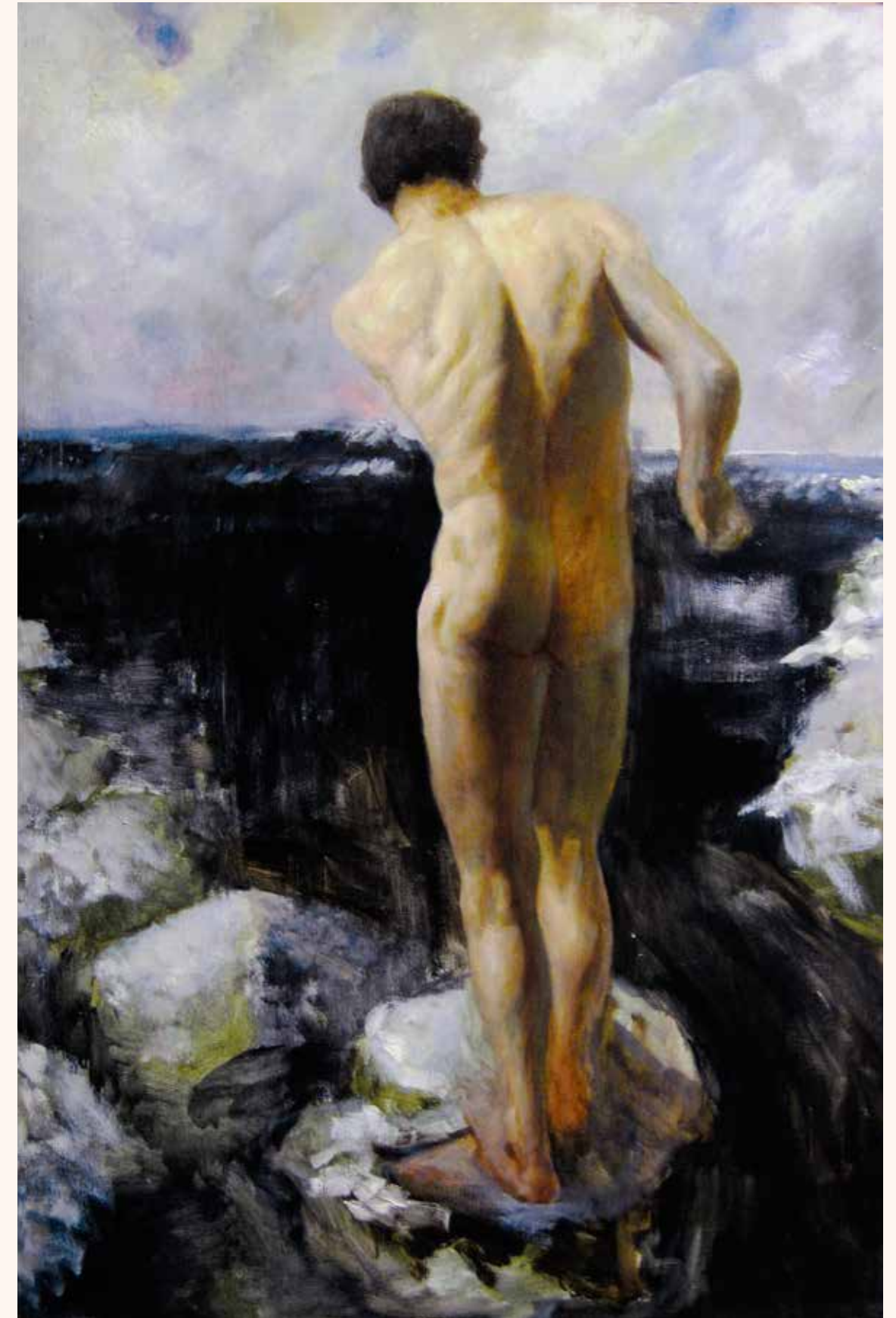
Suu- ja leukakirurgian Tutkimusrahasto pyrkii erityisesti tukemaan kokeellisia ja kliinisiä tutkimushankkeita, joiden avulla leukojen ja kasvojen rekonstruktiohoitoja voidaan parantaa ja kehittää. •

TEKSTI CHRISTIAN LINDQVIST
Kirjoittaja on Helsingin yliopiston suu- ja leukakirurgian professori, lääketieteellisen tiedekunnan suu- ja leuka-sairauksien osaston johtaja sekä HUS:n ylilääkäri.

SUU- JA LEUKAKIRURGIAN TUTKIMUSRAHASTO:

- Perustettu vuonna 2000.
- Apurahojen lisäksi rahasto voi jakaa ansioituneesta opinnäytteestä palkintoapurahan.

TEKSTI PEKKA NIEMINEN
Kirjoittaja on LKT, dosentti ja HYKS:n
naistentaudit ja synnytykset -osaston
osastonylilääkäri.

STIPENDIAATTINA SAPPOROSSA

Osastonylilääkäri Pekka Nieminen vietti alkuvuoden 2015 Sapporossa. Hän oppi, miten Japanissa hoidetaan naistentauteja, millainen on onsen ja mikä on perinteinen teeseremonia.

Sapporo Snow Festival. Lumitemppeli

Virallinen kuva. Prof Takyoshi Saito Mervin ja allekirjoittaneen välissä.

Osaston kanslia oli aamuisin täynnä väkeä.

Olin onnekas saadessani Paulon Säätiöltä mahdollisuuden viettää alkuvuoden 2015 Sapporo Medical Universityssa (SMU). Helsingin Naistenklinikalta oli aiemminkin ollut kollegoita vastaavalla matkalla, muun muassa professori **Jorma Paavonen** ja dosentti **Ervo Vesterinen**. Luonnollisesti haastattelin heitä ennen matkaa, jotta tietäisin hiukan, mikä perillä odottaa, enhän koskaan ollut vierailut Japanissa, saati Sapporossa. Molemmat antoivat erittäin myönteisen kuvan omista vierailuistaan. Olin siinäkin mielessä tyytyväinen, että vaimoni **Mervi**, myöskin gynekologi ja kliininen opettaja Helsingin yliopistossa, pystyi tulemaan mukaan, koska Helsingin ja Sapporon lääketieteellisten tiedekuntien dekaanit sopivat hänen kohdallaan opettajavierailusta. Kiitos siitä heille.

Matkustimme Japaniin heti joulun 2014 jälkeen ja vietimme neljä päivää ensin Toki-

ossa lähinnä Shinjokun alueella ihmetellen väen paljoutta, ihaillen (varauksin) Tokion arkkitehtuuria ja maistellen loistavaa japanilaista ruokaa. Uudenvuoden aattona lensimme Sapporoon, jossa odotti täysi talvi. Lunta oli kaupungissa nelisen metriä. Samalla saimme hyvän esimerkin japanilaisesta ystävällisyydestä ja vieraanvaraisuudesta, kun matkalaukkuihimme oli ripustettu ystävälliset tervetuloivotuslaput! Sapporo on Hokkaidon saaren, jolla on 5 miljoonaa ihmistä, pääkaupunki ja siellä asuu kaksi miljoonaa asukasta. Sapporossa järjestettiin vuoden 1972 talviolympialaiset ja nykyisin suurin vuoden vetonaula on Sapporo Snow Festival, johon saapuu joka helmikuun alussa satoja tuhansia turisteja.

Koska japanilainen tehokkuus ei ehkä ole aina sitä mitä me luulemme ja työt alkoivat vasta maanantaina 5.1. ”joululoman” jälkeen, oli meillä aikaa tutustua Sapporon kaupunkiin ja sen lähiympäristöön muutaman päivän ajan. Kävimme muun muassa Oturun pienessä kalastajakylässä,

jossa saimme todella hyvää sashimia ja sushia, valmistettuna Tyynen valtameren moninaisista antimista, pienessä pariskunnan pitämässä ravintolassa.

Maanantaina meidät haettiin hotellilta ja vietiin asuntolaamme, joka sijaitsi aivan SMU:n vieressä. Saimme käyttöömmepienen kaksion, jossa oli yksi kerosiinilla toimiva lämmitin/puhallin. Koska ulkona oli pakkasasteita, tällä lämpöpöydällä sisälämpötila nousi vajaan 20 asteeseen, joka tuntui ihan riittävältä, jos oli tohvelit jalassa (lattiassa ei ollut eristeitä). Tästä asunnosta maksoimme vuokraa parikymmentä euroa päivässä ja se vähennettiin minulle annetusta päivärahasta. Tämä päiväraha annettiin puolestaan koko vierailumme ajalta kerralla kirjekuoressa! Kaksiossa oli kyllä kaikki perusmukavuudet, pesukone, keittokomero, jääkaappi, TV ja niin edelleen, joten se kelpasi mainiosti! Päivärahakin riitti hyvin ruokaan ja peruskuluihin.

Sairaala ja sen naistentautilien ja synnytysten klinikoiden esitteli meille heti maanan-

taamuna nuori gynekologi ja apulaisylilääkäri **Seiro Satohisa**, joka puhui hyvin englantia. Kävikin ilmi, että hän oli ollut post docina Kaliforniassa 2 vuotta. Jaoimme työhuoneemme erikoislääkäri **Toshiaki Endon** kanssa. Hän oli aiemmin vieraillut Suomessa ja piti endokrinologina lapsettomuusklinikkaa, mikä sopi mainiosti Mervin työkuvaan Helsingissä. Oma intressini on puolestaan enemmän gynekologisen syövän ja erityisesti kohdunkaulan syövän ehkäisyssä ja SMU:n naistenklinikka onkin erityisesti paneutunut gynekologiseen onkologiaan.

Nopeasti tutustuimme klinikan professoriin **Tsyoshi Saitoon** ja muuhunkin kollegakuntaan, jotka järjestivät heti ensimmäisenä iltana tervetuliaisjuhlan. Näitä sosiaalisia menoja tulikin sitten todella paljon lisääntyen vierailun loppua kohti, kun alkututustuminen oli puoli ja toisin hoidettu. Meitä vietiin kylpylöihin, japanilaisittain onseniin, teeseremonioihin, kutsuttiin koteihin ja niin edelleen. Japanilaiset kolle-

gamme olivat erittäin ystävällisiä ja vieraanvaraisia sekä todella rentoja ja huumorintajuisia, ehkä hiukan ennako-odotuksiemme vastaisesti. Taas kerran saattoi huomata, että aina ei pitäisi luottaa siihen, mitä esimerkiksi elokuvista näkee! Ainoastaan englannin kielen puhuminen saattoi olla hiukan vaivalloista monille kollegoillemme. Japanissa kyllä opiskellaan koulussa englantia ensimmäisenä kielenä, mutta siellä keskitytään, kuulemma, kielioppiin ja kirjoitukseen, ei niinkään keskusteluun. Ihan kuten Suomessa, aiemmin.

Klinikassa seurasimme työskentelyä poliklinikoilla, osastoilla ja paljon myös leikkaussaleissa. Itse emme kovin paljon päässeet tekemään, erilaisten säädösten takia. Minä tein joitakin demonstraatiokolposkopioita ja Mervi puolestaan esitteli sonosalpingohysterografian (kohdun ja munatietien keittosuola-ilma-UÄ-tutkimuksen), jotta SMU:ssa ei vielä käytetty, mutta otettiin sitten käyttöön! Pidimme molemmat useita luentoja ja ryhmäopetuk-

sia sekä erikoislääkärikollegoille että erikoistuville ja myös lääketieteen opiskelijoille. Päivittäin tuli myös useita keskusteluja eri hoitomuodoista ja diagnostiikasta. Meillä on HYKS:n naistentauteilla hyvin samankaltaiset mallit SMU:n naistenklinikan kanssa, mutta erojakin löytyy. Omalta alaltani esim. kohdunkaulan syövän esiasteet hoidettiin nukutuksessa leikkaussalissa, meillä paikallispuudutuksessa poliklinikalla. Myös opetusmetodeissa oli eroja, opiskelijat eivät juuri saaneet potilaaseen koskea, tuskin erikoistuvatkaan. Oppiminen tapahtui seuraamalla ja lukemalla. Teoreettinen taso oli kyllä korkea, ehkä parempi kuin meillä.

Medisiinisesti matkasta jäi paljon hienoja ja hyviä kokemuksia, toivottavasti puolin ja toisin. Sosiaalisella tasolla tuli kokemuksia ehkä vieläkin enemmän. Saimme paljon uusia ystäviä, joita pyysimme vastavierailulle Suomeen. Kulttuurisesti ja kulinaarisesti matka oli avartava ja mahtava elämys, josta riittää paljon kertomista ja muistelemista. •

Kirjailija Emmi Itäranta kirjoitti novellinsa Paulon Säätiön juhlaulkaisua varten.

JOS UNOHDAN SINUT

Tänä aamuna kuulin askeleesi jo kaukaa ja odotin ovella, kun nousit rappusia. Kasvosi ilmaantuivat näkyviin käytävän päässä hieman punertavina. Hymyilit nähdessäsi minut. Olit poiminut kimpun niittykukkia matkan varrelta, kurjenkelloja siinä ainakin oli ja lemmikkejä ja niitä pieniä valkeita tähdenmuotoisia, joiden nimi minulta toisinaan unohtuu. Pysähdyt eteeni, irrotit kimpusta sinipunaisen kurjenkellon ja pujotit sen korvani taakse. Muistit, että violetti on lempiväriini. Sinä muistat aina sellaiset asiat.

Olin kattanut pöydän valmiiksi, sillä olin herännyt varhain, aamu tulee niin aikaisin tähän aikaan vuodesta. Keittiö näytti jotenkin vieraalta, eikä mikään ollut siellä, missä olisi pitänyt. En löytänyt pöytäliinaa enkä niitä kauniita asetteja, joiden reunoissa on sinistä ja kultaa, mutta löysin hopeankiiltoisen tarjottimen ja turkoosinvärisiä lautasliinoja, jotka saivat minut ajattelemaan merta. Järjestelin niiden päälle vaaleita, sokeripintaisia keksejä. Ajattelin hiekkaa, jota meri koskettaa, ja meidän jalkojamme kahlaamassa vierekkäin meressä.

Pyysin sinut peremmälle. Sillä välin, kun etsit keittiön kaapeista vaasia, johon laittaa kukat, ryhdyin kaatamaan kahvia. Huomasin, että kahvinkeitTIMEN tippalukko oli jäänyt vahingossa päälle ja kahvi oli tulvinut pitkin tiskipöytää. Minua alkoi itkettää. Olin halunnut, että kaikki menisi mukavasti ja voisimme kahvitella rauhassa ja rupertella kaikesta maan ja taivaan välillä, kuten olemme tehneet niin monet kerrat. Mutta sinä sanoit, ettei se mitään, ja asetit kukat vanhaan hillopurkkiin, josta oli etiketti kulunut puoliksi pois. Autoit minua siivoamaan pöydän ja laitoin uuden kahvin tippumaan. Se olikin ihan hetkessä valmista, ja kaikki taas hyvin.

Musiikki alkoi, kun olimme istuneet siinä kahden kupillisen verran ja ajattelin, että pitäisi nousta hakemaan kaapista lisää keksejä.

Minun olisi kai pitänyt säikähtää kuten ensimmäisillä kerroilla. Musiikki ei tullut mistään ja silti se valui pehmeänä tulvana kaikkialta: seinistä, katosta, lattiasta. Tunnistin kappaleen. Se oli se römeä-ääninen mieslaulaja, josta sinä olet aina niin kovin pitänyt

ja jonka laulut kuulostavat siltä, että niitä pitäisi soittaa kristallikruunujen valaisemissa koristeellisissa tanssisaleissa, vanhanaikaisten hotellien tyhjiä käytävillä ja iäkkäiden kaupunkien alla hämärissä kellarikapakoissa, joiden tiilet muistavat kymmeniä sukupolvia. Tai yksinäisen huvilan parvekkeella tummana elokuun iltana, kun veden päällä välkkyvät veneitten lyhdyt: missä tahansa, missä ihminen tuntee samanaikaisesti syvää onnea ja surua maailmasta, siitä, että saa siinä elää.

En säikähtänyt. Musiikki värjyi huoneessa kuin valo, ja se teki oloni kevyeksi.

Nousit seisomaan. Ojensit minulle kätesi. Sinun ei tarvinnut sanoa mitään.

Tartuin käteesi ja kehoni oli kuplivaa riemua täynnä, vastasi kosketukseesi ja halusi lähemmäs sinua. Kuljetit minut tanssiin, valssi se oli, sen jalkani tiesivät. Me kiepuimme lattialla kuin liian varhain oksiltaan irronneet lehdet ilakoivassa kesätulessa. Kukien tuoksu kerääntyi ilmassa huojuviksi nauhoiksi, jotka pystyin melkein näkemään: niissä lepattivat tumman violetin ja maissinkeltaisen tuoksut, harsonpehmeä sini ja usvainen hopeanharmaa ja jyrävä vihreä. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan minun teki mieleni tarttua siveltimeen ja laskea se valkoiselle kankaalle, antaa käteni ja silmiäni hakea väri ja muoto ja liike, tehdä näkyväksi se, miltä minusta sillä hetkellä tuntui.

Tanssimme vielä toisenkin kappaleen ajan ja sitten minun oli istahdettava hetkeksi, sillä sydämeni löi niin lujaa, että pelkäsin sen karkaavan ja lennähtävän ulos ikkunasta kuin vapauteen laskettu häkkilintu.

Katsoin ikkunaa ja näin heidät sen takana.

– He ovat siellä taas, sanoin.

Vilkaisit katseeni suuntaan.

– Ikkunasi on kolmannessa kerroksessa, sanoit.

– Tiedän. Mutta siellä he silti vain ovat.

– Montako heitä on tänään?

– Kolme.

– Mitä he tekevät?

– Katselevat meitä. Kuten tavallista. Ja välillä he puhuvat.

– Mitä he sanovat?

– En kuule. Mutta näen heidän huultensa liikkuvan.

– Miltä he näyttävät?

– Yksi on tumma nainen, jolla on valkoinen takki ja papereita kädessään. Toinen on vaalea mies, aika nuori, sinisessä puvussa. Kolmas on nuori nainen, jonka hiukset on värjätty monella värillä.

– Oletko nähnyt heidät aikaisemmin?

Siihen en osannut vastata. Hahmot ikkunan takana katsoivat minuun päin. Valkotakkinen puhui. Kaksi muuta nyökkäsivät. He kaikki käänsivät selkensä ja kävelivät pois, ja sitten ikkuna oli vain kolmannen kerroksen ikkuna, taivas tyhjä sen takana.

Talutit minut sohvalle. Siinä vieressäsi oli niin hyvä, että minua alkoi ramaista. Suljin silmäni ja laskin pääni olkapäästäsi vasten. Musiikki vaihtui sellon syvään ääneen, joka viipyili ja kiipesi yön-

sinisinä virtauksina ja paisui korkeaksi aallonharjaksi. Elgarin sellokonsertto. Kuuntelin sitä usein työskennellessäni. Sinulla oli tapana astua huoneeseen kantaen höyryvää kaakaomukillista, johon olit lisännyt tilkan minttuöljyä, koskettaa hiuksiani ja laskea muki sivupöydälle. Monesti jatkoin maalaamista ja unohdin kaakaon, kunnes se oli kylmää.

Sohva upotti allani. Pujotin käden käteesi. Musiikki vaimeni hitaana pois.

Kun havahduin, oli kahvi jäähtynyt kupeissa ja karpänen käveli pikkuleivän pintaa pitkin. Hätistin sen tiehensä. Sinä olit lähtenyt, sohva viileä vieressäni. Ensin hätäinnyin, sillä ajattelin, että viipyisit ehkä pitkäänkin poissa, enkä olisi täällä enää kun tulisit taas. Mutta sitten muistin, että olet ollut poissa ennenkin ja silti lopulta palannut.

Jokin ääni pyristeli kuulon laitamilla, sirisevä ja suriseva. Karpänen, ajattelin.

Ulko-ovella nakshti. Nousin, koska arvelin, että sinä siellä olet, mutta minua alkoi heti huimata ja valahdin takaisin sohvalle. Kuulin puhetta, kolme, ei, kaksi ääntä.

Huoneeseen astuivat ne ikkunantakaiset, kaksi niistä.

Sateenkaarihuksinen tyttö sanoi: – Ihanko yksin sinä olet täällä kahvitellut?

– Ei kun Jaakko kävi, sanoin.

He katsoivat minua oudosti ja sitten toisiaan, ajattelivat kai, etten huomaa.

– No mutta, eiköhän me laiteta uudet kahvit tulemaan, vaalea poika sanoi.

– Kaapissa on lisää keksejä, sanoin, ja minua nolotti, koska selvästi meillä oli ollut sovittuna, että he tulevat, ja minä olin sen unohtanut.

He katosivat keittiöön kilistelemään ja kalistelemaan. Siellä he puhuivat, vaimin äänin, mutta minä kuulin. Kuulon on yhtä hyvä kuin ennenkin.

– Hänellä on niitä harhoja edelleen, tytön ääni sanoi.

– Niinhän Rimpiläinen sanoi, etteivät ne heti katoa, pojan ääni vastasi.

Rimpiläinen kuulosti minusta tutulta, ja sitten jo näinkin sen mielessäni kirjoitettuna mustin kirjaimin valkoiselle pohjalle, takin rintamukseen kiinnitettynä: M. Rimpiläinen. Erikoislääkäri. Se tumma nainen ikkunan takana. ☛

”Nousin, koska arvelin, että sinä siellä olet, mutta minua alkoi heti huimata ja valahdin takaisin sohvalle.”

”Unohdin sinusta niin paljon jo niinä vuosina, jotka olit poissa minulta. Jos unohdan sinut kokonaan, ei minuakaan enää ole.”

– Minä niin toivoin, että hänellä olisi ollut selkeä päivä tänään. Hän ei ole puhunut Jaakosta vähään aikaan, tyttö jatkoi.

– Se on hyvä merkki. Se tarkoittaa, että harhat ovat vähentyneet.

– Pitäisikö meidän kertoa hänelle?

Pitkä hiljaisuus. Sitten:

– Turha hänelle on surua tuottaa. Hyvinä päivinä hän muistaa.

– Ovatko ne päivät silloin oikeasti hyviä?

– Rimpiläinen sanoi, että hän on ollut selvästi rauhallisempi ja tyytyväisempi sen jälkeen, kun lääkitykseen yhdistettiin musiikki-terapia.

– Aion kysyä häneltä, tyttö sanoi.

Lopuista sanoista en saanut selvää.

He tulivat keittiöstä kantaen uutta lautasellista pikkuleipiä ja jotain pullaakin he olivat niiden viereen viipaloineet, sellaista en muistanut kaapissa olleen. Ehkä he olivat tuoneet sen mukanaan. Kahvipannusta nousi kiemurtava höyryvana huoneen ilmaan.

– Pidätkö sinä siitä musiikista? sateenkaarihiuksinen tyttö kysyi.

Ajattelin säveliä, jotka tulvivat kaikkialta eivätkä mistään. Sinä olet ollut täällä usein silloin, kun musiikkikin on.

– Pidän, vastasin.

– Yritettiin valita sellaisia albumeita, joista olet aina tykännyt, poika sanoi.

– Toin sinulle jotain, tyttö sanoi ja ryhtyi kaivelemaan laukkuun. Se oli niitä ihmeellisiä uusia laukkuja, kylkeä päällystivät mustankiiltävät suorakulmiot. Muistin hänen selittäneen, että ne imivät virtaa auringosta ja lasivat kaikki hänen laitteensa päivän mittaan.

Hän otti laukusta pienen paketin, ohueen kankaaseen käärityn.

– Päällinen on kokonaan kierrätettävä. Voit käyttää sitä vaikka pesulappuna.

Avasin kangaspussin nyörit ja vedin esille ohuen lasilevyn. Se oli pimeä kuin talviyö ikkunan takana. Toinen puoli oli aivan sileä. Toisella puolella oli pieni metalliosa.

– Kosketa ruutua, tyttö sanoi.

Asetin sormeni lasilevyn keskelle. Siihen ilmaantui valkoinen täplä, kuin lumihiihtale. Täplä alkoi laajeta ja laajeta, kunnes levyllä näkyi kuva vaaleasta hiekkarannasta ja turkoosina kimaltavasta merestä. Etualalla seisoi sinä ja minä vieretysten. Käsivartesi oli ojentunut kameran linssiä kohti. Muistin puhelimen, jolla olit ottanut valokuvan. Muistin jalkamme vedessä, jättämässä hiekkaan painaumia, jotka seuraava aalto huuhtoisi pois.

Tyttö otti levyn minulta ja napsautti kääntöpuolella olevan metalliosan esiin. Se ulkoni tueksi, joka piteli kehystä pystyssä.

Tyttö asetti kehyksen pöydälle.

– Kuvia voi vaihtaa, hän sanoi ja pyyhkäisi lasilevyä sormellaan. Merenranta väisti ja sen tilalle ilmaantui kuva, jossa hämmensit kattilaa liedellä keittiössä. Se ei näyttänyt samalta kuin tämän paikan keittiö.

– Ajateltiin, kun sanoit, ettei koskaan löydä valokuvia papasta, kun haluaisit katsella niitä, poika sanoi.

– Ei se haittaa. Jaakko käy täällä usein, sanoin.

He vilkaisivat toisiinsa. Huomasin kyllä. Tyttö oli vähällä sanoa jotain, mutta hänen ei tarvinnut, sillä minä tiesin jo. Tämä aamu, jolloin olit kanssani, liukeni tähän hetkeen, jolloin et ollut, ja kaiken yllä leijui kirkkaus, jonka läpi näin selvästi.

Tiesin, ettei ollut todella käynyt, sillä olit kuollut jo vuosia sitten.

Samalla se, että olit käynyt, oli yhtä todellista.

Tiesin, että se oli vain mieleni loihtima toive, ja että mieleni erehtyi kovin usein nykyään.

Kun aloin syödä niitä uusia lääkkeitä ja suostuin musiikkiterapiaan, pelkäsin. Pelkäsin, että menetän sinut taas. Ettet enää tule luokseni. Totta on, että käyt yhä harvemmin.

Mutta pelkäsin myös olla kokeilematta uutta hoitoa, sillä niinä hetkinä, kun kirkkaus laskeutui kaiken ylle, tiesin, että olen alkanut unohtaa. Olen nähnyt kuvia siitä, mitä tauti tekee aivoille. Olen kuvitellut, mitä pääni sisällä tapahtuu: täyteläiset, sokkelonkaltaiset poimut kutistuvat, vieraiden hiukkasten avaruus ei enää kuljeta viestejä kuten ennen.

Unohdin sinusta niin paljon jo niinä vuosina, jotka olit poissa minulta.

Jos unohdan sinut kokonaan, ei minuakaan enää ole.

Niin kummallista kuin se onkin, jos tulet harvemmin, se tarkoittaa, että unohdan vähemmän. Poimujen sokkelo rapautuu hitaammin. Hiukkaset sinkoilevat avaruudessaan yhä, eivät leiju elottomina. Ja minusta on enemmän niille, jotka täällä vielä ovat. Sateenkaarihiuksiselle tytölle. Vaalealle pojalle.

– Onko kaikki kunnossa, mumma? tyttö kysyi.

Pyyhkäisin silmiäni.

– On, sanoin ja lisäsin, – kiitos. Tämä on kaunis.

– Jos tullaan taas ensi viikolla, poika sanoi.

– Tulkaa, sanoin.

Sateenkaarihiuksinen halasi minua ja hänen silmänsä kiilsivät. Vaaleahiuksinen halasi minua ja hymyili.

Kuulin, miten he lasivat astiat keittiössä tiskikoneeseen ja laittoivat sen päälle. En hennonnut sanoa, että kultareunaisia

kahvikuppeja ei saisi pestä siinä, koska kultareuna kuluu pois.

Kulukoon. On tärkeämpiäkin asioita säilytettävänä.

Istuin pitkään pöydän ääressä ja katselin valokuvia lasilevyn näytöltä.

Mustavalkoinen kuva sinusta istumassa sohvalla paksusankaiset silmälasit päässä ja kannettava tietokone sylissä. Olit siinä niin nuori, nuorempi ehkä kuin sateenkaarihiuksinen tyttö nyt.

Värikuva sinusta raidallisessa T-paidassa ja farkuissa, polttamassa tupakkaa piknikviltin päällä ja irvistämässä kameralle.

Myöhempi kuva, jossa olit pukeutunut tummiin housuihin ja siististi silitettyyn paitaan. Silmiesi alla oli varjot, mutta hymyilit. Seisoin takanasi sivellin kädessä ja maalitahrainen takki päällä huoneessa, joka ei näyttänyt vieraalta. Me kumpikin kohotimme kuplivaa lasia. Muistin päivän: olin myynyt ison työn erään säätiön taidekokoelmaan.

Kuva meistä molemmista puutarhakeinussa alkukesän valossa, parivuotias lapsi pitkällään puoliksi meidän kumman sylissä. Rajausta oli huolimaton ja illan varjo jyrkkä, syreeninoksa korvasi vierellä musta, vaikka sen olisi pitänyt olla vihreä. Sairaus kasvoi sinussa jo silloin, mutta kumpikaan meistä ei sitä tiennyt. Ja minussa toinen tauti.

Kuvia oli monta kymmentä. Lopulta pyyhkäisy toi minut takaisin ensimmäiseen kuvaan.

Se oli kuva auringossa hohtavasta vaaleasta hiekkarannasta ja turkoosina kimaltavasta merestä. Etualalla seisoi sinä ja minä vieretysten, silmät kapeina viiruina valossa, hiukset toisiinsa tuulessa sekoittuen. Käsivartesi oli ojentunut kameran linssiä kohti, ottamaan kuvaa puhelimella, jonka olit vahingossa pudottanut seuraavana kesänä järveen. Jalkojamme ei näkynyt, mutta muistin ne yhtä selvästi, kuin nekin olisivat tallentuneet kuvaan: valon huojuvassa verkossa aallon alla, valmiina ottamaan seuraavan askeleen yhtä matkaa.

Jossain kuvan ulkopuolella hiekassa viipyi askeltemme jättämiä painaumia. Tiesin, että ne olivat siellä, pysähtyneinä samaan hetkeen kuin asentomme, kadonneet kauan sitten ja silti loputtomasti läsnä.

Takanamme vyöryi aalto rantaa kohti, valmiina huuhtomaan näkymättömiin jokaisen jäljen, jonka olimme jättäneet, kuin meitä ei olisi koskaan ollut. Mutta sen liike oli jäähmettynyt paikoilleen, ikuisesti etäisyyden päähän, kurkottamaan kohti eikä kuitenkaan koskettamaan.

Painoin sormeni rinnallesi, sydämen kohdalle. Aioin pidellä sitä siinä, kunnes sileä lasilevy himmenisi, mutta muutin mieleni.

Asetin meidät pöydälle kukkakimpun viereen ja katselin menneisyyden päivänvaloa, joka yhä lankesi kasvoillemme. •

TEKSTI EMMI ITÄRANTA

Kirjoittaja on Canterburyssa asuva suomalaiskirjailija, jonka vuonna 2012 ilmestynyt esikoisromaani Teemestarin kirja (Memory of Water) on nopeasti noussut menestyskirjaksi ympäri maailman. Hänen toinen romaaninsa Kadotettujen kujien kaupunki ilmestyi syksyllä 2015.

TEKSTI ERKKI HÄMÄLÄINEN, JYRKI WALLENIUS
Professor of Practice (emeritus) Erkki Hämäläinen oli Paulon Säätiön hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja vuosina 2008–2014. Professori Jyrki Wallenius on toiminut Paulon Säätiön hallituksen jäsenenä vuoden 2014 maaliskuusta lähtien.

LIIKESIVISTYKSEN APURAHOILLA ON TUETTU OMALEIMAISTA AJATTELUA

Paulon Säätiö on vuosittain jakanut apurahoja kauppatieteiden perusopintoihin, tohtoriopintoihin, ja tohtorinväitöksen jälkeiseen tutkimukseen. Apurahojen saajat ovat vaihdelleet kokeneista professoreista nuoriin, ulkomaankokemusta hankkiviin opiskelijoihin. Säätiö on painottanut valinnoissaan ajankohtaista teemaa ja omaleimaista ajattelutai lähestymistapaa. Lisäksi on otettu huomioon rahoitustarpeiden pitkäjänteisyys sekä hankkeen kansainvälisyys. ➤

Rahoituksen kohteena ovat olleet pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvät ajankohtaiset teemat, yrittäjyys, jota **Reko Paulokin** edustaa, sekä uran alkuvaiheessa olevien opiskelijoiden ja tutkijoiden kansainvälisten valmiuksien kehittäminen. Hakemusten määrä on viime vuosina kasvanut, mikä johtuu mm. säätiörahoituksen merkityksen lisääntymisestä yliopistoissamme.

Liiketalouden asiantuntemusta säätiössä edustaa tällä hetkellä professori **Jyrki Wallenius** Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulusta. Häntä aiemmin vastaavassa tehtävässä on ollut henkilöitä, joilla on ollut vahvaa liikkeenjohdon osaamista ja kokemusta säätiömaailmasta: Professor of Prac-

tice (emeritus) **Erkki Hämäläinen** sekä professori ja Helsingin kauppakorkeakoulun entinen kansleri **Aatto Prihti**. Rahaston ensimmäinen liiketalouden edustaja hallituksessa oli kauppat. tri h.c. **Eino Hirvonen**, joka linjasi alussa liiketaloudellisen tutkimuksen perusteita. Hänellä oli laaja kokemustausta, mm. silloisen Kuusi-Oy:n toimitusjohtajana, monien säätiöiden hallituksista ja myös yksityisen Kauppakorkeakoulun hallintoelimestä. Hallituksen liiketaloudellista osaamista vahvisti vielä pääjohtaja **Ahti Hirvonen**, joka toimi hallituksen puheenjohtajana vuosina 1995-2000. Tämä kokemus on näkynyt myös Paulon Säätiön liikesivistystä koskevissa rahoituspäätöksissä. Näistä esi-

merkkeinä mainittakoon PK-yrittäjyyden tutkimuksen tukeminen, Venäjä-tutkimus, Professoripooliin osallistuminen, kansainväliset yliopistovierailut sekä opiskelijoiden ulkomaanvaihdon tukeminen. Viime vuonna Paulon Säätiö päätti tukea merkittävällä panoksella **Puustisen** ja **Mäkeläisen Taivas+Helveti** -kirjan kustantamista lukioihin. Kirja kertoo 21 yrittäjän tarinan tavalla, joka ei jätä ketään kylmäksi. •

Olemme tähän juhlaulkaisuun valinneet seitsemän apurahan-saajan tarinat, jotka edustavat senioreita ja junioreita. Heidän teemansa kuvaavat monipuolisesti Paulon Säätiön keskeisesti tukemia liikesivistyksen aloja.

1 PK-YRITTÄJYYSTUTKIMUS

Professori
Minna
Martikainen,
Hanken

Yrittäjyysteema on ollut aina Paulon Säätiön eräs keskeinen tukikohde siitä yksinkertaisesta syystä, että Reko Paulo oli merkittävä helsinkiläinen yrittäjä. Yrittäjän arjessa seuraavat nousut ja laskut toisiaan. Professorien Nikkinen ja Martikainen tutkimuksessa tarkastellaan suomalaisten PK-yritysten selviytymisstrategioita globaalissa rahoitus- ja talouskriisissä.

”Tutkimushankkeemme *Suomalaisten PK-yritysten sisäiset tekijät vastavoimana globaalien 2008 rahoituskriisin sekä Euroopan talouskriisin aiheuttamia paineita vastaan* käsitteli suomalaisten PK-yritysten sisäisten tekijöiden, kuten omistuksen, johtamisen, strategioiden, yrityksen osaamistason sekä investointilaskentaprosessien yhteyttä yrityksen kannattavuuteen ja kehittämiseen sekä täten yritysten selviämiseen kansainvälisten rahoitus- ja talousmyllerrysten ympäröissä. Tutkimuksessa tarkasteltiin myös, vaikuttavatko yrityksen sisäiset tekijät yrityksen rahoituksen saatavuuteen ja esimerkiksi myös yrityksen rahoitusrakenteeseen.

Yrityksen johdon osaamisella, koulutustasolla, sekä käytetyillä edistyneillä taloushallinnon menetelmillä on selkeä yhteys yrityksen menestymiseen. Erityisesti taloudellisesti haasteellisina aikoina on huomattava, että myös PK-yrityksissä tulee johdolla olla merkittävää osaamista hyödyntää taloushallinnon välineitä kriisinhallinnassa. Myös yrityksen suunnittelulla ja strategioilla on merkittävä yhteys yrityksen kannattavuuteen ja kasvuun. Tässä tutkimuksessa kuitenkin talouskriisin kannalta merkittävien tulosten tulokset osoittavat, että eri kasvustrategiat vaativat erityyppistä pääomarakennetta. Erityisesti investointeja vaativat strategiat vaativat pitkäaikaista pääomaa. Täten taloushaasteiden aikana on merkittävää, että yritysten pääoman saanti, erityisesti pitkien lainojen saanti olisi turvattu. Tämä tulisi huomioida Suomessa erityisesti nyt kansantalouden laskiessa jo kolmatta vuotta. Lisäksi tutkimuksemme osoittaa, että omistajien sitoutuminen yritykseen tuo merkittävää kasvua ja kannattavuutta.

Kyseisen tutkimuksen tuloksia on esitetty lukuisissa pohjoismaisissa ja eurooppalaisissa konferensseissa. Paulon Säätiön rahoitus avusti hankkeen toteuttamista monipuolisesti. Lisäksi saamamme rahoitus toimi tärkeänä henkilökohtaisena kannustimena toteuttaa tutkimuksemme.”

Professorit **Minna Martikainen**, Hanken, sekä **Jussi Nikkinen**, Vaasan yliopisto

2

VÄITÖSKIRJAA KIRJOITTAMASSA LONTOOSSA

Marjut Salo väitteli yritysjuridiikasta Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa vuonna 2014. Väitöskirjassa analysoitiin ongelmia, joita syntyy Suomen ja toisen EU-valtion vapaaehtoisia eläkejärjestelyjä koskevien verosäännösten vuorovaikutuksesta valtioiden rajat ylittävissä tilanteissa. Kansainvälisen oikeusvertailun avulla työssä etsittiin vastausta siihen, miten näitä ongelmia on pyritty ratkaisemaan muissa EU-valtioissa ja mitä mahdollisuuksia Suomella on varmistaa eläkemaksujen verovähennysoikeuden ja eläke-etuuksien veronalaisuuden välinen yhteys.

”Eläke- ja verolakien yksityiskohtainen ja luotettava selvittäminen edellyttää suoraa pääsyä kansainvälisiin oikeuslähteisiin. Paulon Säätiön tutkimukselleni sen eri vaiheissa myöntämät apurahat mahdollistivat väitöskirjatutkimuksen kirjoittamisen Lontoossa Advanced Legal Studies -instituutissa sekä tutkimusvierailut International Bureau of Fiscal Documentation (IBFD) -kirjastoon Amsterdamiin, mikä paransi merkittävästi edellytyksiä kattavan, ajantasaisen ja luotettavan kansainvälisen vertailuaineiston kokoamiseen.”

Marjut Salo

3 VENÄJÄ-TUTKIMUS

Kun Neuvostoliitto hajosi vuonna 1991, vähensivät useat länsimaat huomattavasti Venäjä-tutkimuksen rahoitustaan. Sen sijaan Venäjän murrosta seuranneet suomalaiset päättivät panostaa Venäjä-osaamisen kehittämiseen. Itänaapurissa oli käynnissä ennennäkemätön yhteiskunnallinen murros, jonka etenemisestä, tuloksesta ja vaikutuksista ei kenelläkään ollut tietoa. Panostamalla tutkimukseen luotiin samalla pohjaa kansainvälisesti merkittävälle suomalaiselle Venäjä-osaamiselle, joka perustuu maantieteellisen sijainnin mahdollistamaan empiiriseen kenttätööhön ja suomalais-venäläisiin yliopistoverkostoihin yhdistettynä vahvaan teoreettiseen ajatteluun.

”Paulon Säätiö on ollut tärkeä ja pitkäjänteinen Venäjä-tutkimuksen rahoittaja. Osansa Paulon Säätiön tuesta on saanut myös Helsingin kauppakorkeakoulun, sittemmin Aalto-yliopiston CEMAT-tutkimuskeskus, jossa on vuodesta 1998 lähtien työskennellyt kymmenissä kansainvälisissä monitieteisissä Venäjän talouteen ja liitetointaan paneutuvissa hankkeissa. Tutki-

mushankkeiden avulla on pystytty tutkimaan sekä Venäjän kansantalouden kasvun ja hidastumisen vaiheita. Tutkimuksessa on paneuduttu raaka-aineista riippuvaisen venäläisen markkinatalouden kriiseihin, jotka yhtäältä alleviivaavat tarvetta talouden modernisaatioon ja monipuolistamiseen ja toisaalta vesittävät modernisaation taloudellista perustaa. Monitieteisissä tutkimushankkeissa on tutkittu myös liiketoimintaympäristön kulttuurisesti ja poliittisesti sidonnaisia erityispiirteitä, kuten korruptiota, epävirallisia verkostoja ja harmaata taloutta, jotka sitkeästi värittävät markkinataloutta ja voimistuvat etenkin uusien kriisien paineessa.”

Professori **Riitta Kosonen**
CEMAT-tutkimuskeskus, Aalto-yliopiston
kauppakorkeakoulu

Professori
Riitta Kosonen,
Aalto-yliopisto

JYRKI RIEKI • LASTEN LEIKKI • 2002
Teos esillä: HYKS, Korvaklinikka

4 PROFESSORIPOOLIN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN

Professori Olli-Pekka Hilmola, Lappeenranta teknillinen yliopisto

Säätiöiden professoripooli on Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan jäsen-säätiöiden apurahapooli professorien tutkimusmahdollisuuksien parantamiseksi. Poolin kautta professoreille myönnetään apurahoja vuoden kestävä tutkimusjakson rahoittamiseksi yhdessä hakijan kotiyliopiston kanssa. Paulon Säätiö osallistui yhtenä vuonna liikesivistyksen osalta professoripoolin toimintaan. Apurahan-saajaksi valittiin professori **Olli-Pekka Hilmola** Lappeenranta teknillisestä yliopistosta.

”Tutkin sapattivapaani aikana Suomen rahtiliikenteen murrosta ja uusien ulkomaankaupan reittien muodostumista. Eri-tyisen huomion kohteena olivat paperi- ja massateollisuuden kuljetukset. Tutkimuk-

seni tulokset ovat sovellettavissa käytäntöön. Mikäli ympäristötekijöitä arvotettaisiin päätöksenteossa enemmän, tavaravirrat siirtyisivät konttipohjaisiksi. Tällä on kuitenkin omat haasteensa kustannustehokkuuden ja ajan suhteen. Konttien laajamittainen käyttö tarkoittaa useita käsittelykertoja (nostot) ja se vaatii toimivia rautatiepalveluita useiden Itä-Euroopan maiden läpi. Näitä voitaisiin helpottaa logistiikka-innovaatioiden avulla. Tutkimusvapaani aikana suoritin lukuisia ulkomaanvierailuja eri yliopistoihin Euroopassa, Venäjällä ja Kiinassa.”

5

OPISKELIJOIDEN KANSAINVÄLISTYMISEN TUKEMINEN

”*Aalto on Tracks* vei Suomea ja Aalto-yliopistoa maailmalle. Projektissa vuokrattiin yksityisjuna läpi Siperian, Mongolian ja Kiinan, määränpäänä Shanghai maailmannäyttelytoukokuussa 2010. Matkan pituus oli 10 000 kilometriä raiteilla! Matka oli unohtumaton kokemus lähes 100 opiskelijalle, opettajalle ja professorille. Tapahtuma yhdisti Aalto-yliopiston opiskelijoita poikkitieteellisesti ja on sittemmin poikunut vastaavia projekteja. Seuraavana vuonna kiinalaiset tulivat Suomeen junalla ‘Tongji on Tracks’ -projektin merkeissä. ‘Aalto on Waves’ on vienyt Aalto-yhteisöä Brasiliaan ja ‘Aalto in Africa’ Etelä-Afrikkaan.”

Lisätietoja

<http://aaltoontracks.com/>

Mikko Ikola

6

Meri Lundahl

AIESEC-HARJOITTELU

”AIESEC-Suomi ry onnistui Paulon Säätiön tuella vuosina 2010–2011 kehittämään ja laajentamaan kansainvälistä työharjoitteluvaihto-ohjelmaansa entistä laadukkaammaksi ja merkittävämmäksi sekä osallistuville opiskelijoille että koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Lähetimme Suomesta entistä enemmän harjoittelijoita ulkomaille ja tarjosimme entistä useammalle näistä opiskelijoista myös kokemusta ja koulutusta johtotehtävissä. Myös Suomeen toimme aiempaa enemmän harjoittelijoita ulkomailta. Näistä opiskelijoista ennätysmäärä työskenteli yhteistyökumppaneidemme kanssa toteuttamissamme yhteiskunnallisissa projekteissa.”

7

YLIOPISTOVIERAILU STANFORDIN YLIOPISTOON

Hanna Silvola Aalto-yliopiston kauppa-korkeakoulu

SCANCOR-instituutti (The Scandinavian Consortium for Organizational Research) perustettiin vuonna 1988 Stanfordin yliopiston yhteyteen professori James Marchin aloitteesta helpottamaan pohjoismaisten tutkijoiden vierailuja Stanfordin yliopistoon. Neljännesvuosisadan aikana lukuisat suomalaiset organisaatiotutkijat ovat vierailleet joko jatko-opiskelijoina tai väiteltäjinä SCANCORissa. Paulon Säätiö tuki KTT **Hanna Silvolan** vierailua SCANCORissa keuhkukaudella 2014.

”Hain ohjelmaan sen vuoksi, että moni sen hetkinen tutkimushankkeeni käsitteli laskentatoimen numeroita laadullisen tutkimuksen keinoin ja organisaatiotieteen teorioita hyödyntäen. SCANCORin parasta antia olikin se, että tutkijat edustivat useita eri

liiketaloustieteen aloja. Oman tutkimukseni kannalta arvokasta oli se, että institutionaalisen teorian luojana tunnettu **Walter W. Powell** osallistui viikottaisiin seminaareihin aktiivisena kommentaattorina ja keskustelijana. Vierailu Stanfordissa auttoi sekä vahvistamaan tutkimukseni teoreettista näkökulmaa että avasi syvemmin amerikkalaisen ja eurooppalaisen yliopistokulttuurin eroja.

Pitkille vierailuille perheen on sekä haastavaa että luontevaa lähteä mukaan, erityisesti, jos perheessä on pieniä lapsia. Meidän perheessämme vierailu ajoitettiin niin, että puolisoni oli mukana perhevapaalla hoitamassa alle vuoden ikäistä lastamme. Perhe ei todellakaan ole este lähteä ulkomaiseen yliopistoon, mutta perheen mukanaolon myötä tutkijavierailun kustannukset luon-

nollisesti kasvavat entisestään. Tällöin säätiöiden apurahat tulevat todella tarpeeseen. Apurahan myötä saatoinkin keskittyä vain tutkimukseeni. Niin kauan kun Suomeen on mahdollista luoda huip-puyskiköitä joka alalle, on tutkijoiden viisasta lähteä hakemaan vaikutteita ja oppia ulkomaisista yksiköistä ja rakentaa pitkäjänteistä tutkimus- ja opetusyhteistyötä heidän kanssaan. Suomessa on ainutlaatuinen yksityisten säätiöiden toimintakulttuuri, joka mahdollistaa tällaiset tutkijavierailut. Kiitän erittäin lämpimästi Paulon Säätiötä rahoituksesta, joka omalta osaltaan teki tutkijavierailuni SCANCORIin mahdolliseksi.”

TEKSTI **ANU KARLSON**

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva musiikki-toimittaja, joka on seurannut useita Paulon sellokilpailuja ja haastatellut kilpailijoita Yleisradion lähettämässä ohjelmassa.

PAULON SELLOKILPAILU TUNNETAAN KAIKKIALLA

”Paulon kilpailussa on kaksi asiaa, jotka erottavat sen kaikista muista kansainvälisistä sellokilpailuista. Ensiksikin jury, jossa ovat suunnilleen kaikki aikansa merkittävät sellistit, ja toiseksi se, että kilpailijat pääsevät jo toisesta erästä lähtien soittamaan orkesterin kanssa.”

*n*äin määrittelee kilpailun sen isä, **Arto Noras**. Hän on paitsi toiminut opettajana viisikymmentä vuotta myös perustanut sekä Naantalin musiikkijuhlat että Paulon kansainvälisen sellokilpailun.

Noraksen oma kansainvälinen ura avautui vuonna 1966, kun hän selviytyi finaaliin tuolloin merkittävimmässä kansainvälisessä musiikkikilpailussa, Moskovan Tšaikovski-kilpailussa. Tämä kilpailu on jälleen voimissaan oltuaan muuttaman vuoden tauolla Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Muita suuria, Pauloon rinnastettavia kilpailuja ovat Münchenin ARD-radioyhtiön isännöimä kilpailu sekä pelkkään selloon keskittyvistä Tokiossa järjestettävä Gaspar Cassadó -kilpailu. **Mstislav Rostropovitšin** nimeä kantava kilpailu kuului myös samaan sarjaan, mutta lopetti toimintansa maestron kuoltua.

”Tasohan on aivan huikea nykyään”, Noras toteaa. ”Ne jotka nauhakar-sinnan jälkeen pääsevät itse kilpailuun, olisivat olleet voittajia silloin, kun »

Perttu Kivilaakso tunnetaan Apocalyptican jäsenenä, mutta hänelläkin on vahva klassinen tausta. Paulon sellokilpailuun hän osallistui vuonna 1996, vain 18-vuotiaana, ja saavutti kolmannen sijan.

Professori Arto Noras on perustanut sekä Naantalin musiikkijuhlat että Paulon kansainvälisen sellokilpailun.

itse olin kilpailuiässä 1960-luvulla. Silloin saattoi voittaa kilpailun, jos osasi soittaa soitinta, oli näppärä eikä paljon lipsuttanut. Nythän se on kamppailua siitä, kuka eniten miellyttää jurya tulkinnoillaan.”

Paulon sellokilpailussa, kuten kansainvälisissä kilpailuissa yleensä, ensimmäinen karsinta tehdään kilpailijoiden lähettämien äänitteiden – nykyisin kuvallisten – perusteella. Kun hakijoita on toista sataa ja varsinaiseen kilpailuun voidaan mahdollistaa vain noin 25, pienikin tekninen epävarmuus pudottaa kandidaatin armotta pois pelistä.

Kilpailujen suuri määrä on merkinnyt sitä, että niiden kaikkien juryihin ei riitä maailman valovoimaisimpia muusikoita. Noras toteaa kuitenkin ylpeänä, että Paulon kilpailu on joka kerta saanut itselleen maailman huippusellistit, kuten viimeksi **Lluis Claretin, Frans Helmersonin, Maria Kliegelin, Ivan Monighettin ja Philippe Mullerin.**

”Sen kun ottaa luurin ja sanoo päivämäärän”, Noras kehuu. ”Se on vähän sama kuin Naantalin musiikkijuhlillakin.”

AINUTLAATUINEN OHJELMISTO

Paulon kilpailulla on ainutlaatuisen monipuolinen ohjelmisto, ja ennen kaikkea se tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia soittaa orkesterin kanssa.

”Sitä nämä nuoret etsivät: että pääsevät soittamaan suuria teoksia yhdessä ammattiorkesterin kanssa. Pianon kanssa he saavat

soittaa normaaleilla oppitunneillakin. Useimmissa kilpailuissa saa soittaa yhden konserton, jos onnistuu pääsemään finaaliin, mutta meillähän he esimerkiksi viime vuonna soittivat neljä tai viisi.”

Konserttojen soitattaminen jo toisella kierroksella on ollut mahdollista siksi, että suomalaiset orkesterit ovat soittaneet ”ilmaiseksi”, toisin sanoen sisällyttäneet kilpailun orkesteriosuudet kausikonsertti-tarjontaansa.

”Yleensähän orkesterien kiinnittäminen tulee järjestäjille niin huikean kalliiksi, että he kiinnittävät vain sen yhden pakollisen orkesterin finaalia varten”, Noras huomauttaa. ”En tunne yhtään muuta kilpailua, jossa olisi jo toisella kierroksella soitettu orkesterin kanssa.”

Paulon kilpailussa on vielä kolmaskin erikoisuus: kahden viime kilpailun toinen kierros on käyty ympäri Suomea, kaikkiaan viiden eri orkesterin kanssa. Se oli hauskaa sekä yleisölle että jurylle.

”Tuomarityöskentelyhän on vähän yksitoikkoista, mutta siihen tuli tällä tavalla vaihtelua. Jäsenet saivat kuulla Suomen eri orkestereita ja tutustua eri saleihin.”

Orkesterien myötävaikutuksesta huolimatta kansainvälisen musiikkikilpailun järjestäminen on erittäin kallista. Paulon säätiön lähteminen sellokilpailun päärahoittajaksi oli se ratkaiseva nytkähdys, joka teki ensimmäisen kilpailun järjestämisen mahdolliseksi vuonna 1991.

Noras nostaa esiin **Ahti Tarkkasen** ja **Yrjö Palotien** nimet. Tarkkanen, joka oli siviiliammatiltaan silmälääkäri ja kansainvälisestikin alallaan tunnettu professori, toimi jo 1970-luvulla Paulon Säätiön hallituksen jäsenenä, Palotie hoitaa säätiön asiamiehen tehtävää ja on edeltäjänsä tavoin tulisielui-
nen klassisen musiikin harrastaja.

Nykyisin myös opetusministeriö on kilpailun rahoituksessa mukana kohtuullisella, suomalaisittain kunnioitettavalla panoksella.

KILPAILU ON KOULUTUSTA

Paitsi että kilpailut popularisoivat soitinta ja antavat yleisölle tilaisuuden kuulla laajaa ohjelmistoa ikään kuin festivaalin puitteissa, niillä on – osanottajan menestyksestä riippumatta – valtava merkitys ammattiin opiskeleville soittajille sekä heidän opettajilleen.

”Opiskelu kaikkein korkeimmalla tasollaankin on normaalisti vain ohjelmiston laajentamista: jokin konsertto saadaan valmiiksi, pannaan hyllylle ja otetaan toinen. Mutta kilpailussa koko ohjelmisto viedään huippuosaamisen tasolle. Oppilas pääsee itsekin selville omasta huipputasostaan ja pystyy sitten myöhemmin viemään uudet teokset samalle tasolle.”

Kilpailu pitää opettajat valppaina ja ajan hengessä mukana.

”Vaikka olisi toiminut viisikymmentäkin vuotta opettajana, sitä ei jämähdä paikalleen, koska koko ajan on nuorten ihmisten kanssa tekemisissä: tietää millaisia virtauksia on ja mitä tapahtuu maailmalla.”

Noras vertaa kilpailuja opetustapahtumina lääketieteen alalla tärkeisiin kansainvälisiin kongresseihin.

Lääkäreidenkin on seurattava alansa kansainvälistä kehitystä pystyäkseen kunniallisesti toimimaan ammatissaan.

HYVIN TOIMIVA ESIKARSINTA

Riitta Pesola, Turun kansallisen sellokilpailun voittaja 1986, ei ehtinyt koskaan itse osallistua Paulon kilpailuun, mutta sen sijaan häntä ovat työllistäneet kilpailujen esikarsinnat. Turun kilpailun voittonsa kunniaksi hän sai lisäksi ottaa vastaan ensimmäisen Hulda Paulo -palkinnon, jonka

KANSAINVÄLINEN PAULON SELLOKILPAILU

- Yksi maailman tunnetuimmista klassisen musiikin kilpailuista
- Ensimmäinen kilpailu vuonna 1991
- Järjestetään joka viides vuosi
- Seuraava kilpailu vuonna 2018
- Kilpailut järjestää Kansainvälinen Sellotapahtuma ry

Vuonna 2007 Pesola voi kehua kuulleen jokaikisen sävelen, joka kilpailussa soitettiin aina nauhakarsinnasta finaaliin saakka.

Paulon Säätiö myöntää lahjakkaalle nuorelle säveltaiteen edustajalle. Hän uskoo esikarsinnan kohdelleen kilpailijoita niin oikeudenmukaisesti kuin se tallenteiden perusteella on mahdollista.

”Mielenkiintoista kyllä, vaikka meitä on ollut 5–6 ihmistä siinä raadissa ja vaikka olemme olleet aika erityyppisiä soittajia keskenämme, valintamme ovat olleet hyvin yksimielisiä. On siis olemassa hyvässä mielessä positiivinen standardi siitä, mitä kilpailijoilta edellytetään, ja se toteutuu, vaikka maut olisivat erilaisia.”

Vuonna 2007 Pesola voi kehua kuulleen jokaikisen sävelen, joka kilpailussa soitettiin aina nauhakarsinnasta finaaliin saakka. Alkukarsintaraadin lisäksi hän osallistui nimittäin Yleisradion musiikkitoimituksen kiinnittämänä kommentaattorina kilpailun radiolähetyksiin.

”Sain kuulla kaiken ja kertoa mitä mieltä olin, mutta minun ei tarvinnut asettaa kilpailijoita järjestykseen. Muistan vieläkin, kuinka vapauttavalta se tuntui.”

Omat kilpailukokemukset tuntuvat jo Pesolasta kovin kaukaisilta. Hän on toiminut koko ammattiuransa orkesteri- ja kamarimuusikkona, pisimpään Tapiola Sinfonietan soolosellistinä, mutta on nyt kevätkauden ollut sieltä ”lainassa” Kansallisoppe-rassa. Oopperaorkesterin hurja työtahti ja

mammuttimainen ohjelmisto tuovat joskus mieleen kilpailuun valmistautumisen ja siihen liittyvän hermopaineen.

”Ammatissa toimiessaan muusikko joutuu ani harvoin osaamaan niin paljon tasavahvasti samaan aikaan. Olen ymmärtänyt, että huippusolisteillakaan ei ole kymmentä tai viittätoista konserttoa koko ajan näpeissään, vaan he suunnittelevat elämänsä niin, että he esittävät kullakin kaudella muutamaa tiettyä konserttoa. Ja se on minusta inhimillistä.”

NUOREN MIEHEN KURINPALAUTUS

Perttu Kivilaakso tunnetaan maineikkaan sellorock-yhtyeen Apocalyptican jäsenenä, mutta hänelläkin on vahva klassinen tausta. Paulon sellokilpailuun hän osallistui vuonna 1996, vain 18-vuotiaana. Hän sai kolmannen palkinnon, joka on edelleen paras suomalaisen sellistin sijoitus tässä kilvassa. Noin vuoden kestäneen pitkäjännitteisen harjoitteluprosessin hän kokee kilpailun tärkeimmäksi anniksi.

”Kilpailu on hyvä motiivi harjoitella, ja tämä oli varmaan minulle oman soittajanhistoriani tärkein vuosi. Se oli infernaalisen vaikea ohjelmisto; että sitä joutui oikein titaamaan! Huikentelevaiselle nuorelle miehelle se oli hyödyllinen kurinpalautusvuosi.”

Kilpailu opetti myös uudella tavalla käsittelemään esiintymisjännitystä.

”Minullehan pedattiin siinä melkoisia odotuksia, varsinkin sen jälkeen, kun alkuerät olivat menneet hyvin. Siinä joutui väkisin kasvamaan sellaisiin asioihin, joiden kanssa ei ollut tuttu. Nyt ei mikään enää hirvitä; voidaan mennä bändin kanssa mihin tahansa esiintymään. Luulen, että Paulo kasvatti minua todella paljon.”

Orkesterien katseet kohdistuivat nuoreen kilpailumenestyjään. Hän sai solistiesiintymisiä ja ennen pitkää myös vakituisen työpaikan Helsingin kaupunginorkesterista; jonkin aikaa hän soitti siellä soolosellistinkin. Pian hänen tiensä johti kuitenkin aivan uusille urille.

UUSILLE POLUILLE

Apocalyptican ensilevy oli mennyt Perttu Kivilaaksolta ohi, koska Paulon kilpailuun valmistautuminen oli osunut samoihin aikoihin. Mutta kun yksi jäsenistä muuttaman vuoden päästä totesi, ettei sellorock ollutkaan hänen juttunsa, Kivilaakso tuli vakituiseksi jäseneksi hänen tilalleen.

”Minä olen aina mennyt vähän filiksen mukaisesti, en ole pelännyt heittäytyä erilaisiin ja uudenlaisiin juttuihin. Totta kai jouduin sitä harkitsemaan, koska tiesin, että noiden jätkien kanssa joutuu tosi paljon reissaamaan. Mutta silloin vain tuntui siltä, että olin tehnyt kierrokseni orkesterien

Riitta Pesola voitti Turun kansallisen sellokilpailun vuonna 1986, mutta ei ehtinyt koskaan itse osallistua Paulon kilpailuun.

ANTTI KANGASALO

kanssa ja saanut soittaa kyllikseni konserttoja.”

Kivilaakso nauttii nyt siitä, että voi tehdä kaikenlaista musiikkia. Apocalyptica on hänen päätyönsä ja on tänäkin vuonna kuljettanut häntä pitkille kiertueille ympäri maailmaa, etenkin Yhdysvaltoihin. Pari vuotta sitten yhtye piti kuitenkin sapattivuoden, ja silloin hän käytti tilaisuutta hyväkseen ja harjoitteli itsensä pitkästä aikaa klassiseen kuntoon. Viime kesänä hän esiintyi useilla festivaaleilla, kuten **Laura Mikkolan** Iitin musiikkijuhlilla ja **Lilli Paasikiven** Pyhäniemen kartanossa. Eikä se kesä jäänyt ainutkertaiseksi.

”Ensi vuonna (2016) Turun musiikkijuhlilla soitan **Olli Virtaperkon** sellokonsertton kantaesityksen Turun filharmonikkojen ja **Ville Matvejeffin** kanssa. Yleensäkkään en osaa panna musiikinlajeja arvojärjestykseen. Rakastan soittaa Beethovenia ja rakastan näitä meidän rokkijuttuja. Joskus haaveilen jopa kaikkien Beethovenin sonaattien levyttämisestä Laura Mikkolan kanssa – meidän kommunikaatiomme toimi niin hyvin.” •

Tohtoriopiskelija Birgitta Burger musiikin liiketunnistustalioriossa tanssimassa ja soittamassa musiikin tahtiin liiketunnistusmarkkereiden tallentaessa liikettä kolmiulotteiseen mallinnokseen tietokoneelle.

MUSIIKIN PAULOISSA

MUSIIKKI AUTTAA NUORIA KÄSITTELEMÄÄN TUNTEITA

Musiikista voi tunnistaa iloa, hellyyttä, vihaa, hyvin erilaisia tunteita. Nuoriso on erittäin taitava käsittelemään musiikkia osana omaa tunnesäätelytaitoa, masentuneet nuoret puolestaan saattavat käyttää musiikkia pahan olonsa vahvistamiseen. Musiikki liittyy myös laajemmin emotionaalis-sosiaaliseen hyvinvointiin.

TEKSTI TOVE DJUPSJÖBACKA Kirjoittaja on filosofian maisteri pääaineena musiikkitiede, musiikki- ja tanssitoimittaja sekä flamencoasianuntija.

Filosofian tohtori **Suvi Saarikallio** Jyväskylän yliopistosta työskentelee parhaillaan akatemiaturkijana viisivuotisessa projektissa, joka käsittelee nuorten musiikillisia tunteita ja psyykkistä hyvinvointia.

”Tarkoituksena on selvittää, mitä musiikkiin liittyvät tunnetaidot tarkoittavat. Samalla tutkimme myös tunneilmaisun käyttöä musiikissa – miten ilmaista hellyyttä, aggressiota, surumielisyyttä... Tutkimme myös sitä, miten nuoret osaavat käyttää musiikkia omassa tunne-elämässään ja hyödyntää sitä oman kokemusmaailmansa käsittelyyn.”

Suomen Akatemian rahoittama tutkimusprojekti on laaja kokonaisuus.

”Yhtenä osuutena on nuorten kolmevuotisen seuranta – tutkimme koehenkilöitä 14-, 15- ja 16-vuotiaina nähdäksemme, miten teinivuosien myötä tunteet muuttuvat”, Saarikallio kertoo. ”Teen myös yhteistyötä Melbournen yliopiston kanssa tutkien masentuneiden nuorten musiikin käyttötapoja. Lisäksi tutkimme tunnetta ja musiikkiin liittyvää liikettä, se liittyy myös aikuisiin.”

Tulokset näyttävät, että musiikin tunneilmaisuus on yhteydessä yleiseen hyvinvointiin. Yksi projektin käyttämä testimuoto on musiikin parametrien muokkaaminen reaaliaikaisesti – nuori pääsee muuttamaan

esimerkiksi tempoa, äänenvoimakkuutta ja äänenkorkeutta ja siten tekemään kappaleesta mahdollisimman iloisen tai vaikkapa vihaisen.

”Yleinen empatiakyky näyttää olevan yhteydessä siihen, että osaa säätää kappaleen parametreja eli sen tunneilmaisua loogiseksi – jotta tulos on linjassa sen kanssa, miten tunteet ja musiikki yleensä liitetään yhteen. Jos nuorella on käyttäytymisongelma, tulos on päinvastainen.”

MUSIIKKI PAKOAIKKANA

Mielenkiintoisia tutkimustuloksia on saatu myös masentuneiden nuorten musiikin käytöstä.

”Tavalliset, terveet nuoret ovat hyvin taitavia käyttämään musiikkia todella monipuolisesti oman hyvinvoinnin välineenä. Musiikkia voi käyttää positiivisen mielialan ylläpitämiseen. Jos on stressaantunut, musiikista voi saada uutta energiaa. Jos

harmittaa, voi purkaa musiikkiin negatiivista mielialaa, esimerkiksi ’mättömusiikkiin’, joka ilmaisee juuri tätä tunnetilaa. Jos jokin asia harmittaa, musiikki voi auttaa siirtämään huolet hetkeksi syrjään. Musiikki toimii itseä askarruttavien asioiden tukena. Se on rakenne, jonka kautta voidaan peilata vaikka minkälaisia kokemuksia.”

Masentunut nuori sen sijaan näyttää tyypillisesti käyttävän musiikkia jatkaakseen negatiivisia tunteita, lähinnä vahvistaen omaa pahaa oloa. Musiikkia käytetään myös etäännyttämään itsensä muusta maailmasta.

”Musiikista tulee pakopaikka, johon voi piiloutua ongelmilta”, kuvailee Saarikallio.

Aikuisellekin tunteiden hahmottaminen ja nimeäminen on melkoinen haaste. Nämä taidot kehittyvät suhteellisen myöhään, ja tunnehallinnan taitojen kehitys osuu herkkään ikävaiheeseen, viidentoista ikävuo-

”Musiikki toimii itseä askarruttavien asioiden tukena. Se on rakenne, jonka kautta voidaan peilata vaikka minkälaisia kokemuksia.”

TEKSTI **OLLI KORTEKANGAS**
Kirjoittaja on säveltäjä ja
Paulon Säätiön hallituksen
jäsen 2002-2005 ja 2008-2011.

”Musiikki on jo itsessään positiivinen kokemus, joka vaikuttaa psyykkiseen hyvinvointiin. Ei siis pidä vähätellä sitä, että musiikki luo hyvän olon, se on järjettömän suuri voimavara!”

”Musiikki voi olla symbolinen tunneilmaisun muoto – ei ehkä löydä sanoja, mutta löytää oikean kappaleen! Silloin se voi konkreettisessa muodossa tukea omia kokemuksia. Epämääräinen olo voi saada konkreettisen muodon, kuljetaan askel kohti asian jäsentämistä.”

Nuoret käyttävät musiikkia tunnehallinnan keinona paljolti samalla tavoin kuin aikuisetkin. Saarikallio kertoo, etteivät iän myötä muutu paljonkaan.

”Olemme tutkineet 20–70-vuotiaita, ja kaikilla on samat tunnehallintakeinot käytössä. Ehkä nuorisolla kuitenkin erottuu tarve aggression purkamiseen.”

MILLAINEN MUSIIKKI RENTOUTTAA?

Musiikkilajitkin vaikuttavat ihmiseen, etenkin tuttuudensa kautta.

”Jos tietty genre ei tunnu omalta, tunne ei välttämättä sen kautta välity”, Saarikallio toteaa. ”Tutkimustulokset ovat osoittaneet, että se mikä toimii itse kullekin on hyvin henkilökohtaista.”

Tutkimuksiin koehenkilöt tuovat yleensä omaa musiikkia mukaan. Musiikin kuuntelun rentouttavuutta tutkitaan sykevälivaihtelumittauksella, ja jokaisella soi kuulokeissa musiikki, jonka hän itse kokee rentouttavana.

”Klassinen musiikki, Lady Gaga, rock – valikoima on ollut hämmentävän laaja! Noin puolessa henkilöistä oli havaittavissa selkeä fysiologinen rentoutumisreaktio.”

Tätä reaktiota ei voitu suoraan selittää musiikin tyyli-ilajein. Tosin löytyy näyttöä siitä, että ihmiset ovat aika samaa mieltä siitä, minkälainen musiikki kuulostaa rentouttavalta. Tai iloiselta, surulliselta, vihaiselta...

”Tunnistetaan tiettyjä elementtejä: äänenkarheus, pulssin tasaisuus, staccato-

tai legatofraseeraus, duuri ja molli... Mutta mitä ne ihmisessä synnyttävät? Siihen liittyvät erilaiset tilannetekijät ja persoonalliset mieltymykset.”

Suvi Saarikallio muistuttaa myös siitä, että duurin ja mollin liittäminen iloon ja suruun kuuluu länsimaisen musiikin kielioppiin. Se on asia, jonka opimme kuulemaan osana kulttuuria.

POSITIIVINEN KOKEMUS ON VOIMAVARA

Tällä hetkellä yhteiskunnassa puhutaan hyvin paljon musiikin sosiaalisesta vaikutuksesta, siitä miten musiikkia voisi hyödyntää yhteiskunnassa monenlaisissa tilanteissa lisäämään ihmisten hyvinvointia. Suvi Saarikallio näkee kehityksessä ainoastaan hyvää.

”Musiikki on jo itsessään positiivinen kokemus, joka vaikuttaa psyykkiseen hyvinvointiin. Ei siis pidä vähätellä sitä, että musiikki luo hyvän olon, se on järjettömän suuri voimavara! Positiivisen tunteiden kokeminen avartaa ihmisen koko toimintakykyä. Ihminen saa uusia ideoita, on innovatiivinen ja pystyy paremmin kohtaamaan ongelmia ja löytämään niihin ratkaisut.”

Musiikki toimii myös aivojumppana.

”Kuunnellessa musiikkia tulee huomaimatta tehtyä haastavia kognitiivisia operatioita, ajan ja tilan prosessointia. Samalla se tuottaa mielihyvää, mutta eri lailla kuin vaikkapa suklaapalan syöminen!”

Musiikin yhteisöllisyys, yhteisen kokemuksen luominen, on myös tärkeää.

”Musiikin äärellä ihmiset asettuvat samaan sykkeeseen, samaan mielialaan. Musiikki on jaettu kokemus, joka luo yhteenkuuluvuutta. Tätä moni yksinäinen tarvitsee, esimerkiksi laitoshoidossa oleva.” •

ONKO MUSIIKILLA

SUKUPUOLTA?

Pesola, Mikkola, Leponiemi, Ilomäki, Linjama, Ollikainen, Stasevska. Tai: sellisti, pianisti, alttoviulisti, teoriapedagogi, säveltäjä ja kaksi kapellimestaria. Ennen kaikkea: seitsemän nuorta tai nuorehkoa muusikkopersoonaa, joille Paulon Säätiö on runsaan 30 vuoden aikana myöntänyt Hulda Paulon nimeä kantavan palkinnon.

Ensimmäiset kolme Hulda Paulo -palkintoa jaettiin musiikkikilpailujen yhteydessä. **Riitta Pesola** sai sen Turun sellokilpailun voittajana 1986 ja **Laura Mikkola** Maj Lind -pianokilpailun ykkösenä 1992. Kolmas palkittu, **Johanna Leponiemi** oli valtakunnallisen alttoviulukilpailun finalistti 1996.

Neljäs Hulda Paulo -palkinto 1998 oli avaus uuteen suuntaan: nyt vuorossa ei ollut esiintyvä muusikko, vaan sen sai musiikin teorian ja pedagogiikan opintonsa vastikään menestyksekkäästi päättänyt **Lotta Ilomäki**. Yllätykset jatkuivat vuonna 2004 jaetun viidennen palkinnon kohdalla: **Jyrki Linjama** oli ensimmäinen miespuolinen palkittu. Kuudes (2009) ja seitsemäs (2014) palkinto taas myönnettiin kahdelle varsin miespainotteisella uralla toimivalle muusikolle, kapellimestareille **Eva Ollikainen** ja **Dalia Stasevska**.

Hulda Paulo -palkittujen kaarti on tyylikäs ja musiikin eri alueita monipuolisesti edustava. Näyttää luontealta, että ensimmäinen palkittu on sellisti, onhan sello Säätiön ”nimikkosoitin”. Pianistilahjakkuiden palkitseminen tuntuu samoin itsestään selvältä. Alttoviulistin valintaa taas voisi pitää – tuntematta päätöksen taustoja – kannanottona tämän hienon mutta monesti aliarvostetun soittimen puolesta. Eihän Hulda Paulo -palkintoa tosin soittimille myönnetä, vaan niiden taitajille!

Entä neljäs palkinto? Säätiön verkkosivuilla todetaan: ”Hulda Paulo -palkinnon säätiön hallitus perusti 12.06.1884 syntyneen Hulda Paulon syntymän satavuotispäivän kunniaksi. Se on luonteeltaan musiikin tunnustuspalkinto, joka myönnetään säätiön hallituksen päätöksellä”. Siinä kaikki, ja tämän ohjeen perusteella hallitus on kulloinkin palkinnon jakanut. »

”Hulda Paulo -palkinnolla on tähän mennessä tuettu sellaisia muusikoita, joilla katsotaan olevan toisaalta jo näyttöä suurista lahjoista ja osaamisesta, mutta joilta myös voidaan odottaa paljon tulevaisuudessa.”

Teoriapedagogin huomioiminen täyttää nämä kriteerit siinä kuin esiintyvän taiteilijan palkitseminenkin. Tunnustuksen voi ajatella kohdistuvan myös musiikinopetukseen yleensä.

Olen itse ollut vaikuttamassa kolmen viimeisimmän palkinnon jaossa, joten olen tietysti jäävi niitä päätöksiä arvioimaan. Mutta jos leppoisa muistelu sallitaan, jotain saatan uskaltaa sanoakin. Esitin aikanaan säveltäjä Jyrki Linjamaa palkinnonsaajaksi,

ja ehdotukseni hyväksyttiin. Muistan jopa kuulleen jonkun laushtavan: ”Rohkea ehdotus”. Tämä liittyi tietysti siihen, että vaikka säännöt – ainakaan kirjoitetut – eivät sitä edellyttäneet, palkinto oli tähän mennessä aina annettu naispuoliselle muusikolle.

Minulle sukupuolten tasa-arvo on itsensä selvyys, sekä elämässä yleensä että musiikissa erityisesti. Hulda Paulo -palkinnon myöntäminen miehelle ei ollut minulta

eikä varmasti muultakaan hallitukselta minkäänlainen sukupuoleen liittyvä kannanotto. Sen sijaan ajatuksena oli kiinnittää huomio luovaan säveltaiteeseen. Säveltäjä Linjama oli aktiivisena uuden etsijänä oivallinen kohde palkinnolle.

Kapellimestarien Eva Ollikainen ja Dalia Stasevska palkitsemisessa palattiin sukupuolta ajatellen vanhalle linjalle – mutta samalla tultiin ottaneeksi kantaa ilmassa olleeseen kysymykseen, jota ei tosin ollut kummankaan palkinnon myöntämishetkellä vielä artikuloitu. Viittaan aivan äskettäin puhjenneeseen keskusteluun, jonka aloitti akateemikko **Jorma Panulan** ehkä harmittomaksi tarkoitettu, mutta yhtä kaikki provosoiva heitto ”kyllähän ne yrittää voi”. ”Niillä” viitattiin tietysti naispuolisiin kapellimestareihin.

Ollikainen ja Stasevska ovat loistavia esimerkkejä siitä, että musiikilla ei ole sukupuolta kapellimestarin korokkeeltakaan – tai korokkeellekaan – katsoen. On hyvää musiikkia ja musisointia, ja sitten sitä vähemmän hyvää. Sukupuolesta riippumatta.

Hulda Paulo -palkinnolla on tähän mennessä tuettu sellaisia muusikoita, joilla katsotaan olevan toisaalta jo näyttöä suurista lahjoista ja osaamisesta, mutta joilta myös voidaan odottaa paljon tulevaisuudessa. Siitä on siis tullut sekä tunnustus- että kannustuspalkinto. Nyt elämme jo tuota tulevaisuutta. Mitä Hulda Paulo -palkituista on tullut?

Riitta Pesola toimii Tapiola Sinfonietan soolosoittajana ja aktiivisena kamarimuusikkona. Laura Mikkola tekee kansain-

välistä uraa pianistina ja johtaa perustamaansa festivaalia litissä. Johanna Lepo-niemi on merkittävä vaikuttaja sekä soittajana että opettajana Oulun seudun musiikkielämässä. Lotta Ilomäki on sittemmin väitellyt tohtoriksi ja toimii Sibelius-akatemian lehtorina.

Jyrki Linjama – musiikin tohtori hänkin – on säveltänyt viime vuosina useita merkittäviä teoksia ja laajentanut ilmaisuun myös oopperan pariin. Eva Ollikainen on kapellimestarina yhä kansainvälisempi nimi. Sama pätee Dalia Stasevskaan, jonka aktiviteetteihin kuuluu myös Helsingissä järjestettävän Kamarikesän johtaminen.

Aikamoinen sato siis! Minulla on se käsitys, että Hulda Paulo -palkinto on ollut heistä jokaiselle aikanaan merkittävä kannustus alalla, jolla erään sanonnan mukaan

”ei ole työmarkkinoita, jollei niitä itse luo”. Tuskin kukaan on väheksynyt palkinnon taloudellistakaan merkitystä, viimeisimmän suuruus oli 5 000 euroa.

On kiinnostavaa nähdä, mihin ja keihin palkinnon tulevat jakajat kiinnittävät huomionsa. Palataanko instrumentalistien palkitsemiseen vai voisiko kohteena olla musiikkikasvatus? Toteutuuko sukupuolten tasa-arvo, otetaanko palkinnolla kantaa musiikkielämän ajankohtaisiin kysymyksiin, annetaanko se varttuneemmalla muusikolle – säännöthän eivät sitäkään estäisi. Tärkeintä on, että Säätiö tulevina vuosinakin edistää musiikkielämää sellokilpailun ja apurahojen jaon ohella myös Hulda Paulo -palkinnon kautta. •

TAIDETTA SAIRAALOIHIN 60-LUVULTA ALKAEN

Säätiö ryhtyi jo 1960-luvun lopulla hankkimaan etupäässä nuorten uransa alussa olevien vielä tuntemattomien kuvataiteilijoittemme töitä kokoelmaansa.

Kun Säätiön hallituksessa toimi kaksi lääketieteen edustajaa, ei ollut vaikeata löytää sijoituspaikkoja taideteoksille. Professori **Ahti Tarkkasen** ja ylilääkäri, professori **Martti Turusen** aloitteesta taidetta ryhdyttiin sijoittamaan HYKS:iin. Nytemmin HUS-organisaation tiloissa on yli kolmesataa säätiön deponoimaa teosta. Päijät-Hämeen keskussairaalaan on toimitettu kolmisenkymmentä taulua.

Suomessa on käynnistetty *10 000 taideteosta sairaaloihin* -kampanja, jonka voimahamoja ovat HUS:n hallituksen jäsen **Ilkka Taipale** ja Ortonissa toimiva professori **Seppo Seitsalo**. Taiteen terapeuttinen vaikutus on yleisesti tunnettua. Sairaalaympäristön kalseille seinille taide on tervetullutta. Hankkeen tavoitteena on saada aluksi puoli prosenttia rakennushankkeiden budjeteista taidehankintoihin. Paulon Säätiö on mukana lahjoittamassa Uuteen Lastensairaalaan taidetta kuudellakymmenellä tuhannella eurolla. On ilo olla mukana asetetun taidehankintatavoitteen toteuttamisessa.

Säätiön kotisivuilla osoitteessa <http://www.paulo.fi/taidekokoelma> kokoelmamme on selailtavissa. •

TEKIJÄ ON MYÖS KATSOJA

“Monet teosideoistani tulevat omaa työskentelyprosessiani havainnoimalla. Tuntuu, että vasta sitten alan nähdä kun teen”, kirjoittaa kuvataiteilija Elina Autio.

1. HAVAINTO

Maalaus yhdestä isosta siveltimenvedosta kuivuu vaakatasossa työpöydälläni. Maalauksen reunat maastoutuvat työpöydän epäjärjestykseen, ja hetken näyttää siltä kuin tuo reliefimäinen siveltimenvedo olisi yksi pöydällä olevista satunnaisista esineistä. Siveltimenvedo lepää työpöydälläni samaan tapaan kuin käyttöä odottava viivoitin, sivellin tai muu työkalu. Näyttää kuin se olisi vähän hukassa asiayhteydestään. Innostun tästä havainnosta, ja sen innoittamana päädyn tekemään vaakatasossa tarkasteltavia, esinemäisyyttä korostavia maalauseleitä. Esitän kunkin eleen veistosjalustalla kuin annoksen. Uusien yksittäisten eleiden ja yksityiskohtien ideointi muistuttaa minua runsaudessaan rannalla kävelystä; löydän paljon sattumanvaraisia aaltojen rannalle huuhtomia fragmentteja, joista poimin ne, jotka koen jotenkin merkitykselliseksi.

Monet teosideoista tulevat omaa työskentelyprosessiani havainnoimalla. Yleensä kun saan kimmokkeen alkaa työstää jotakin ideaa, löydän sen varsinaisen jutun sattumalta jostakin työskentelyprosessin sivutuotteesta. Tuntuu, että vasta sitten alan nähdä kun teen. Joinakin päivinä on tervehdyttävää olla omalla työhuoneella tekijän sijaan katsoja, ja analysoida omia eleitä objektiivisesti. En katsele pelkästään teoksiani, vaan myös työskentelyn aikana syntyneitä sotkuja, roskia ja huolimattomia tavarasommitelmia. Työhuoneella tulee huomamattaan tekneeksi asioita, joihin ikään kuin vasta katsojana alkaa tuntea vetoa. Maalin sekoiustikkku voi yllättäen puhutella enemmän kuin itse työstettävänä oleva teos. Yleensä kiinnyn eniten luonnoksiini, joiden keveyttä harvoin saavutan valmiissa teoksissa.

Jokin vietti kiinnittää huomioni rikki menneisiin asioihin. Minulla on kokoelma esineitä, joista puuttuu pala, ja vastaavasti irrallisia palasia, joille ei ole enää esinettä,

johon ne kuuluvat. Ellen olisi kuvataiteilija haluaisin paikata asfalttiteiden halkeamia sillä mustalla aineella, jolla ne paikataan. Kaikenlainen haurastuminen, purku, epäeheys ja rikkoutuminen, ja toisaalta taas kokoaminen, paikkaaminen, korjaaminen ja ylläpito aktivoivat jotakin minussa. Koen, että näissä eleissä ja ilmiöissä on jotain hyvin inhimillistä. Yritän kanavoida tätä taipumusta taiteelliseen työskentelyyni antaakseni sille merkityksen. Havainnoijana innostun rappioromanttisista asioista. Ehkä siksi olen aina kokenut maalauksen genren niin läheiseksi, koska koen että se on ilmiönä purettu, rikottu ja kursittu kokoon niin monta kertaa sen oman historian aikana. Työskennellessäni kuvittelen usein liikkuvani jonkin raunioilla, vaikka tämä ei teokistani aina välittyisikään.

2. TILA

Joskus näyttelytila ja tilanne antavat selviä vihjeitä sille, millaisia töitä tehdä. Sain keran ryhmänäyttelystä paikan, johon kuului pelkkää lattiaa. Haasteenani oli suunnitella jokin teosidea, joka ei ottaisi ollenkaan tukea seinästä. Ilman näyttelytilan asettamaa ”vaatimusta” en olisi tuskin tullut tehneeksi teossarjaani maalausjalustoista, jonka suunnittelin tätä näyttelyä silmälläpitäen. Myöhemmin esitin jalustateokset tilassa, jonne päivänvalo laskeutui kauniisti kattoikkunoista. Tuossa tilassa oli luontevaa esittää jotakin lattialla keskellä tilaa, jotta kaunis valonlähde tuli hyödynnetyksi.

Siinä, että saan teoksilleni hetkeksi oman näyttelytilan, on jotain hyvin eksklusiivista, josta nautin. Ripustus on paras osa työskentelyä. Näyttelytilassa kaikki teokset on tarkoitettu saada sommiteltua ikään kuin yhdelle paperille yhdeksi yhtenäiseksi näyttelykokemukseksi. Näyttelytilassa oleminen ohjaa ripustuksen kulkua. Jokaista esitettävää teosta vastaan tulisi olla myös tyhjä tilaa. Tyhjä tila teosten välillä kirkastaa

aisteja samaan tapaan kuin inkivääri sushin yhteydessä, tai kahvipavut hajuvesiä testatessa. En muista nähneeni näyttelyä, jossa olisi ollut liian vähän teoksia. Voisin olla itsekin vielä rohkeampi tyhjän tilan käytön suhteen, ja ottaa sitä tietoisemmin osaksi teosten esillepanon rytmittämistä.

3. MATERIAALI JA PINTA

Aivan kuten satun omaamaan taipumuksen kiinnostua haurastuneista asioista ympärilläni, olen materiaalivalinnoissani ajautunut työskentelemään hauraiksi koettaville materiaaleille, kuten styroksille ja aaltopahville.

Materiaalivalinta itsessään sisältää usein jo osan työtä, ja se on iso osa teosten sisältöä. Minulle ideaali tilanne on, että joudun lisäämään materiaalin olemukseen mahdollisimman vähän. Lainaen materiaalien ominaisuuksia ja yleensä lisään niihin vain värin. Yritän pitää työvaiheet mahdollisimman suorina ja yksinkertaisina; tavoittelen mutkattomuuden vaikutelmaa.

Maalaankin usein ns. koko paletilla. Väri esiintyy työskentelyssäni ”vain” värinä, eikä esimerkiksi jonain tiettyä ehdottomana sävynä. Väriin ei juuri liity hallintaa tai suunnitelmallisuutta. Teoksissani väri merkitsee materiaalia. Käytän väriä alleviivaustussin tavoin – väri lisää huomioarvoa ja kutsuu katsetta luokseen. Useimmissa teoksistani olen värittänyt pintojen valoja ja varjoja liioitellakseni pintojen struktuuria ja saadakseni ne näyttämään efektimäiseltä. Värillä voi outouttaa ja naamioida tutumpiakin materiaaleja niin, että ne kulkeutuvat hetkeksi pois arkisista yhteyksistä. •

TEKSTI ELINA AUTIO

Kirjoittaja (s. 1985) on vuonna 2014 Taideyliopiston Kuvataideakatemiasta valmistunut taiteilija. Hänen teoksiaan on muun muassa seuraavissa kokoelmissa: Valtion taideteostoitunkunta, Kiasma, Kuvataideakatemia ja Suomen Taideyhdistys. Autio asuu ja työskentelee Leppäkoskella.

Elina Autio

HERNI HAIDE

PAULON SÄÄTIÖ • TAITEESSA

PAULON SÄÄTIÖ • TAITEESSA

Kuutti Lavonen on vahva ja suosittu kuvataiteilijamme.

MIKAELA HOLMBERG

TEKSTI **VEIKKO HALMETOJA**
Veikko Halmetoja (s. 1977) on helsinkiläinen galleristi, kuraattori ja taidekirjoittaja, joka on toiminut muun muassa Helsingin Sanomien kuvataidekriittikona ja Mäntän kuvataideviikkojen toiminnanjohtajana.

KUUTTI LAVONEN PIIRTÄÄ IHMISIÄ

Paulon Säätiön taidekokoelmaan kuuluu kaksi koskettavaa ihmisaiheista teosta vuodelta 1991. Taidegraafikko Kuutti Lavonen (s. 1960) oli ne tehdessään noin kolmikymppinen uransa alkutaipaleella oleva kuvataiteilija.

”Arvostan todella paljon Paulon Säätiön toimintaa. Se, että Säätiö hankkii nuorten taiteilijoiden teoksia, on aidosti kannustavaa. Muistan, miten nuorena reagoin ostoihin, ne olivat hyvin tärkeitä”, Lavonen kertoo. Hän kehuu myös Säätiön tapaa sijoittaa teokset esille sairaaloihin. ”Se on hyvä päätös.”

Lavonen on rakastetuimpia suomalaisia nykyaikataiteilijoita. Hänen maalaamisaan, piirtämissään ja grafiikan menetelmin toteuttamissaan kasvoissa on nähtävissä inhimillistä voimaa, anteeksiantoa ja ennen kaikkea ihmisyyteen liitettävää kauneutta.

Säätiön kokoelmaan kuuluvat Lavosen teokset ovat *Ofelia* ja *Uni*. Molemmat ovat tunnistettavia teoksia, joissa Lavonen kuvaa ihmiskasvoja luoden värikyllä ja sommittelulla kuviin vahvan tunnelman. Teoksista *Ofelia* on voimakkaampi, jopa hieman synkkä. ”Hamletin linna Elsinoreessa on oikeasti Kronborgin linna Helsingörissa. Se on mielikuvitusta ruokkiva paikka, jossa *Ofelia* kuoli linnan ulkopuolella virtaavaan puroon”, Lavonen kertoo.

Kun Lavoselta kysyy, millaista taiteilijaelämää hän nykyisin viettää, hän nauhahtaa: ”Olen kova laiskottelemaan, olen jo kehäraakki.” Todellisuudessa ahkera taiteilija on tehnyt useita isoja näyttelyitä lyhyen ajan sisällä. ”Onhan tämä elämä nykyään kovin seestynyttä. Nuorena ryyppäsin ja istuin kapakassa keskinäisen keuhun kerhoissa.”

Hän suorittaa parhaillaan kuvataiteen tohtorin tutkintoa Lapin yliopistossa. ”Se on ollut erittäin mielekästä. Kun Tyrvään Pyhän Olavin kirkon urakka oli saatu valmiiksi, auttoi opiskelu menemään eteenpäin.”

Lavonen on kiinnostunut taiteesta hyvin laaja-alaisesti. ”Kaikessa hyvässä taiteessa on potentiaalisen elämyksen mahdollisuus”, hän tiivistää. Hän on itse erityisen kiinnostunut barokkitaiteesta, jota väitöstutkimuskin käsittelee. Lavonen tutkii esimerkiksi napolilaisen 1600-luvun taiteilijan **Bernardo Cavallinon** teoksia.

Lavonen on käsitellyt myös muita kuin ihmisaiheita. Nyt hän on työskennellyt havainnosta maisemassa. Hän on tehnyt tussilaveerauksia perinteisillä seepia-tussilla työskennellen. ”Olen kuitenkin peruskoulutukseltani taidegraafikko ja piirtäjä, tänäänkin olen tehnyt eri menetelmillä taidegraafikkaa muun muassa silkkipainolla ja litografialla. Teen parhaillaan uusia vedoksia.” •

TEKSTI **VEIKKO HALMETOJA**

Veikko Halmetoja (s. 1977) on helsinkiläinen galleristi, kuraattori ja taidekirjoittaja, joka on toiminut muun muassa Helsingin Sanomien kuvataidekriitikkona ja Mäntän kuvataideviikkojen toiminnanjohtajana.

MIKAELAHOLMBERG

NELLI PALOMÄKI KOHTAA KUVATTAVANSA

Nelli Palomäki (s. 1981) piti Paulon Säätiön kutsunäyttelyn vuonna 2009 Galleria Fafassa. Näyttelyn kuratoi säätiön kuraattoriapurahan saanut Senni Kela. ”Näyttely oli iso juttu. Oli vapaat kädet tehdä jotain tilavaan galleriaan, vaikka olin nuori ja taiteilijana alkutaipaleella”, Palomäki muistelee.

Nelli Palomäki on kansainvälisesti menestynyt Paulon Säätiön kutsunäyttelyn pitänyt taiteilija.

n

äyttelyyn liittyi julkaisu, josta on muodostunut myöhemmin keräilykappale. ”Ei minulla ollut mitään kokemusta kirjanteosta. Kyseltiin ja kierrettiin painoja ja päädyttiin rentoihin ratkaisuihin. Ehkä siksi kirjasta tuli niin onnistunut. Pyysin kirjaan äidin kirjoittaman tekstin, kaikki oli niin ihanan viatonta.”

Palomäki on kuvataiteilija, jonka väline

on valokuva. Teokset ovat pääsääntöisesti suuria mustavalkoisia vedoksia, joissa on vahva muotokuvauksellinen sävy.

”Kuvat ovat myös omakuvia. En halua ajatella itseäni sivustaseuraajana. Kun asetan itseni kuvaustilanteeseen, altistan itseni yhdessäololle.”

Vuorovaikutus mallin kanssa on kuvan onnistumisen edellytys. Tuijotamme ja tutkimme toisiamme hiljaa pitkiäkin aikoja. Kuvaaminen ja kuvassa oleminen on epä-mukavaa ja juuri se minua valokuvassa kiehtoo”, Palomäki kertoo.

Hän sanoo, että haluaa löytää kuvistaan myös yhteyksiä dokumentaariseen valokuvaan. Kuvaajan rooli on kuitenkin todella erilainen kuin dokumenttivalokuvassa. ”Minä en osaa olla ulkopuolinen, en tallenna asioita. Olen hidas kuvaaja ja lisään paljonkin itseäni lopulliseen kuvaan. Kuva- tessa ajan täytyy pysähtyä, vain niin ihminen muuttuu kuvaksi.”

Palomäki kuvasi Pietarissa neuvostoaikaisen sotilassisäöppilaitoksen elämää. Hän ajatteli tekevänsä projektin, jossa hän dokumentaarisin keinoin näyttää oppilaitoksen

historiaa, nykyhetkeä, sääntöjä ja hierarkioita. Toisin kävi. ”Suunnitelma kolahti heti, kun tapasin ne lapset. Aloin kuvata ja suunnitella kuvauksia, juuri itselleni ominaisella tavalla. Otin muotokuvia pojista, samanlaisia olisin voinut ottaa Ranskassa tai Suomessa.”

Palomäki pelkää kuvien täydellisyyttä. Erityisesti valokuvassa taidemuotona on saavutettu sellainen salonkikelpoisuus, johon ei mahdu yhtään naarmua eikä min-käänlaisia muitakaan virheitä. ”Täytyy muistuttaa itselleen, ettei hio hyviä asioita

kuvista pois, muotokuva tarvitsee haavansa. Aiemmin etsin täydellistä muotokuvaa ja nyt kammoksen täydellisyyttä kuollakseni”, hän paljastaa.

Haavalla Palomäki ei tarkoita shokkiarvoa, vaan kuvan sisältöä, herkkyyttä, jota ei ole tuhottu liialla työstämisellä. ”Jokaisen kuvattavan kohdalla voisi etsiä shokkiarvoa, näyttää tarinasta sen riipaisevimman tai huonoimman puolen. Minua se ei kiinnostaa. Jokaisella kuvattavalla on taustallaan tarina. Se tekee kuvattavasta kiinnostavan, myös katsojalle.” •

Grigori ja Hulda solmivat avioliiton 23.5.1920.

Musiikilla oli tärkeä osa Paulon perheessä.

Rekon äiti Maria, veli Timmo, Reko ja veli Mihhail, Teppo, Hulda ja Marja Tedressä 1930-luvulla.

Terje Lillmaa (s. Mäeots) Rekon veljen Mihhailin tyttären Silvin (s. Rannula) tytär. Hän hoitaa Museo Setoa Obinitsan kylässä.

Hulda ja Marja Tedressä 1930-luvulla.

Sama lampi syksyllä 2011.

Hulda Paulo

Reko Paulo

Marja Paulo

REKO PAULO PERUSTI KAHVILAN, SUOMALAISTUI JA VAURASTUI

Paulon Säätiön juuret ulottuvat 1900-luvun alun Helsinkiin. Syntyjään virolainen ravintoloitsija Grigori Pawlow sai Suomen kansalaisuuden vuonna 1921 ja muutti nimensä Reko Pauloksi. Paulo oli pystyvä ravintoloitsija ja erinomainen liikemies, joka vaurastui muun muassa onnistuneilla kiinteistökaupoilla.

Kuten niin moni suomalainen säätiö, pohjautuu myös Paulon Säätiö testamenttiin vailla rintaperillisiä.

Virossa Võrunmaan Tedren kylässä 22.1.1891 syntynyt **Grigori Pawlow** (Paulin poika) tuli Suomeen suorittamaan asevelvollisuuttaan Tsarin armeijassa. Hän tutustui Lapinjärvellä 12.6.1884 syntyneeseen **Hulda Helénin** Helsingissä venäläisten laivastoupseerien klubissa, missä Hulda toimi kassanhoitajana. Aikaisemmin hän oli toiminut lastenhoitajan Venäjällä Bakussa, mutta muuttanut ensimmäisen maailmansodan aikana vanhempiensa mukana Helsinkiin.

Grigori ja Hulda solmivat avioliiton 23.5.1920. Ensimmäinen lapsi, **Marja**,

syntyi 31.5.1921. Toinen lapsi, **Stefan**, syntyi 31.12.1922, myöhemmin nimi suomennettiin **Tepoksi**. Saatuaan Suomen kansalaisuuden Grigori Pawlow muutti nimensä muotoon **Reko Paulo**. Nimi Pawlow kirjoitetaan Suomen viranomaisasiakirjoissakin eri tavoin, myös Pavloff. Vuonna 1921 oli astunut voimaan Suomen, kuten Vironkin ensimmäinen sukunimilaki. Rekon veljet Virossa ottivat käyttöönsä Rekon suosituksesta sukunimekseen kotitalonsa nimen Rannula.

Suomen kansalaisuuden myöntöön liittyi mm. seuraavaa:

18.4.1922 maaherra I. Helenius on käyttänyt Grigori Pavloffista nimitystä

”*caféinnehavaren*”. Maaherra oli joutunut antamaan hänestä todistuksen, koska Pavloff oli ryhtynyt anomaan itselleen Suomen kansalaisoikeutta. Saman anomuksen yhteydessä Helsingin poliisimestari vahvistaa kirjelmässään 27.3.1922, että Pavloff oli ilmoitettu asuvaksi Helsingin kaupungissa 15.9.1919 alkaen. Notarius publicuksen antaman todistuksen mukaan oli hänen vuotuinen tulonsa tuolloin 27.635 markkaa. Tämä ei kuitenkaan aivan tarkoin vastanne totuutta, sillä taksoituslautakunnan todistuksen mukaan juuri tuo määrä oli ollut Hulda Paulon tuloa ja Reko Paulon tulo oli ollut 3 198 markkaa. Notarius publicuksen antama todistus perustune

kuitenkin asiakirjaan, jonka isännöitsijä **H.J. Löfgren** ja kauppias **J.E. Söderlund** ovat antaneet, joka on näin kuuluva: ”Härmed få vi undertecknade, som blivit satta i tillfälle att granska den av makarna Grigori och Hulda Pavloff under namn Bellevue bedrivna kafferörelsens böcker, på heder och samvete intyga, att rörelsen under detta år lämnat en vinst Finska Mark 27.635”. Todistus on allekirjoitettu 23.3.1922. Kun kaikki muutkin lausunnot olivat myönteisiä, niin Tasavallan Presidentti **K.J. Ståhlberg** päätöksellään 20.5.1922 myönsi Grigori Pavloffille sekä hänen alaikäiselle Marja-tytölle Suomen kansalaisuuden.

Jo ennen avioliittoa Hulda ja Grigori olivat aloittaneet yhteiset liiketoimet. Toimintaa harjoitettiin Hulda Helénin nimissä, sillä Grigorilla ei siihen Venäjän kansalaisena ollut oikeutta. Lopetettuaan kahvila-ruokalanpidon Uudenmaankadulla, he perustivat Kahvila Bellevuen Rahapajankadulle Katajanokalle tiettävästi vuonna 1917. Myöhemmin kahvila muuttui ravintolaksi. Paulon perhe hankki vuonna 1922 omistukseensa kyseisen ravintolahuoneiston, perheen asunnon sekä pari muuta huoneistoa Bostads Ab Belvederessä, Rahapajankatu 3:ssa. Ravintolan toimintaa Reko ehti johtaa noin 35 vuotta.

On aivan ilmeistä, että Reko Paulo oli paitsi hyvä ravintoloitsija, myös erinomainen liikemies. Ravintola tuotti todennäköisesti hyvin, koska Reko Paulo osti heti pula-

vuosien jälkeen eli 1.6.1934 Kiinteistö Kaisaniemenkatu 4 Oy -nimisen yhtiön koko osakekannan. Nykyään yhtiö tunnetaan nimellä Kiinteistö Oy Paulon talo. Myöhemmin hän teki useita muitakin hyviä kiinteistökauppoja.

Teppo Paulo kaatui Äyräpäässä 7.7.1944. Marja ei koskaan avioitunut eikä hänellä ollut perillisiä. Reko Paulon kuoltua 10.5.1957 Marja Paulo kääntyi varatuomari Veikko Palotien puoleen koskien testamentin laatimista ja säätiön perustamista, mistä hän yhdessä äitinsä Huldin kanssa oli päättämässä. Hulda Paulo kuoli 9.5.1963 ja Marja Paulo 11.6.1965.

Paulon perhe oli ahkeruudellaan aikaansaanut merkittävän omaisuuden, mikä testamentin kautta säätiöitiin. Testamentissa varatuomari Veikko Palotie (s. 21.11.1915) oli määrätty testamentin täytäntöön panijaksi sekä säätiön käynnistäjäksi. Hänen panoksellaan oli huomattava merkitys säätiön muodostumiselle nykyisenlaiseksi yleishyödylliseksi apurahoja jakavaksi säätiöksi. Hän toimi säätiön sääntöjen mukaisesti hallituksen puheenjohtajana sekä asiamiehen roolissa säätiön perustamisesta v. 1965 lähtien kuolemaansa saakka 16.7.1988.

Vasta vuonna 2011 ja täysin yllättäen löytyi yhteys Reko Paulon sukulaisiin Võrun maakunnassa.

Ennen toista maailmansotaa Paulot viettivät usein kesäaika Virossa sukulaistensa luona Rekon syntymäkylässä Tedressä, joka

sijaitsee Viron kaakkoiskulmassa. Aluetta kutsutaan myös Setumaaksi. Laajasti hyväksytyn käsityksen mukaan setukaiset polveutuvat Viroon tulleesta itämerensuomalaisesta kansasta. Heillä on oma murteensa, seton kieli.

Pauloilla oli omakin kesähuvilansa Tuusulan Haarakoivulla. Tästä luovuttuaan perhe hankki sotien jälkeen kohteen Espoon Siikajärven rannalta, nykyinen osoite on Siikajärventie 146.

Säätiön säädekirja perustuu Hulda ja Marja Paulon yhteiseen viimeiseen tahtoon. Säädekirjan mukaisesti säätiön tehtävänä on edistää ja tukea lääketieteellistä tutkimustyötä, edistää ja tukea liikesivistyksellistä tutkimus- ja koulutustyötä sekä tukea ja kehittää kuvaama- ja musiikkitaideita. Ensimmäiset apurahat myönnettiin jo vuonna 1967.

Säätiön ensimmäisen hallituksen muodostivat varatuomari Veikko Palotie, professori **Martti Turunen**, professori **Olli Heinivaara**, talouspäälikkö **Veikko Juutilainen** sekä varatuomari **Viljo Hakulinen**. Ensimmäisinä varsinaisina tilintarkastajina toimivat kauppatieteen maisteri **Olle V. Salmi** (KHT) sekä varatuomari **Rainer Veisterä**.

Vuosien saatossa, kiitos Veikko Palotien aktiivisuuden, säätiö on saanut lahjoituksina nimikkorahastoja, joiden omaisuudet on uskottu säätiön hallinnoitaviksi.

Tähän mennessä säätiö on jakanut yli 5 100 apurahaa. •

Juhani Linnovaaran
vuonna 1975
maalaama muotokuva
Veikko Palotiestä.

VEIKKO PALOTIE RAKENSI PERUSTAN PAULON SÄÄTIÖLLE

Varatuomari, pääkonsuli Veikko Palotie käynnisti Paulon Säätiön toiminnan vuonna 1966. Puheenjohtajana Palotie oli tasapuolinen ja määrätietoinen. Hän kehitti säätiön toimintaa ja hoiti säätiön varoja tunnollisesti kuolemaansa saakka.

TEKSTI AHTI TARKKANEN
Professori Ahti Tarkkanen toimi
Paulon Säätiön hallituksessa vuosina
1970–1999. Hän lukeutuu silmätautiopin
merkittäviin edistäjiin.

Kun jatkosota päättyi vuonna 1944, 29-vuotias lakitieteen kandidaatti Veikko Palotie kotiutui päällään armeijan nuhruiset varusteet. Hänen sotaretkensä oli kestänyt viisi vuotta, eikä hänen omia, armeijan varastoon luovuttamiaan asusteita enää löytynyt.

Suomi alkoi toipua sodan tuhoista. Veikko Palotie auskultoi ja sai varatuomarin arvon vuonna 1946. Asianajotoiminta oli Helsingissä vähäistä ja sitä harjoittivat harvat ruotsinkieliset toimistot. Palotie sai työpaikan **Rainer Wuorion** toimistosta.

Palotie perusti oman asianajotoimiston vuonna 1951. Autourheilua itsekkin harrastanut Palotie syventyi liikennelainsäädäntöön ja alan syvällisesti tunteneena hän sai nopeasti mainetta. Tämän jälkeen alkoivat lisääntyä moninaiset yksityisoikeudelliset tehtävät, mm. perintö-, lahja-, testamentti- ja kiinteistökysymykset. Sitten työtä riitti enenevässä määrin kotimaista ja kansainvälistä yritys juridiikkaa koskeissa asioissa. Palotie työskenteli myös usean yrityksen vakinaisena lainopillisena neuvonantajana.

Reko Paulon kuoltua vuonna 1957 Paulon perhe tarvitsi lainopillista apua. **Marja Paulo** oli oppikoulua käydessään tutustunut ylempiä luokkia käyneeseen Veikko Palotiehen. Niinpä **Hulda** ja **Marja Paulo** kääntyivät asianajotoimisto Veikko Palotien puoleen. Häntä oli erityisesti suositellut myös **Timo Anttilainen**, Paulon perheen ja Karjalan kannaksella Äyräpään taisteluissa 1944 kaatuneen pojan, Teppo

Paulon, hyvä ystävä. Kun Veikko Palotie oli selvittänyt menestyksellä kaikki asiat perheen hyväksi, oli luonnollista, että he pyysivät hänet perheen testamentin toimeenpanijaksi. Samassa yhteydessä Veikko Palotiestä tuli Paulon nimeä kantavan säätiön täytäntöönpanija. Sitten useat muutkin Palotien asiakkaat osoittivat Paulon Säätiölle testamenttinsa ja luottamuksen osoituksena määräsivät Veikko Palotien toteuttamaan asian. Näitä olivat autoalan yrittäjänä toiminut **Yrjö Eskola** ja hänen puolisonsa, mm. kirjakauppiaana toiminut **Daisy Eskola** (Eskolan Rahasto) sekä tehtailija, kilpa-autoilija ja alppiurheilija **Karl Ebb** (Ebbin Rahasto).

TOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN VEI AIKAA

Paulon Säätiön toiminnan käynnistäminen oli Veikko Palotielle uusi ja vaativa tehtävä. Asianajotoimiston palveluksessa oli kolme lakimestä ja yksi toimistos sihteeri. Työpäivät olivat pitkiä. Palotie perehtyi säätiölainsäädäntöön ja kävi keskusteluja useiden asiaa tunteneiden henkilöiden kanssa. Näitä olivat muun muassa Suomen Kulttuurirahaston yliasiamies **Matti Ilmanen**, kauppätieteen tohtori h.c. **Eino Hirvonen** ja vara-

tuomari, Oikeuskansleriviraston kansliapäällikkö **Viljo Hakulinen**. Matti Ilmanen tunsi säätiölait, Hirvosella oli laaja kokemus Liikesivistysrahaston ja Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiön hallituksista. Itsekin yrittäjänä toiminut Hirvonen oli Liikesivistysrahastossa perehtynyt Pauloja ja Veikko Palotietä lähellä olleisiin yrittäjyyden ja yritys juridiikan tukemiseen. Hakulinen oli tunnettu ja tiukka lainvalvoja. Oli luonnollista, että kaksi viimeisainittua tulivat säätiön hallitukseen. Matti Ilmanen ja Veikko Palotien keskusteluista sai alkunsa myös Säätiöpalvelu, nykyisin nimeltään Säätiöiden ja Rahastojen Neuvottelukunta. Palotie olisi ollut sen itseoikeutettu puheenjohtaja, mutta hän kieltäytyi työkiireittensä takia.

Merkittävää on se, säätiön sääntöjä laatiessaan Palotie piti tärkeänä, että hallitus ei usean muun säätiön tapaan täydennä itse itseään. Niinpä Paulon Säätiössä kullakin hallitusmandaatilla on taustayhteisö, joka nimeää hallitukseen jäsenen määrääjäksi. Apurahojen arvioinnissa käytettiin alusta saakka laajaa anonyymiä asiantuntijamenetelyä. Hallituksen jäsenet eivät tule kysymykseen apurahan saajina, ei edes poistumalla huoneesta päätöksenteon ajaksi. ➤

”Palotie kuunteli kärsivällisesti pitkiäkin puheenvuoroja puhujaa keskeyttämättä, mutta ilmoitti oman kantansa riippumatta siitä, oliko hän samaa vai eri mieltä. Asiasta poikenneet jaarittelut hän keskeytti, ja asia siirrettiin kokouksen jälkeisellä päivällisellä puhuttavaksi.”

Veikko Palotie oli innokas ja taitava laskettelija.

Palotie korosti hallintokulujen kohtuullisuutta, koska jaettavissa olevat varat tuli antaa niille, joille ne on tarkoitettu. Niinpä hän luovutti pitkäksi aikaa asianajotoimiston tilat ja henkilökunnan säätiön käyttöön korvauksitta. Myös hänen toimintansa samalla kertaa puheenjohtajana ja asiamiehenä säästi kuluja sekä tehosti asioiden etenemistä.

ENNAKKOLUULOTONTA KEHITYSTYÖTÄ
Palotie perehtyi Suomen Akatemiassa käytössä olleeseen, poliittisin päätösin perustettuun painoalueohjelmaan ja totesi, ettei se tullut kysymykseen Paulon Säätiössä. Alkuvuosina tuettiin runsaasti nuoria lahjakkuuksia, jotka valmistelivat väitöskirjaansa. Tutkimustyö tai opiskelu alan ulkomaisissa huippuyksiköissä kuului tuettaviin kohteisiin. Koska anesthesiologia oli lääketieteen uusi erikoisuus, jonka tutkijat eivät olleet saaneet tukea, sitä suosittiin muuttamaan vuoden ajan.

Paulon Säätiön kansainväliset lääketieteen symposiumit aloitettiin vuonna 1983. Sapporo Medical Collegen valtuuskunta oli saapunut Suomeen 1976 sopiakseen lääketieteen tutkijavaihdosta. Kun Helsingin yliopisto ja Suomen Akatemia olivat ehdotuksen hylänneet, vieraat olivat kääntyneet Veikko Palotien puoleen. Hän järjesti pika-

”Palotie perehtyi Suomen Akatemiassa käytössä olleeseen, poliittisin päätösin perustettuun painoalueohjelmaan ja totesi, ettei se tullut kysymykseen Paulon Säätiössä.”

kokouksen Meilahden sairaalassa, jolloin läsnä olivat japanilaisten ja hänen lisäksi dekaani, professori **Jorma Pätiälä** ja tämän kirjoittaja. Sopimus syntyi ja on Sapporon lukuisista sopimuksista ainoa, jossa toisena osapuolena on yksityinen säätiö, ei valtio. Veikko Palotie matkusti allekirjoittaneen kanssa Sapporoon 1982, jolloin sopimuksen yksityiskohtia tarkistettiin.

Kuvataiteen tuki päätettiin suunnata kotimaisille taiteilijoille apurahoina ja hankkimalla heiltä teoksia säätiön kokoelmaan. Vanhaa kotimaista tai ulkomaista taidetta ei aiottu hankkia. Kun tarkoituksenmukaista ei ollut perustaa säätiön omaa taidemuseota, Veikko Palotien ja Meilahden sairaalan ylilääkärin, professori **Martti Turusen** neuvotteluissa teokset päätettiin sijoittaa HYKS:n klinikoihin. Ne säilyvät kuitenkin säätiön omistuksessa. Tässä toteutui itse asiassa ”hoitotaiteen” alku.

Säveltaiteissa apurahat jaettiin ensisijassa nuorille esittävien alojen opiskelijoille. Uusia muotojakin haettiin. Pohdittiin ajatusta Stradivarius-viulun hankinnasta aina määrääjäksi suomalaisen lahjakkuuden käyttöön, mutta hankkeesta luovuttiin seikkaperäisten selvitysten jälkeen. Tämän kirjoittaja esitti ajatuksen kansainvälisen sellokilpailun järjestämisestä. Hanke toteutui, kun Palotien ja sellotaiteilija Arto Noraksen neuvotteluissa Noras suostui

kilpailun taiteelliseksi johtajaksi. Veikko Palotie ei poismenonsa takia nähnyt ensimmäistä kilpailua vuonna 1991. Nyt jo viisi kertaa järjestetty tapahtuma on noussut maailman merkittävimpien sellokilpailujen joukkoon.

TASAPAINOINEN PUHEENJOHTAJA
Hallituksen puheenjohtajana Veikko Palotie oli tasapainoinen ja johdonmukainen. Hän kuunteli kärsivällisesti pitkiäkin puheenvuoroja puhujaa keskeyttämättä, mutta ilmoitti oman kantansa riippumatta siitä, oliko hän samaa vai eri mieltä. Asiasta poikenneet jaarittelut hän keskeytti, ja asia siirrettiin kokouksen jälkeisellä päivällisellä puhuttavaksi. Kokoukset olivat hyvin valmisteltuja, ja varsin usein hän neuvotteli etukäteen puhelimitse sen tai niiden hallituksen jäsenten kanssa, joita asia lähinnä kosketti. Kokouksissa ei äänestetty ja jokaisen hallituksen jäsen allekirjoitti pöytäkirjan. Kun säätiön varat olivat alkuun kiinteistöissä, Veikko Palotie perehtyi niihin yksityiskohtaisesti ja toimi alkuun myös kiinteistöjen isännöitsijänä. Hänelle myönnettiin asianajajalle harvinainen Pääkonsulin arvonimi vuonna 1975. Vähennettyään asianajotyötään vuonna 1982 hän omistautui kokopäivätoimisesti säätiön tehtäviin aina viimeiseen elinpäiväänsä saakka vuonna 1988. •

Säätiön hallitus 13.08.1970. Ahti Tarkkanen (vas.), Eino Hirvonen, Martti Turunen, Viljo Hakulinen ja Veikko Palotie.

SIJOITUKSIA KIINTEISTÖIHIN

Paulon Säätiön sijoitussalkussa on perinteisesti ollut vahva kiinteistöpainotus. Tämä juontaa juurensa Paulon perheen testamentin sisällöstä. Säätiön toiminnan alussa 1966 taseen sijoitusomaisuus sisälsi ainoastaan kiinteistöjä ja osakehuoneistoja. Tätä linjaa jatkettiin aina 2000-luvun vaihteeseen saakka.

Vuonna 1972 valmistui säätiön rakennuttama Arava-ehdoinen asuintalo Martinlaakson Laajavuoreнкуja 12. Tarkoituksena oli, että se voitaisiin osoittaa asunnoiksi sairaalahenkilökunnalle, jolla oli Arava-ehdot täyttävä palkkataso. Tämä tuotti kuitenkin säätiölle huomattavan pettymyksen, sillä sairaalahenkilökunnan naisväki oli suosittua, ammattikunnasta päästiin niin hyvin naimisiin, että kun laskettiin miehen ja vaimon tulot yhteen, he eivät olleetkaan enää Arava-kelpoisia. Tästä ryhmästä ei talossa sitten asunutkaan kuin pari, kolme perhettä. Kohde myytiin vuonna 1997.

Kaisaniemenkatu 4 oli **Reko Paulon** vuonna 1934 hankkima kiinteistö. Se myytiin vuonna 1985 Rakennuskunta Haka Oy:lle, joka sittemmin nimesi sen Koy Paulon taloksi. Saaduilla varoilla säätiö osti kaksi toimitilataloa ja näistä saatu vuokratuotto oli yhteensä kaksinkertainen Kaisaniemenkatu 4:ään verrattuna.

1970 ja -80-luvuilla tehtiin useita kiinteistökauppoja. 1990-luvun lopulla oli kuitenkin ryhdytty hajauttamaan sijoitussalkun sisältöä myös korkopuolelle. 2000-luvulle tultaessa pörssisijoittamisen suosio Suomessa oli vahvassa nousussa. Tuolloin säätiön kiinteistöpaino oli vielä noin 70 %.

Säätiöiden sijoitustoiminta pörssiosakkeisiin ja niillä tehtävä kaupankäynti ei ollut enää verottajan suurennuslasin alla. Näin ryhdyttiin myös pörssisijoittajaksi, vuonna 2005 osakkeiden osuus oli vasta 12 %.

Vuosina 2005–2008 säätiö myi Herttoniemestä kaksi kiinteistökauppojen hulluina vuosina, 1980-luvun lopulla, hankkimaansa toimitaloa. Myös Pitäjänmäestä vuonna 1984 hankittu kohde myytiin, samoin Vantaan Vapaalassa sijainnut toimitilarakennus.

Tätä kirjoitettaessa sijoitussalkun sisällöstä kiinteistöpaino on noin 45 %. Vuokratulojen tuoma tasainen kassavirta on tärkeä päivittäisen toiminnan sekä apurahojen maksatuksen kannalta. Muita sijoituksia ovat suoraan omistetut pörssiosakkeet 37 %, pitkät korot, hybridi- ja yrityslainat ja muut instrumentit 18 %.

Oma lukunsa on 1971 Nauvon kunnasta Stensjärin kylästä hankittu Linuskär-niminen kymmenen hehtaarin saarikiinteistö. Tällä upealla saarella oli ollut asutusta vuoteen 1873 saakka. Rakennukset olivat hävinneet, joten sinne rakennettiin perustyyppinen 60 m²:n hirsimökki. Saaren käyttötarkoitukseksi määriteltiin säätiön sidosryhmien, tutkijoiden ja taiteilijoiden luomistyön kiireetön ja inspiroiva paikka Suomen upean saaristomeren helmassa. Vuosittain sinne järjestettiin paikallisten toimesta lampaita hoitamaan luontoa. Saarta valvoi naapurisaareessa Knivskärissä asuva **Sven Andersson**. Kuljetuksia autotien päästä Kirjaisista saareen hoiti Stensjärissä asuva **Stig Jansson**. Vuosittaisia huoltoja ja kunnostuksia suorittivat Hyvinkäällä asuvat **Hellä** ja **Pertti Parikka**. Vielä 1990-luvun alussa saarella oli tarkoituksenmukaista toimintaa, mutta alkuperäinen ajatus saaren käytöstä hiipui ja niin saari myytiin joulukuussa 2012. •

Nytemmin säätiön sijoitusten tuottotavoite on pitkällä aikavälillä yllittää inflaatio viidellä prosentilla. Strategian mukainen jakauma on: kiinteistö- ja huoneisto-omistus 40–50 %, osakesijoitukset 35–45 %, korko- ja muut sijoitukset 5–25 %.

Laajavuoreнкуja 12, Vantaa

Kaisaniemenkatu 4, Helsinki

Linuskär, Nauvo

Linuskärin pihapiiri

TAUSTAYHTEISÖT NIMEÄVÄT
HALLITUKSEN JÄSENET

- Säätiön viisihenkisen hallituksen nimeävät seuraavat tahot:
- Puheenjohtajan valitsee Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA ry.
 - Lääketieteen edustajat hallitukseen nimeävät Helsingin Yliopiston lääketieteellinen tiedekunta yhden, sekä Suomalainen Lääkäriseura Duodecim yhden.
 - Liikesivistyksen edustajan valitsee Suomalaisen Liikesivistysrahaston Kannatusyhdistys ry.
 - Sibelius-Akatemia ja Kuvataideakatemia valitsevat yhdessä taiteiden edustajan, vuorotellen kolmivuotiskaudeksi nimetään musiikin tai kuvataiteiden edustaja.
 - Hallituksen puheenjohtajan sekä hallituksen jäsenen toimikausi on kolme vuotta. Edustaja voi tulla nimetyksi useamman kerran.

SÄÄTIÖN HALLITUS 2015 / 2016:

- Puheenjohtaja, toimitusjohtaja **Timo Ritakallio**, hallituksen puheenjohtaja, EVA ry:n nimeämänä.
- Dekaan **Risto Renkonen**, Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan nimeämänä, toimii säätiön hallituksen valitsemana varapuheenjohtajana.
- Pääsihteeri **Matti Rautalahti**, hallituksen jäsen, Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin nimeämänä.
- Professori **Jyrki Wallenius**, hallituksen jäsen, Liikesivistysrahaston Kannatusyhdistys ry:n nimeämänä.
- Professori **Gustav Djupsjöbacka**, hallituksen jäsen, Kuvataideakatemian ja Sibelius-Akatemian yhteisesti nimeämänä.
- Hallitus valitsee säätiölle asiamiehen, joka vastaa säätiön päivittäisestä toiminnasta. Asiamiehenä toimii **Yrjö Palotie**, toimistosihteerinä **Riitta Kallavuo**. Säätiön hautoja hoitaa **Heli Mikantie**.

Säätiö on Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry:n (SRNK) jäsen ja on sitoutunut noudattamaan sen laatimaa *Hyvä säätiötapa* -ohjeistoa. Veikko Palotie oli aikanaan perustamassa tätä apurahoja jakavien suursäätiöiden SRNK-yhteisöä, silloin nimellä Säätiöpalvelu.

Säätiöllä on oikeus vastaanottaa lahjoituksia, jotka tuloverolain 57§:n mukaan ovat yhtiöverotuksessa vähennyskelpoisia.

SÄÄTIÖN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAT

- Asianajaja, pääkonsuli Veikko Palotie 1966–1988
- Kansleri Kauko Sipponen 1988–1994
- Kauppatiet. tohtori h.c. Ahti Hirvonen 1995–2000
- Insinööri Yrjö Palotie 2001–2012
- Toimitusjohtaja Timo Ritakallio 2013–

Paulun Säätiön hallitus 17.9.2015. Dekaan, varapuheenjohtaja Risto Renkonen (vas.), professori Gustav Djupsjöbacka, professori Jyrki Wallenius, toimitusjohtaja, puheenjohtaja Timo Ritakallio ja pääsihteeri Matti Rautalahti.

MATTI RAJALA • KUVALUOKKA RATIKKAMUSEO, HELSINKI

PAULON SÄÄTIÖN NIMIKKORAHASTOT

LÄÄKETIEDE

Daisy ja Yrjö Eskola

Leena Peltonen-Palotie

Jorma Pätiälä -mitali

Tapani Tammisto

Ahti Tarkkanen -mitali

Akateemikko Leena Peltonen-Palotien ryhmä tunnisti muun muassa verenpainetautiin, laktoosi-intoleranssiin, MS-tautiin, skitsofreniaan, lihavuuteen ja sydänsairauksiin liittyviä geenimuutoksia sekä selvitti, kuinka nämä muutokset johtavat ihmisen sairastumiseen.

DAISY JA YRJÖ ESKOLAN RAHASTO

Daisy Boege vihittiin vuonna 1931 Somerolla 14.5.1902 syntyneen **Yrjö Eerik Eskolan** kanssa, joka toimi Turussa mm. autokoulun opettajana. He muuttivat Helsinkiin vuonna 1936, jossa Yrjö Eskola harjoitti menestyksellistä autokauppaa omistaen Eiran Auto Oy -nimisen yhtiön. Ollessaan työmatkalla Kirkkonummella hän kuoli auto-onnettomuudessa 13.10.1957.

Daisy Eskola harjoitti omaa liiketoimintaa, omistaen mm. osoitteessa Korkeavuorenkatu 2b Imatra-nimisen elokuvateatterin. Teatterin sisäänkäynti sijaitsi sisäpihalla. Tästä hän luopui miehensä kuoleman jälkeen hankittuaan omistukseensa Lasipalatsin Kirja-nimisen kirjakaupan Helsingin linja-autosemalla. Daisy Eskola kuoli 2.7.1978.

Daisy Eskola oli testamentissaan määrännyt osan jälkeen jääneistä varoistaan Paulon Säätiöön perustettavalle Daisy ja Yrjö Eskolan rahastolle. Rahasto myöntää apurahoja lääketieteelliseen tutkimustyöhön. Se perustettiin vuonna 1978. Rahaston pääoma on 2,8 miljoonaa euroa.

AKATEMIKKO LEENA PELTONEN-PALOTIEN MUISTORAHASTO

Leena Peltonen-Palotie (1952–2010) oli yksi maailman arvostetuimmista geenitutkijoista. Hänen tutkimuksensa yhdisti perusmolekyylibiologiaa ja lääketiedettä erilaisten sairauksien ymmärtämiseksi. Professori, LKT Peltonen-Palotie nimitettiin tieteen akateemikoksi lokakuussa 2009.

Leena Peltonen-Palotielle myönnettiin useita arvostettuja kansainvälisiä palkintoja, mm. Antoine Marfan -palkinto, Anders Jahre -palkinto, European van Gysel Prize for Biomedical Research -palkinto ja pohjoismaainen Eric K. Fernström -palkinto.

Peltonen-Palotie johti 37 vuotta kestäneen uransa aikana tutkimusryhmiä Oulun ja Helsingin yliopistoissa, Kansanterveyslaitoksella, Los Angelesin yliopistossa Kaliforniassa, MIT:n Broad Instituutissa, Harvardissa Bostonissa ja Sanger Instituutissa Cambridgessa.

Hänen ryhmänsä tunnisti muun muassa verenpainetautiin, laktoosi-intoleranssiin, MS-tautiin, skitsofreniaan, lihavuuteen ja sydänsairauksiin liittyviä geenimuutoksia sekä selvitti sitä, kuinka nämä muutokset johtavat ihmisen sairastumiseen. Työ loi perustaa uusille diagnostisille testeille ja taudinkantajien seulonnoille. Hän piti myös tärkeänä välittää geeneihin ja tauteihin liittyvää uutta tietoa suurelle yleisölle ja oli aina valmis selittämään näitä, joskus vaikeitakin asioita avoimesti, selkeästi ja omalla persoonallisella tavallaan. Hän oli myös innostava uusien tutkijasukupolvien kouluttaja. Hän muun muassa ohjasi yli 70 väitöskirjatyötä.

Peltonen-Palotie hoiti lukuisia professuuria ja muita merkittäviä tehtäviä suomalaisissa ja ulkomaisissa tutkimusorganisaatioissa. Hän toimi professorina Kansanterveyslaitoksella vuosina 1991–1994 sekä Kansanterveyslaitoksella ja Helsingin

yliopistossa vuosina 1995–1998 ja uudelleen vuosina 2002–2003. Vuonna 1998 hän siirtyi Yhdysvaltoihin Kalifornian yliopistoon (UCLA) perustamaan suurta geenitutkimuskeskusta. Yhdeksän vuoden kuluttua tästä hänet kutsuttiin Ihmisgenetiikan ohjelman johtajaksi Euroopan johtavaan genomiikan tutkimuslaitokseen Sanger-instituuttiin Englantiin. Sanger-instituutissa hän työskenteli työuransa ja sairautensa loppuun asti.

Englannin lisäksi hän työskenteli Suomessa tutkimusjohtajana Suomen molekyyllilääketieteen instituutissa (FIMM) ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksella sekä vierailevana professorina Broad Instituutissa Bostonissa. Hän oli Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) tieteellisen neuvoston ja Yhdysvaltain kansallisen tiedeakatemian lääketieteen instituutin jäsen.

Rahaston varat käytetään Akateemikko Leena Palotie -luennon (englanniksi Leena Peltonen Lecture) toteuttamiseen. Luennoitsijoiden valinnasta ja tieteellisestä sisällöstä vastaa Suomen molekyyllilääketieteen instituutin (FIMM) johtaja. Luentotapahtumaan voidaan liittää Leena Palotie -palkinto.

Akateemikko Leena Peltonen-Palotien muistorahasto perustettiin vuonna 2010.

JORMA PÄTIÄLÄN RAHASTO

Jorma Pätiälä (1912–1983) oli tuberkuloosi- ja keuhkosairausopin professori. Helsingin yliopiston tuberkuloosiopin dosenttina hän toimi 7.12.1953 alkaen sekä

vt. professorina vuosina 1954-55 ja professorina 16.12.1955 alkaen. HYKS:n keuhkosairauksien klinikan ylilääkärin tointa hän hoiti vuosina 1966-78 ja oli lääketieteellisen tiedekunnan dekaani vuosina 1969–76. Jorma Pätiälä oli rintamalla saanut vakavan keuhkovamman ollen 80-prosenttinen sotainvalidi.

Hänellä oli lukuisia ammattiinsa liittyviä luottamustehtäviä, kuten Keuhkoinvalidien kuntouttamissäätiön hallituksen puheenjohtajuus vuosina 1957-67, Sotainvalidien veljesliiton varapuheenjohtajuus 1950-56 ja puheenjohtajuus vuodesta 1956.

Vuosittain myönnetään Jorma Pätiälä -stipendi tutkijalle, jonka työ kohdistuu ensi sijassa keuhkosairauksiin tai liittyy sota- tai niihin verrattavien vammojen hoitoon.

Rahaston perustamisvuosi on 1980.

Paulon Säätiön hallituksen jäsenenä Pätiälä toimi vuosina 1972–1981.

SUU- JA LEUKAKIRURGIAN RAHASTO

Suu- ja leukakirurgian Tutkimusrahastosta myönnetään vuosittain apurahoja suu-, leuka- ja kasvosairauksien kirurgista hoitoa edistävään (oral and maxillofacial surgery) tutkimukseen. Apurahojen lisäksi rahasto voi jakaa ansiotuneesta opinnäytteestä palkintoapurahan.

Rahaston perustamisvuosi on 2000.

TAPANI TAMMISTON RAHASTO

Professori **Tapani Tammisto** syntyi Mikkelissä vuonna 1932. Anestesiologian profes-

suurin hän sai 1971 ja häntä on pidettävä nykyisen anestesiologian ja tehohoidon sekä kivunhoidon uranuurtajana Suomessa.

Professori Tapani Tammiston CV sisältää yli 220 julkaisun luettelon. Eläkeaikaisesta toiminnasta on kuitenkin syytä mainita hänen julkaisemansa kirjanen ”Herätettiin valvomaan”, jossa kerrotaan Instrumentariumin sekä HYKS:in anestesiaosaston yhteistyöstä valvontalaitteiden kehittämisessä, sekä ainakin kuusi anestesian historiaa käsittelevää julkaisua.

Tapani Tammisto -stipendi jaetaan vuosittain anestesian tutkimustyötä suorittavalle tutkijalle.

Tammiston rahaston perustamisvuosi on 1995.

Paulon Säätiön hallituksen jäsenenä Tapani Tammisto toimi vuosina 1981–1995.

AHTI TARKKASEN RAHASTO

Professori **Ahti Tarkkanen** syntyi 15.5.1930 ja valmistui lääkäriksi Helsingin yliopistosta 1955, erikoistui silmätauteihin Helsingin yliopiston silmätautien klinikalla, Yhdysvalloissa Washington School of Medicine, St. Louis, Missouri ASLA-Fullbright -stipendillä sekä Lontoon yliopistossa British Council -stipendillä. Hän sai erikoislääkärin oikeudet 1962, jona vuotena myös väitteli ja tuli silmätautiopin dosentiksi.

Tarkkanen on toiminut koko työuransa HYKS:n silmätautien klinikassa mm. apulaisopettajana, erikoislääkärinä, apulaisylilää-

kärinä, apulaisprofessorina ja professori-ylilääkärinä vuosina 1986-1996. Hän on useiden alan kansainvälisten ja kotimaisten järjestöjen jäsen, mm. ainoana Suomesta Academia Ophthalmologica Internationalis -järjestössä. Tarkkasella oli pitkä ura Duodecim -seurassa ja Suomen Lääketieteen säätiössä, ja toimi kummassakin puheenjohtajana.

Ahti Tarkkanen on merkittävä klassisen musiikin kuluttaja, tuttu näky puolisonsa Ullan kanssa Musiikkitalossa ja muissa konserttisaleissa. Hän on mm. kirjoittanut ansiokkaan artikkelin Johan Sebastian Bachin sokeudesta Acta Ophthalmologica -julkaisuun vuonna 2013.

Duodecimin julkaisuihin Tarkkanen kirjoitti alansa aiheiden lisäksi useita artikkeleita musiikin mestareista, mm. **Jean Sibeliuksen** kurkunpään kasvaimesta, *Viulun mestari Isaac Stern – musiikki meni terveyden edelle*, jne. Eikä kuvataidekaan ole hänelle vierasta.

Tarkkasen vahva paneutuminen Paulon Säätiön asioihin oli poikkeuksellista ja erittäin idearikasta. Huolimatta hänen hallitustyöskentelynsä päättymisestä, säätiön toiminta kiinnostaa häntä edelleen.

Vuosittain jaettava Ahti Tarkkanen -stipendi kohdistetaan silmätautien tutkijalle.

Rahaston perustamisvuosi oli 1983.

Paulon Säätiön hallituksen jäsenenä Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin mandaatilla hän toimi vuosina 1969–1999.

LIIKESIVISTYS

EINO HIRVOSEN RAHASTO

Kauppat.tri, h.c. **Eino Hirvonen** (1902–1988) syntyi Kiteellä. Hän suoritti Kauppakorkeakoulussa ekonomin tutkinnon 1923 ja järjestyksessä 21. kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon 1925. Kauppatieteiden kunniatohtoriksi hänet promovoitiin 1950.

Eino Hirvonen on tehnyt poikkeuksellisen laaja-alaisen ja ansiokkaan elämäntyön talouselämän ja liikesivistyksen hyväksi liikkeenjohtajana ja yrittäjänä, tekstiilialan ja tukku-kaupan järjestömiehenä sekä kaupallisen korkeakouluopetuksen tukijana ja kauppa-korkeakoulututkinnon suorittaneiden järjestötoiminnan yhteishengen kehittäjänä. Hän toimi mm. Kuusinen Oy:n toimitusjohtajana 1935–1948 ja 1954–1960, johtokunnan puheenjohtajana 1960–1962 ja Superteks Oy:n johtokunnan puheenjohtajana vuodesta 1962. Hän oli Suomen Tukkukauppiaiden Liiton varapuheenjohtaja ja puheenjohtaja, Tukkukauppojen Oy:n ja Huhtamäki-yhtymän hallituksen jäsen 1944–1974 sekä Bulgarian pääkonsuli 1942–1950.

Eino Hirvonen -stipendi jaetaan ensisijaisesti Helsingin kauppakorkeakoulussa

opiskelleille tai opiskeleville kauppatieteen maistereille vientikoulutusta edistäviin tutkimuksiin ja toimintaan.

Hänen nimikkorahastonsa perustettiin vuonna 1980.

Paulon Säätiön hallituksessa hän toimi vuodet 1966–1986.

VEIKKO PALOTIEN RAHASTO

Pääkonsuli, varatuomari **Veikko Palotie** (1915–1988) suoritti oikeustieteen kandidaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa v. 1943 ja sai varatuomarin arvon v. 1946. Pääkonsulin arvo myönnettiin v. 1975.

Veikko Palotieellä oli oma asianajotoimisto vuodesta 1951 alkaen. Hän erikoistui liikejuridiikkaan, perintöasioihin sekä säätiömaailmaan.

Tästä rahastosta voidaan myöntää apurahoja ja palkintoja liikesivistystä edistäviin tarkoituksiin ja erityisesti sellaisten opintojen ja tutkimusten tukemiseen, jotka kohdistuvat liike-elämän juridiikkaan ja ovat omiansa kehittämään hakijaa kykeneväksi palvelemaan asianajajana Suomen elinkeinoelämää kotimaassa ja sen kansainvälisissä

Eino Hirvonen

Veikko Palotie -mitali

Eino Hirvonen -stipendi jaetaan ensisijaisesti Helsingin kauppakorkeakoulussa opiskelleille tai opiskeleville kauppatieteen maistereille vientikoulutusta edistäviin tutkimuksiin ja toimintaan.

liiketoiminnoissa. Apurahoja voidaan myöntää myös sellaisten kurssien, seminaarien ja kokousten järjestämistä varten, joissa käsitellään liike-elämän juridiikkaan luetuvia kysymyksiä.

Rahaston perustamisvuosi on 1977. Perustamisesta lähtien se on tyypillisesti myöntänyt apurahoja valmistuneille juristeille ulkomailla tapahtuvaan jatko-opiskeluun.

Vuoden 2009 syksyllä Paulon Säätiö ja Asianajotoimisto Veikko Palotie & Co Oy (nytemmin Asianajotoimisto Merilampi Oy) päättivät Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan myötävaikutuksella perustaa Veikko Palotie -palkintostipendin, joka myönnetään elinkeinoelämän näkökulmasta mielenkiintoisesta aiheesta. Tämä opinnäytestipendi valitaan ja jaetaan yhteistyössä edellä mainittujen kanssa.

Ensimmäisen kerran palkintostipendi yhdessä Veikko Palotie -mitalin kera jaettiin tammikuussa 2010.

Säätiön säädekirjassa Veikko Palotie oli nimitetty säätiön elinikäiseksi hallituksen puheenjohtajaksi.

MUUT RAHASTOT

KALLE JA MÄRTHA EBBIN RAHASTO

Tehtailija **Karl A. Ebb** (1896–1988) syntyi Turussa. Kalle, joksi häntä kutsuttiin, oli koulutukseltaan mallipuuoseppä ja erittäin taitava käsistään. Elämänuransa hän loi täysin tyhjästä, huutolaispojan elämän alku-aika ei ollut helppo. Hän perusti v. 1920 Ebb-Solmio Oy:n. Karl Ebbin erittäin hyvä värisilmä ja hänen ensimmäinen puolisonsa **Lempi Ebbin** käytännöllinen ja taloudellinen taitavuus johtivat yhtiön menestykseen. Kaikki oli loppuun asti tarkkaa, huoliteltua ja aistikasta. Arvostetut herrainasusteliikkeet olivat heidän asiakkaitaan.

Heidän poikansa **Heimo Ebb** kaatui Ihantalassa 17.7.1944. Ainoan lapsen menetys oli Kallelle kova isku. Hän solmi toisen avioliittonsa yhtiönsä pitkäaikaisen toimistopäällikkö **Märtha Charlotte Reikon** kanssa v. 1945.

Toinen osa Karl Ebbin elämästä muodostui urheilusta. Pyöräily, keskimatkojen juoksut, kilpa-autoilu, rintauinti ja pujotteluhihto olivat lajeja, joissa kaikissa hän menestyi. Erityisiä merkkipaaluja olivat Pariisin Olympiakisojen estejuoksun 5. sija (9.7.1924), kaksi voittoa Eläintarhan Ajoissa ja SM-voitto pujottelussa v. 1938.

Kallelle rakkain laji oli alppihiihto, jota

Kalle ja Märtha Ebb

Sigurd ja Liisa Wikström

Kalle ja Märtha Ebbin rahaston tuki suunnataan alppihiihdon nuorisotoiminnan hyväksi.

hän harrasti viimeisiin elinvuosiinsa saakka. Hän oli alppihiihdon uranuurtajia Suomessa. Hän mm. rakensi yhden maamme ensimmäisistä hiihtohisseistä syksyllä 1949 omaan rinteseensä Kiianlinnaan, joka nykyisin kuuluu Kalpalinnan hiihtokeskukseen. Lisäksi Kalle Ebb oli perustamassa Slalom-Seura ry:n 27.5.1941. Nuorisotoiminta oli hänelle tärkeä aihepiiri.

Kalle Ebb oli Asianajotoimisto Veikko Palotien asiakkuuden lisäksi ystäväystynyt **Veikko Palotien** kanssa, mikä johti siihen, että Ebbien perustama Kalle ja Märtha Ebbin rahasto määrättiin testamentissa Paulon Säätiön hoitoon. Rahaston tuki suunnataan alppihiihdon nuorisotoiminnan hyväksi. Puolet Slalom-Seura ry:lle ja puolet Ski Sport Finland ry:lle, lähinnä sen kansainvälistä nuorten kilpailutoimintaa varten. Kalle Ebb oli Slalom-Seura ry:n perustajia.

Rahaston toiminta alkoi vuonna 1994. Linkki elokuvaan Kolme mestaria: <https://vimeo.com/97199023>

SIGURD JA LIISA WIKSTRÖMIN RAHASTO

Sigurd Viktor Wikström (1907–1994) syntyi Karjalohjalla. Hänen kiinnostuksensa linja-autoliikenteeseen oli ilmeinen, sillä

jo vuonna 1931 hän aloitti liikennöinnin linjalla Helsinki-Porkkala, mikä parissa vuodessa laajeni myös Obbnäsiin ja Lohjalle. Hänen vuonna 1935 perustamansa Oy Lohjan Liikenne Ab muodostui merkittäväksi liikennöinti-yhtiöksi läntisellä Uudellamaalla. Yritysostojen, kuten Sulo I Lahtinen Oy:n sekä Juho Heinin, kautta toiminta laajeni kattamaan Lohjan, Tammissaaren, Hangon, Sammatin, Salon sekä Siuntion linja-autoliikenteen. Vuonna 1971 hänen yhtiönsä palveluksessa oli jo 130 henkeä.

Vuonna 1967 Sigurd Wikström avioitui **Liisa Marjatta Pulkkilan** kanssa.

Tasavallan presidentti myönsi vuonna 1972 Sigurd Wikströmille liikenneneuvoksen arvonimen tunnustuksena merkittävästä ja esimerkillisestä työstä linja-autoliikenteen kehittäjänä.

Siirtyessään viettämään hyvin ansaittuja eläkevuosiaan hän myi yhtiönsä vuonna 1978.

Vuonna 1989 aviopuoliset tekivät Paulon Säätiölle merkittävän lahjoituksen, jolloin perustettiin heidän nimeään kantava rahasto. Rahastosta myönnetään tukea ja apurahoja säätiön säännöissä mainittuihin tarkoituksiin.

MITALIT: HEIKKI HÄIVÄOJA

PAULON SÄÄTIÖN KANSAINVÄLINEN LÄÄKETIETEEN SYMPOSIO

Paulon Säätiön tarkoituksena on myöntää nykyään joka toinen vuosi apuraha Paulon Säätiön Kansainvälisen Lääketieteen Symposion toteuttamiseksi. Tavoitteena on, että hakija järjestää korkeatasoisen kansainvälisen tapahtuman, joka koituu suomalaisten tutkijoiden hyödyksi. Nämä 2–3 päivää kestävät symposiot järjestetään Suomessa, ja ne on tarkoitettu symposion aiheeseen erikoistuneille huippuasiantuntijoille. Niihin on voitu kutsua 10–15 ulkomaista asiantuntijaa.

- I

Anaesthesia Symposium 1983, professori **Tapani Tammisto**, HYKS, Anestesiologian klinikka
- II

Pathology of Intraocular Lens Implantation 1984, professori **Ahti Tarkkanen**, HYKS, Silmätautien klinikka
- III

Surgical drainage of the middle ear 1985, professori **Tauno Palva**, HYKS, Korvatautien klinikka
- IV

Recombinant DNA in Clinical Medicine 1986, professori **Leena Palotie**, Helsingin yliopisto, Geeniteknologian laitos
- V

Pathobiology on Alzheimer's Disease 1988, dosentti **Matti Haltia**, Helsingin yliopisto, Patologian laitos
- VI

Symposium of Sudden Cardiac Death 1989, professori **Jorma Hirvonen**, Oulun yliopisto, Oikeuslääketieteen laitos
- VII

Genetic and dietary regulation of postprandial lipoprotein metabolism; relation to atherosclerosis 1991, professori **Tatu Miettinen**, HYKS, II Sisätautien klinikka
- VIII

Growth factors, proteolytic enzymes, adhesive proteins and angiogenic factors in ocular wound healing 1991, dosentti **Timo Tervo**, HYKS, Silmätautien klinikka
- IX

Modern Trends in Postoperative Pain Control 1994, apulaisprofessori **Per Rosenberg**, HYKS, Anestesiologian klinikka
- X

Molecular and Cellular Biology of Plasminogen Activation 1995, professori **Antti Vaheri**, Helsingin yliopisto, Virusopin laitos
- XI

Prevention of type I diabetes: Strategies based on new findings on molecular pathogenesis 1996, professori **Hans Åkerblom**, Lastenkliniikka
- XII

The Society for Natural Immunity (SNI) / kokous 1997, professori **Eero Saksela**, Helsingin yliopisto, Haartman-instituutti, Patologian osasto
- XIII

Chlamydia pneumoniae and associated diseases 1998, professori **Pekka Saikku**, Kansanterveyslaitos, Oulu
- XIV

Common types of human cancer: Current views on Prevention, Causes, Diagnosis and Treatment of Breast Cancer and Prostate Cancer 1999, professori **Yrjö Collan**, Turun yliopisto, Kliinis-teoreettinen laitos
- XV

Bacterial Meningitis - Where Do We Stand in 2000, professori **Heikki Peltola**, HYKS Lasten ja nuorten sairaala
- XVI

Treatment of Schizophrenia and its Effectiveness 2001, professori **Ranan Rimón**, HYKS Psykiatrian klinikka
- XVII

Growth factors and gene transfer in vascular biology and therapeutics 2002, akatemiaprofessori **Kari Alitalo**, professori **Seppo Ylä-Herttua**, Helsingin yliopisto, Haartman Instituutti, Molekyyl- ja syöpäbiologian tutkimusyksikkö
- XVIII

Symposium on Musician's Medicine 2003, Lääketieteen tohtori **Miikka Peltomaa**, dosentti **Martti Vastamäki**, Suomen Musiikkilääketieteen yhdistys ry
- XIX

Effectiveness research in clinical psychiatry 2004, Professori **Jari Tiihonen**, vt. professori **Kristian Wahlbeck**, Helsingin yliopisto Psykiatrian klinikka
- XX

Multifaceted TGF-beta family of growth and differentiation factors: tissue-specific targeting and mode of action 2005, Professori **Jorma Keski-Oja**, Helsingin yliopisto, Biomedicum, Virologian ja patologian laitos
- XXI

Second International Symposium on Osteoporosis At the UKK Institute, Tampere, 2006, Dosentti **Teppo Järvinen**
- XXII

INPEC 2008, Naantali, 12.6– 15.6.2008, Professori **Adrian Goldman**
- XXIII

EBMT/PDWP, 2010, Helsinki, 2.–4.6.2010, LT **Matti Korhonen**
- XXIV

Schizophrenia - Epidemiology and Biology -kokous 2012, Dosentti **Jouko Miettunen**, LT **Erika Jääskeläinen**, Oulun Psykiatrisen Epidemiologian Seura (OPES) ry
- XXV

Neuroplastisiteetti lääketieteessä. 2014, Professori **Hasse Karlsson**, Turun yliopisto
- XXVI

From atomic structures to disease mechanisms, 2015, Tri **Sarah Butcher**, Biotekniikan Instituutti
- XXVII

Storage and break down of fatty acids, 2016, **Elina Ikonen**, LT, Akatemiaprofessori, Biolääketieteen laitos, Helsingin yliopisto

NINA LEPPÄNEN • EEVA • 2000
Teos esillä: HYKS, Lastenkliniikka

PAULON SÄÄTIÖN HALLINNOIMAT NIMIKKORAHASTOT

Veikko Palotien rahasto, juridiikka (1977)
Daisy ja Yrjö Eskolan rahasto, lääketiede (1978)
Tohtori Eino Hirvosen rahasto, kauppatieteet (1980)
Professori Jorma Pätiälän rahasto, lääketiede (1980)
Professori Ahti Tarkkasen rahasto, silmäsairaudet (1983)
Sigurd ja Liisa Wikströmin rahasto, säätiön hallitus päättää käytöstä (1990)
Kalle ja Märtha Ebbin rahasto, alppihiihto (1994)
Professori Tapani Tammiston rahasto, anestesiology (1995)
Suu- ja leukakirurgian rahasto (2000)
Akateemikko Leena Peltonen-Palotien muistorahasto, geeniteknologia (2010)

PAULON SÄÄTIÖN HALLITUKSEN JÄSENET

ETUNIMI	SUKUNIMI	ARVO	HALLITUKSESSA VUOSINA
Veikko	Juutilainen	talouspäälikkö	1966
Olli	Heinivaara	professori	1966–1969
Matti	Turunen	professori	1966–1971
Viljo	Hakulinen	varatuomari	1966–1974
Eino	Hirvonen	kauppatiet.tohtori h.c.	1966–1986
Veikko	Palotie	varatuomari, pääkonsuli	1966–1988
Ahti	Tarkkanen	professori	1970–1999
Jorma	Pätiälä	professori	1972–1980
Heikki	Häiväoja	kuvanveistäjä	1975–1977
Matti	Tuloisela	professori	1978–1980
Seppo	Kärkkäinen	kuvanveistäjä	1981–1983
Tapani	Tammisto	professori	1981–1995
Lassi	Rajamaa	vararehtori	1984–1986; 1990–1992
Raimo	Heino	kuvanveistäjä	1987–1989
Aatto	Prihti	kauppatiet. tohtori	1987–2007
Kauko	Sipponen	professori	1988–1994
Yrjö	Palotie	insinööri	1989–
Vilja	Blummé	hallintojohtaja	1993–1995
Ahti	Hirvonen	kauppatiet.tohtori h.c.	1995–2000
Tuula	Kotilainen	vararehtori	1996–1998
Ranan	Rimón	professori	1996–2001
Erkki	Soininen	kuvataiteilija	2000–2002
Jan	Lindgren	dosentti	2000–2008
Yrjö	Palotie	insinööri	2001–2012
Olli	Kortekangas	säveltäjä	2001–2003; 2008–2011
Matti J.	Tikkanen	professori	2002–2011
Jyrki	Siukonen	kuvanveiston professori	2005–2007
Erkki	Hämäläinen	kauppatiet. tohtori	2008–2013
Ilkka	Rauramo	LKT, dosentti	2009–2014
Anne	Pitkäranta	professori	2011–2014
Markus	Konttinen	rehtori, kuvataiteilija	2011–2013
Timo	Ritakallio	LL.M; MBA, toimitusjohtaja	2013 -
Gustav	Djupsjöbacka	professori	2014 -
Ilkka	Rauramo	LKT, dosentti	2014–2015
Jyrki	Wallenius	professori	2014 –
Matti	Rautalahti	LKT	2015 –
Risto	Renkonen	Dekaani	2015 -

LAHJOITUKSET: FI17 1574 3000 019 768

JUHLAVUODEN 2016 TAPAHTUMIA

Keskiviikko 13.1.2016

Lääkäripäivillä Paulon lääketieteen luento, pääluennon pitää Professor Sir **Michael Marmot**

Keskiviikko 27.4.2016

Perheyrittysten liiton vuositapahtumassa Paulon liikesivistyksen vierailevana luennoitsijana **Randel Carlock**, Senior Affiliate Professor of Entrepreneurship and Family Enterprise

Perjantai 21.10.2016

The Paulo Cello Competition Winners ´ Parade I
Xavier Phillips (First Prize 1991)
Hai-Ye Ni (First Prize 1996)
Enrico Bronzi (First Prize 2002)

Perjantai 27.10.216

The Paulo Cello Competition Winners ´ Parade II
Andreas Brantelid (First Prize in 2007)
Kian Soltani (First Prize in 2013)

PAULON KUTSU-NÄYTTELYT

KUVATAIDE

Kutsunäyttelyjä ehtivät pitää vuonna 1994 **Jussi Soininen**, vuonna 1995 **Petra Innanen**, vuonna 1996 **Mika Markkanen**, vuonna 1997 **Kalle Hamm** ja vuonna 1998 **Heidi Romo**.

- **2001–02**
Kuraattori: **Leevi Haapala**
Kuvataiteilija: **Liisa Lounila**
- **2002–03**
Kuraattori: **Emilia Siltavuori**
Kuvataiteilija: **Henrika Lax**
- **2003–04**
Kuraattori: **Henna Paunu**
Kuvataiteilija: **Jaakko Heikkinen**
- **2004–05**
Kuraattori: **Taru Elfving**
Kuvataiteilija: **Ilona Valkonen**
- **2005–06**
Kuraattori: **Jonni Roos**
Kuvataiteilija: **Sami Sänpäckilä**
- **2006–07**
Kuraattori: **Mia Hannula**
Kuvataiteilija: **Tuomas Laitinen**
- **Vuodelle 2007** ei tullut yhtään kuraattoriapurahan hakemusta. Kutsunäyttely päätettiin kuitenkin järjestää vuonna 2008, ja professori **Jyrki Siukonen** valitsi kyseisen vuoden taiteilijaksi **Ilmari Grytan**.
- **2007–08**
Kuraattori: Professori **Jyrki Siukonen**
Kuvataiteilija: **Ilmari Gryta**
- **2008–09**
Kuraattori: FM **Senni Kela**
Valokuvataiteilija: **Nelli Palomäki**
- **2009–10**
Kuraattori: FM **Laura Lyhykäinen**, Kuopio
Taiteilijapari **Janne Nabb–Maria Teeri**
- **2010–11**
Kuraattori: TaM **Kirsi Nuppola**
Taiteilijapari **Katriina Haikalan** ja **Vilma Metterin**
”Tähtäneet ämmät”
- **2011–12**
Kuraattori TaM **Ville Laaksonen**, kuvataiteilija **Iiris Kaarlehto**
- **2012–13**
Kuraattori TaM **Katri Kainulainen**, taiteilijana **Jani Karimäki**
- **2013–14**
Kuraattori TaM **Vappu Jalonen**, taiteilijana **Henna Hyvärinen**
- **2014–15**
Kuratoi Praxis -ryhmä
- **2015 – 2016**
Kuratoi TaM **Ilari Laamanen**, kuvataiteilijana **Matti Koskinen**

SUOMALAISET STIPENDIAATIT SAPPOROSSA

- **1977**
Dos. **Seppo Autio**
Lastentaudit
- **1978**
Dos. **Seppo Takki**
Anestesiologia
- **1980**
Dos. **Per Rosenberg**
Anestesiologia
- **1981**
Dos. **Reijo Punnonen**
Gynekologia
- **1982**
Dos. **Seppo Tuononen**
Lastentaudit
- **1983**
Prof. **Timo Nevalainen**
Patologia
- **1984**
Prof. **Ranan Rimón**
Psykiatria
- **1985**
Dos. **Simo Vilkki**
Ortopedia (käsi)
- **1986**
Dos. **Seppo Santavirta**
Ortopedia ja traumatologia
- **1987**
Dos. **Olli Ruuskanen**
Lastentaudit
- **1988**
Dos. **Olof Selroos**
Keuhko- ja sisät. hematologia
- **1989**
Prof. **Mikko Hallman**
Lastentaudit
- **1990**
Dos. **Ervo Vesterinen**
Gynekologia
- **1991**
Apul.prof. **Jorma Paavonen**
Gynekologia
- **1992**
Dos. **Pekka-J. Klemi**
Patologia
- **1993**
Dos. **Martti Vastamäki**
Ortopedia (käsi)
- **1994**
Prof. **Jussi Kanto**
Anestesiologia
- **1995**
Apul.prof. **Kimmo Kyösola**
Helsinki
Kirurgi
- **1996**
Dos. **Sylvi Silvennoinen-Kassinen**
Mikrobiologia
- **1997**
Dos. **Pentti Kiilholma**
- **1998**
Dos. **Tarja Ruuska**
Tampere
Paediatric Gastroenterology
- **1999**
Dos. **Pentti Kiilholma**
Kaarina
Gynekologia
- **1999**
Dos. **Markus Rautiainen**
Tampere
Korva, nenä, kurkku
- **2000**
Dos. **Kari Punnonen**
Kuopio
Kliininen kemia
- **2001**
Dos. **Tapio Kurki**
Helsinki
Gynekologia
- **2002**
Prof. **Andre Sourander**
Turku
Psykiatria
- **2003**
Dos. **Pauli Puolakkainen**
Helsinki
Kirurgia ja vatsaelinkirurgia
- **2004**
LKT **Janne T Lehtinen**
Ortopedia
- **2005**
Ma. professori **Veli-Matti Kähäri**
Turku
Iho- ja sukupuolitaudit
- **2006**
M.D.. Ph.D.
Markku Kauppi
Reumatologi
- **2007**
M.D., Ph.D.
Juha Holopainen
Anestesiologia ja tehohoito
- **2008**
Dosentti **Tomi Niemi**
Anestesiologia ja tehohoito
Lue lisää:
http://www.finnanest.fi/files/niemi_japanissa.pdf
- **2009**
MD, PhD **Riikka Lautamäki**
Kardiologia
- **2010**
MD, PhD **Ylermi Soini**
Patologia
- **2011**
MD, PhD **Markku Kuisma**
Anestesiologia
- **2012**
MD, PhD **Juhana Hakumäki**
Radiologia
- **2013/maaliskuu 2014**
MD, MScEng, DMedSci **Hannu J. Aronen**
Radiologia
- **2015** Apulaisprofessori **Pekka Nieminen**,
Gynekologia

Paulo50 - juhlaulkaisu	Julkaisija Paulon Säätiö Toimitusneuvosto Anne Pitkäranta Yrjö Palotie	Toteutus Superson Oy Projektin johto Jaana Åberg Toimitussihteeri Markku Rimpiläinen	Ulkoasu ja taitto Toni Talvenheimo Kansikuva Matti Rajala Painopaikka Lönnberg Painot Oy
----------------------------------	--	--	--

PAULON SÄÄTIÖ

Paulon Säätiö on yleishyödyllinen apurahoja jakava säätiö, joka toteuttaa Paulon perheen testamentin ja siihen liittyvän säädekirjan määräyksiä sekä säätiön myöhemmin vastaanottamien lahjoitusten lahjakirjojen ohjeita. Säätiöllä on oikeus vastaanottaa lahjoituksia. Yhtiöverotuksessa lahjoitukset ovat vähennyskelpoisia.

CHRISTIAN SNELLMAN • KATTOJA • 1971 • TEOS ESILLÄ: HYKS, MEILAHDEN SAIRAALA

Vuonna 2014 säätiön tukemien alojen edistämiseen käytettiin yhteensä 777 400 euroa. Summa on 67 % vuoden 2013 tuloksesta.

Kappelitie 6 B, 1. krs • 02200 Espoo
puh. 010 2399 290 • toimisto@paulo.fi
Nordea FI17 1574 3000 019768 • www.paulo.fi